

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Biomedicinska biblioteket

PERIODIKA

[*J. 53.210.]

ÅRSBERÄTTELSE

N:o 20

FRÅN

ALLMÄNNA OCH SAHLGRENSKA SJUKHUSET

I GÖTEBORG

UNDER ÅR 1910

UTGIFVEN AF

MED. D:R H. KÖSTER.

SJUKHUSETS DIREKTÖR OCH ÖFVERLÄKARE VID DESS MEDIC. AFDELNING.

GÖTEBORG.

MEYER & KÖSTERS BOKTRYCKERI

1911.

ÅRSBERÄTTELSE

N:o 20

ALLMÄNNA OCH SÄMLINGSKA SÄKERHET

I GOTTFORS

UNDER ÅR 1910

MED DR. H. KOSTER

IN FÖRST

ÅR 1910

1910

Styrelse:

- Ordförande: Med. Lic. Manne Bergengren.
 v. " Handlanden M. Fränckel.
 Kassaförvaltare: " Edvard Lithander.
 Ledamöter: " Gustaf Lamm.
 " A. F. Lybeck.
 Öfverläkaren H. Köster, Sjukhusets direktör.
 Arkitekt R. Steen.
 Öfverläkaren G. Bergendal.
 Med. Lic. Carl Mannheimer.
 Suppleanter: Handlanden F. Berndtsson, (för kassaförvaltaren)
 Tandläkaren Hjalmar Carlsson.
 Boktryckeriägaren H. Brusewitz.
 Handlanden Gösta Lindström.
 Sekreterare: Polisdomaren Ivar Berger.

Läkare:

- Öfverläkare: H. Köster (Med. afd. utnämnd 1891).
 G. Naumann (Kir. afd. utnämnd 1898).
 Andre Läkare: H. Fries (t. f. $\frac{1}{1}$ — $\frac{1}{9}$, ord. $\frac{1}{9}$ — $\frac{22}{12}$) Med. afd.
 L. Schrödl ($\frac{22}{12}$ — $\frac{31}{12}$) " "
 Med. Kand. A. L. Lundberg (t. f. $\frac{15}{9}$ — $\frac{15}{10}$) " "
 Med. Lic. Albert Wallin ($\frac{1}{1}$ — $\frac{20}{6}$) Kir. afd.
 " " T. Lundén ($\frac{30}{6}$ — $\frac{31}{12}$) " "
 Amanuenser: Med. Kand. John Norfelt (t. f. $\frac{20}{1}$ — $\frac{1}{6}$) Med. afd.
 " " Per Rudbäck (t. f. $\frac{1}{6}$ — $\frac{15}{7}$) " "
 " " Georg Engstrand (t. f. $\frac{15}{9}$ — $\frac{15}{11}$) " "
 Med. Lic. L. Schrödl ($\frac{15}{10}$ — $\frac{22}{12}$) " "
 " " T. Lundén ($\frac{1}{1}$ — $\frac{1}{3}$) Kir. afd.
 " " L. Norrlin ($\frac{1}{3}$ — $\frac{31}{12}$) " "
 Med. Kand. A. L. Lundberg (t. f. $\frac{14}{8}$ — $\frac{14}{9}$) " "

Läkare vid Tuberkulosafd: John E. Arfwedson (fr. $\frac{1}{3}$ — $\frac{31}{12}$).
 ” ” Öronafdeln: Torsten Sellgren (fr. $\frac{1}{3}$ — $\frac{31}{12}$).
 ” ” Ögonafdeln: Magnus Sundqvist (fr. $\frac{1}{3}$ — $\frac{31}{12}$).
 Röntgenläkare: Ivar Bagge ($\frac{1}{7}$ — $\frac{31}{12}$).
 Prosektor: Gösta Göthlin (utn. 1906— $\frac{1}{5}$).
 C. O. Forsselius ($\frac{1}{5}$ — $\frac{31}{12}$).

Ordförande: Med. Lic. Carl Mannheimer.
 Kassaförvaltare: Handlanden E. Berndtsson (för kassaförvaltning).
 Ledamöter: Överläkaren H. Köster, sjukhusets direktör.
 Artilleri R. Sten.
 Överläkaren G. Bergendal.
 Handlanden Hjalmar Carlsson.
 Bortskyddskontrollören H. Brunsen.
 Handlanden Gösta Lindström.
 Polisbottnare: Ivar Berger.

Läkare

Överläkare: H. Köster (Med. Lic. utnämnd 1891).
 G. Kaumann (Kir. Lic. utnämnd 1898).
 Andra Läkare: H. Fries (Kir. Lic. utnämnd 1898).
 L. Schrödl (Kir. Lic. utnämnd 1898).
 Med. Lic. A. J. Lundberg (Kir. Lic. utnämnd 1898).
 Med. Lic. Albert Wallin (Kir. Lic. utnämnd 1898).
 T. Lundén (Kir. Lic. utnämnd 1898).
 Amanuenser: Med. Lic. John Nörthel (Kir. Lic. utnämnd 1898).
 Pet. Rådbäck (Kir. Lic. utnämnd 1898).
 Georg Engstrand (Kir. Lic. utnämnd 1898).
 Med. Lic. L. Schrödl (Kir. Lic. utnämnd 1898).
 T. Lundén (Kir. Lic. utnämnd 1898).
 L. Nörthel (Kir. Lic. utnämnd 1898).
 Med. Lic. A. J. Lundberg (Kir. Lic. utnämnd 1898).

Årsberättelse från Allmänna och Sahlgrenska Sjukhuset i Göteborg, för år 1910.

Under året hafva följande åtgärder vidtagits beträffande sjukhusbyggnaderna¹⁾ och deras omgivning:

Sammanbindningsgången har på grund af sättning måst förstärkas Kr. 1.170.—.

Diverse måleriarbeten och golffernissningar Kr. 6.200.—.

Asfalttaket å sammanbindningsgången har reparerats Kr. 472.—.

Renovering af ackumulatorbatteriet Kr. 300.—.

Mathållning: ²⁾

Ingen förändring.

Inventarier, utredningspersedlar och instrument:

Ångmaskinmangel har anskaffats för Kr. 9.200.—, ommadrassering af sängkläder Kr. 700.—, målning af inventarier Kr. 780.—.

Ordningsstadgar²⁾ och bestämmelser för patienters intagning:

Ingen förändring.

Följande förändringar hafva inträffat beträffande den vid sjukhuset anställda personalen:³⁾

Till läkare har antagits:

Vid tuberkulosafdelningen	Dr John E. Arfwedson	från 1 Mars 1910
” ögon-	Dr M. Sundqvist	” d:o
” öron-	Dr T. Sellgren	” d:o
Till amanuens, kirurg. afd.	Dr L. Norrlin	” d:o
” ” medic. ”	Dr L. Schrödl	” 15 Nov. 1910
” patol. anatom.	Dr Carl Olof Forssellius	” 1 Maj 1910.

¹⁾ I händelse att nybyggnader och större förändringar blifvit utförda, torde i särskild bilaga en mera omfattande redogörelse lämnas med bifogande af kartor och planritningar.

²⁾ I händelse större ändringar vidtagits beträffande mathållningen eller ordningsstadgarne, torde bifogas tryckta exemplar af den nya spisordningen eller de nya ordningsstadgarne.

³⁾ Beträffande betjäningen lämnas endast summariska uppgifter.

Följande viktigare förändringar hafva hos direktionen blifvit föreslagna såsom varande af behovet påkallade:

Förslag om ny Röntgenafdelning har inlämnats med arvode af Kr. 4.000.— till läkaren vid densamma och hafva Herrar Stadsfullmäktige till dess uppförande och inredning beviljat Kr. 26.671.—.

Tvenne kommitteer hafva tillsatts, den ena för reglering af läkarelönerna vid sjukhuset, den andra för att inkomma med förslag till stadgeändringar särskildt med afseende på tillsättande af öfverläkarne.

Hos Medicinalstyrelsen har inlemnats ansökan om statsbidrag för den nyinrättade tuberkulosafdelningen.

Öfriga anmärkningsvärda förhållanden:

De nyinrättade tuberkulos-, öron-, ögon-, kirurgiska och konvalescentafdelningarne hafva tagits i bruk den 1 Mars 1910.

Tjänsteårsberäkning har beviljats läkaren vid tuberkulos- och kirurg.-konvalescentafdelningen, men sökt sådan har afslagits för läkaren vid öron- och ögonafdelningen.

Inspektion af sjukhuset har under året förrättats af Medicinalrådet Bismarck och prof. Ekehorn.

Öfverläkaren Dr Naumann har af Herrar Stadsfullmäktige beviljats en pension af 5000.— Kronor vid eventuel afgång före den 1 April 1911.

Bilaga A.

Uppgift från Allm. och Sahlgrenska Sjukhuset
för år 1910

angående intagna, döda, underhållsdagar, utrymme samt afgifter.

	Antal patienter		Underhållsdagar	Antalsängar	Medeltal vårdade för dag und. året	Högsta antalet vårdade för dag	Medellängd af sjukhusvistelsen
	intagna	döda					
A.¹⁾ Lasarettssafdeln. . .	—	—	—	—	—	—	—
Hela sjukhuset . .	3,376	311	142,433	517	390	450	42,19
B.²⁾ Medicinska afd. . .	1,371	170	54,063	186	148	186	39,4
Kirurgiska „ . .	1,612	92	57,502	204	157	188	35,7
Afd. för ögonsjukdom.	144	2	3,104	16	10	19	21,55
„ „ öronsjukdomar	168	12	2,758	16	9	16	16,42
„ „ tuberkelsjuka .	204	35	13,752	55	45	51	67,41
„ „ konvalescenter	544	—	10,976	40	30	40	20,17
	Dagafg.						
	Kr. öre						
C.³⁾ Å enskildt rum .	6	—	16	10	4	9	24,60
„ „ „	5	—	45				
„ half-ensk. rum	4	—	45	48	16	21	28,19
„ „ „	3	—	159				
„ „ „	—	—	—	459	370	431	33,67
„ allmänt rum .	2	25	374				
„ „ „	1	—	1,129				
„ „ „	—	—	—				
„ „ „ . ingen	2,511	—	95,555				

¹⁾ Här meddelas uppgifter från *samtliga* sjukhus.

Flyttas en patient från lasarettssafdelningen till afdelningen för sinnessjuka eller för veneriskt sjuka eller omvänt, upptages han såsom intagen å hvardera af dessa afdelningar.

I uppgiften intagna för hela sjukhuset må deremot patient ej upptagas mer än en gång.

²⁾ Här meddelas uppgifter endast från kliniker och sådana sjukhus, vid hvilka lasarettssafdelningen är uppdelad i särskilda afdelningar.

En patient, som öfverflyttas från t. ex. den medicinska till kirurgiska afdelningen, upptages här såsom intagen å hvardera af dessa afdelningar.

³⁾ Här upptagas äfven underhållsdagar för friska personer, som åtföljt de sjuka under sjukhusvistelsen.

Bilaga B.

Uppgift från Allm. och Sahlgrenska Sjukhuset
för år 1910

angående inkomster och utgifter samt personalens storlek och löneförmåner.

Inkomster:	Kronor	öre
	1. Afgifter af patienter	85,709
2. Afkastning af donationer (fastigheter eller kapital)	23,665	81
3. Anslag ¹⁾ af Göteborgs kommun	252,998	64
4. Öfriga inkomster (Tolagsmedel 6,000:—, räntor 678:60)	6,678	60
<i>Summa inkomster</i> ²⁾	369,052	60

¹⁾ Här upptages endast den del af anslaget, som under året blifvit utanordnad.²⁾ Som bristen eller behållningen från det ena året till det andra i denna uppgift ej anföres, behöfva summan inkomster och summan utgifter ej stämma med hvarandra.

Utgifter:	Kronor	öre	Kostnad för underhållsdag	
			Kronor	öre
1. Läkemedel	19,246	10	—	13,51
2. Mineralvatten, vin, is, näringspreparat och dylika förbrukningsartiklar	4,540	80	—	3,18
3. Förbandsartiklar ¹⁾	19,762	13	—	13,87
4. Patienternas utspisning	65,323	89	—	45,86
5. Annat kosthåll	41,604	74	1	06,
6. Aflöningar o. pensioner { Aflöningar 90,455: 01 } { Pensioner 2,398: 33 }	92,853	34	—	65,12
7. Uppvärmning o. belysn. { Uppvärmn. 22,523: 14 } { Belysning . 2,351: 84 }	24,874	93		
8. Tvätt och renhållning { Tvätt . . . 6,376: 26 } { Renhållning 11,839: 28 }	18,215	54		
9. Kläder	8,602	36		
10. Instrument och apparater	4,673	18		
11. Inventarier af andra slag	15,079	13		
12. Underhåll af gård, park och vägar	6,871	62		
13. Underhåll o. mindre reparationer af byggnader	14,393	81		
14. Nybyggnader och större reparationer	3,092	93		
15. Diverse utgifter (som ej kunna uppföras under annan här angifven rubrik) laboratoriet 1,197: 78, brandförsäkring af byggnader 6,539: 59, vatten 10,125: 43	41,370	04		
<i>Summa utgifter</i>	380,504	59	²⁾ 2	65

¹⁾ Här upptages kostnaden för samtliga för sårbehandling erforderliga förbrukningsartiklar.²⁾ Här anföres *hela* utgiftssumman beräknad på underhållsdag, med afdrag af kostnaden för nybyggnader och större reparationer å byggnader.

Uppgift från Allm. och Sahlgrenska Sjukhuset
för år 1910
angående personalens storlek och löneförmåner.

	Kronor	öre	Andra förmåner
1 Öfverläkare kr. 4,000:— och . . .) Direktör „ 1,500:—)	5,500	—	
1 Öfverläkare	4,000	—	
2 Andre läkare å kr. 2,500:—	5,000	—	Bostad och fri kost etc.
1 Amanuens för 10 mån.	2,083	33	D:o
2 Amanuenser å kr. 2,000:—	4,000	—	D:o
1 Amanuens för 10 mån.	1,666	67	D:o
2 Läkare vid specialafdeln. å 1,500 för 10 mån.	2,500	—	
1 Patologisk anatom.	4,000	—	Har äfven lön å Hälso-
Kommissarien lön . . . kr. 3,200:— personl. lönetillägg } . . . kr. 800:— }	4,000	—	Bostad. vårdsn. stat.
D:os biträde	1,200	—	
D:os d:o	400	—	Bostad och fri kost etc.
Sekreteraren	600	—	
Predikanten	1,500	—	
Organisten	200	—	
1 Husmoder lön kr. 850:— personl. lönetillägg kr. 150:—	1,000	—	Bostad och fri kost etc.
1 Första operationssköterska	600	—	D:o
2 Andra d:o å 450:— pr år	900	—	D:o
1 operationssköterska för specialafd.	500	—	D:o
1 Instruktionssköterska	600	—	Vakant.
1 Polikliniksköterska	450	—	Bostad och fri kost etc.
13 Afdeln.-sköterskor å kr. 450:—	5,850	—	D:o
6 D:o å kr. 450:— (ej hela året)	2,500	—	D:o
12 Undersköterskor å kr. 300:—	3,600	—	D:o
4 D:o å kr. 300:— (ej hela året)	1,050	—	D:o
6 Nattsköterskor å kr. 300:—	1,800	—	D:o
2 D:o å kr. 300:— (ej hela året)	500	—	D:o
Ålderstillägg: till 1 sköt. å kr. 250:—	250	—	
D:o till 6 d:o å kr. 150:—	900	—	
D:o till 2 d:o 19 mdr å kr. 8: 33	158	27	
D:o till 1 d:o 4 mdr å kr. 12: 50	50	—	
Vikariatsarvode för operations- och klinisksköterskorna	150	—	
1 Husmoderns biträde	400	—	Bostad och fri kost etc.
1 Hushållerska, lön kr. 750:— personl. lönet. kr. 200:—	950	—	D:o
1 Kokerska	400	—	D:o
2 Ångkokerskor å kr. 400:—	800	—	D:o
9 Köksbiträden å kr. 240:—	2,160	—	D:o
1 Tvättföreständerska	500	—	D:o
6 Tvättbiträden å kr. 240:—	1,440	—	D:o
18 Städerskor å kr. 216:—	3,888	—	D:o
4 D:o å kr. 216:— (för 11 mdr.)	792	—	D:o

	Kronor	öre	Andra förmåner
1 Baderska	300	—	Bostad och fri kost etc.
2 Badbiträden à kr. 240:—	480	—	D:o
1 Sömmerska	300	—	D:o
1 Sifferrevisor	150	—	
1 Förste vaktmästare	1,000	—	Bostad.
4 Andre D:o à kr. 420:—	1,680	—	Bostad och fri kost etc.
1 Obduktionsvaktmästare	700	—	D:o
1 Trädgårdsmästare	1,150	—	Bostad.
1 Övermaskinist lön. kr. 2,000:— ålderstill. kr. 300:—)	2,300	—	D:o
1 Andre d:o	1,500	—	D:o
2 Eldare à kr. 1,350:—	2,700	—	
3 D:o à kr. 600:—	1,800	—	Bostad och fri kost etc.
1 Portvakt	840	—	Bostad.
1 Snickare och reparatör	1,400	—	

Ekonomisk öfversikt för år 1910.

I. Vårdade sjuke.

	År 1910	År 1909		
Kvarliggande från 1909	313	326		
Intagna under 1910	3,522	2,900	3,835	3,126

Å de olika afdelningarna vårdades följande antal patienter:

	Kvarl. från 1909	Intagna 1910	År 1909	År 1910
Å medicinska afdelningen	164	1,386	1,550	1,541
„ kirurgiska	149	1,620	1,769	1,685
„ tuberkulos-	—	204	204	—
„ öron-	—	168	168	—
„ ögon-	—	144	144	—

Såsom friske, förbättrade eller oförbättrade utskrefvos:

	År 1910	År 1909
Å medicinska afdelningen	1,176	1,203
„ kirurgiska	1,526	1,440
„ tuberkulos-	120	—
„ öron-	144	—
„ ögon-	136	—

Såsom döde utskrefvos:

	År 1910	År 1909	Döds% 1910	Döds% 1909
Å medicinska afdelningen	170	174	10,9	11,36
„ kirurgiska	92	96	5,13	5,69
„ tuberkulos-	35	—	17,1	—
„ öron-	12	—	8,33	—
„ ögon-	2	—	1,4	—
„ sjukhuset i sin helhet	311	281 ¹⁾	8,1	8,74

Kvarliggande till år 1911:

	År 1910	År 1909
Å medicinska afdelningen	204 ²⁾	164
„ kirurgiska	151	149
„ tuberkulos-	49	—
„ öron-	12	—
„ ögon-	6	—

¹⁾ Å konvalescentafdelningen afläddo år 1909 11 patienter.

²⁾ Däri inberäknade de å konvalescentafdelningen vårdade.

II. Underhållsdagarnes antal.

	År 1910	År 1909	Medeltalet vårdade pr dag år 1910	Medeltalet vårdade pr dag år 1909
Å medicinska afdelningen	54,063	57,331	148	157
” kirurgiska ”	57,502	58,349	157	160
” tuberkulos- ”	13,752	—	45	—
” öron- ”	2,758	—	9	—
” ögon- ”	3,104	—	10	—
” konvalescent- ”	10,976	17,686	30	48
” sjukhuset i sin helhet	142,433	133,366	390	365

Medeltalet underhållsdagar för hvarje sjuk:

	År 1910	År 1909
Å medicinska afdelningen	34,88	37,20
” kirurgiska ”	32,5	34,62
” tuberkulos- ”	67,4	—
” öron- ”	16,4	—
” ögon- ”	21,56	—
” konvalescent- ”	20,17	26,67
” sjukhuset i sin helhet	37,1	41,34

III. Betalningsklasser.

Betalande à 6 Kr. (ensklidt rum från främmande kommun)

	År 1910	Antal underhållsdagar år 1910	År 1909	Antal underhållsdagar år 1909
Å medicinska afdelningen	13	285	18	328
” kirurgiska ”	3	75	13	158

Betalande à 5 Kr. (ensk. rum fr. staden)

Å medicinska afdelningen	22	581	25	684
” kirurgiska ”	23	560	29	646

Betalande à 4 Kr. (halfensk. rum fr. främ. kommun)

Å medicinska afdelningen	29	337	40	681
” kirurgiska ”	11	348	16	362
” tuberkulos- ”	5	236	—	—
” öron- ”	1	13	—	—

Betalande à 3 Kr. (halfensk. rum fr. staden)

Å medicinska afdelningen	90	2,792	89	2,692
” kirurgiska ”	55	1,639	59	1,825
” tuberkulos- ”	9	330	—	—
” öron- ”	5	63	—	—

Betalande à Kr. 2,25 (allmän sal fr. främ. kommun)

	År 1910	Antal underhållsdagar år 1910	År 1909	Antal underhållsdagar år 1909
Å medicinska afdelningen	87	2,671	90	2,286
„ kirurgiska ”	172	4,646	213	7,261
„ tuberkulos- ”	9	205	—	—
„ öron- ”	48	735	—	—
„ ögon- ”	58	657	—	—

Betalande à 1 Kr. (allmän sal från staden)

Å medicinska afdelningen	488	13,397	378	11,198
„ kirurgiska ”	536	14,851	506	14,064
„ tuberkulos- ”	41	1,827	—	—
„ öron- ”	44	372	—	—
„ ögon- ”	20	358	—	—

Fri N:o (å allmän sal)

Å medicinska afdelningen	1,200	45,181	975	39,462
„ kirurgiska ”	1,012	35,456	1,041	34,033
„ tuberkulos- ”	153	11,154	—	—
„ öron- ”	73	1,575	—	—
„ ögon- ”	73	2,189	—	—

444 sjuka hafva måst uppföras under olika betalningsklasser, hvarför antalet vårdade här är större än under mom. I.

Sängantalet utgör:

	Privatrum	Allmän sal
Å medicinska afdelningen	12 à 2 sängar = 24	162
„ kirurgiska ”	{ 10 à 1 säng = 10 8 à 2 sängar = 16	178
„ tuberkulos- ”	2 à 2 sängar = 4	51
„ öron- ”		16
„ ögon- ”		16
„ konvalescent- ”		40
		463

Sedan sjukhuset öppnades i Mars 1872 till 1 Jan. 1911 uppgår antalet vårdade till 143,216.

IV. Sjukvårdsafgifter.

	År 1910 Privatrum	År 1910 Allmän sal		År 1909
Å medicinska afdelningen	14,339,—	19,406,75	33,845,75	32,529,50
„ kirurgiska „	9,559,—	25,304,50	34,863,50	41,502,25
„ tuberkulos- „	1,934,—	2,288,25	4,222,25	—
„ öron- „	241,—	2,025,75	2,266,75	—
„ ögon- „	—	1,736,25	1,736,25	—

V. Utgifter för den egentliga sjukvården.

	År 1910	År 1909
Summan har utgjort	322,930,08	282,639,01
Egentliga kostnaden för hvarje sjuk pr dag	2,26	2,11
Kostnaden för hvarje sjuk i medeltal	84,20	87,61
Medelkostn. för hvarje under året upptagen sjuksäng	828,02	774,35
Kostnaden för hvarje sjuk pr dag (sjukhusets samtliga utgifter efter afdrag af sådana för större nybyggnader eller Kr. 377,411,66 dividerade med antalet underhållsdagar)	2,65	2,43

VI. Utspisning.

Kostnaden härför har utgjort:

	År 1910	År 1909
För patienter:		
Å medicinska afdelningen	25,639,01	26,107,40
„ kirurgiska „ (öron- o. ögonafd. inberäkn.)	27,330,24	25,376,87
„ tuberkulosafdelningen	7,809,01	—
„ konvalescentafdelningen	4,545,63	7,482,57
För tjänstepersonalen	33,598,60	32,553,67
„ läkarne	3,006,14	2,210,47

Dagliga medelkostnaden för hvarje patient:

Å medicinska afdelningen	47,2	45,5
„ kirurgiska „	43,08	43,4
„ tuberkulos- „	56,7	—
„ konvalescent- „	41	42,3

Af hufvudsakliga proviantartiklar hafva under året levererats:

	För sjukhuset i sin helhet	
	År 1910	År 1909
Bröd, råg, fint st.	48,803	35,655
„ „ groft „	27,128	18,650
„ „ franskt „	121,945	91,775
„ „ knäcke- kak.	11,350	12,786
Skorpor st.	318,625	250,700
Fläsk, salt och färskt, späck . . kg.	1,765	1,429
Fläskkotlett „	777	507
Grädde liter	8,237	7,055
Kaffe, brasil } rostadt, omalet . kg.	345	290
„ java }	1,290	955
Gryn, sago „	360	205
„ ris „	2,590	1,979
„ manna „	910	835
„ hafre „	5,410	3,040
Kabeljo „	895	500
Oxkött, alla slag „	11,000	7,825
Färkött „	1,131	716
Kalkkött „	7,882	6,032
Kalkkotlett „	1,865	1,420
Salt kött, s. k. kallskuret . . . „	792	914
Köttben „	257	1,140
Hvetemjöl „	2,600	1,620
Rågmjöl „	4,620	3,051
Mjölk, oskummad liter	127,710	99,955
„ skummad „	126,225	96,840
Ost kg.	1,613	1,186
Potatis hl.	414	295
Potatimjöl kg.	700	465
Russin „	1,176	702
Saltsjöfisk „	6,507	4,530
Sill „	1,710	1,260
Smör, bord- „	5,307	4,003
„ mat- „	1,791	1,266
Socket, mat- „	5,983	4,185
„ raffinad-, i bitar „	2,584	2,033
Svagdricka „	7,004	6,320
Ärter, gröna „	1,072	330
„ gula „	450	735
Ägg „	217,700	155,500

VII. Medikamenterkostnaden.

	År 1910	Dagliga medel- kostnaden år 1910	År 1909	Dagliga medel- kostnaden år 1909
Å medicinska afdelningen	7,826,59	14,47	6,518,15	11,36
„ kirurgiska afd. (öron- och ögonafd. inber.)	8,764,26	13,81	6,421,94	11,
„ tuberkulosafdelningen	1,943,65	14,13	—	—
„ konvalescent- ”	708,60	6,46	629,55	3,55
För sjukhuset i sin helhet	19,246,10	13,51	13,569,64	10,17

VIII. Förbrukningsartiklar för sjukvården.

	År 1910	Dagliga medel- kostnaden år 1910	År 1909	Dagliga medel- kostnaden år 1909
Å medic. afdeln. (inberäk- nad tuberkulosafdeln.)	6,704,49	8,48	5,318,94	9,27
„ kirurg. afdeln. (inberäk- nad öron- o. ögonafd.)	24,206,46	38,15	20,225,39	34,66

Under året hafva följande artiklar anskaffats:

		För sjukhuset i sin helhet	
		År 1910	År 1909
2,670 kg. bomull	Kr.	2,687,50	2,155,80
2,286 liter sprit	„	2,423,96	1,438,08
1,828 par gummihandskar	„	3,076,53	2,431,80
71,869,1 mtr oappr. förbandsgas	„	13,474,54	10,490,61
„ appr. förbandsgas	„	—	206,88
340 kg. gips	„	52,65	31,20
139 1/2 ton is (jämte isinlägg)	„	1,088,22	1,250,13
479 gross säkerhetsnålar	„	361,70	464,70
3,878 kg. soda, kristall	„	228,81	273,97
2,000 „ tvättpulver	„	500,—	595,—
700 „ skurpulver	„	175,—	100,—
1,100 „ socker, kross-	„	660,—	539,50
25 „ „ druf-	„	18,75	75,—
245 „ „ strö-	„	150,68	112,—
18 lådor tvål, perfekt.	„	414,—	322,—
210 kg. tvål, aseptin-	„	296,31	248,07
7 lådor tvål, byk-	„	104,88	109,40
66 dussin febertermometrar.	„	990,—	825,—

För sjukhuset i sin helhet

	År 1910	År 1909
8,220 fl. mineralvatten Kr.	951,19	576,21
504 mtr oljeduk "	747,—	759,80
766 but. viner "	996,15	946,10
13,526 kg. såpa, glycerin (för tvätt 5,800 kg., f. renhållning 7,726 kg. "	5,377,34	4,233,60
800 kg. såpa, grön- "	274,40	211,68

IX.

Beklädnad Kr.	8,602,36	6,975,78
Glas och porslin "	5,219,81	4,067,80
Instrumenters anskaffning "	3,863,69	4,268,10
" underhåll "	1,012,31	793,87
Nya inventarier "	3,621,87	3,900,40
Sängkläder "	6,237,45	3,702,13
Underhåll af Röntgenapparater "	809,49	451,16

X. Aflöningar.

2 Öfverläkare Kr.	8,000,—	8,000,—
Direktörens arvode "	1,500,—	1,500,—
2:ne andre läkare "	5,000,—	5,000,—
1 Amanuens "	2,083,83	—
3 D:o "	5,666,67	4,000,—
2:ne läkare vid specialafdeln. "	2,500,—	—
1 patologisk anatom "	4,000,—	3,869,98
1 vikarie under d:s sjukdom "	—	674,99
Läkaren å konv.-afdelningen "	—	1,500,—
Kommissariens lön "	3,200,—	3,200,—
D:os personl. lönetillägg "	800,—	800,—
D:os 2 biträde "	1,533,34	1,200,—
Predikanten "	1,500,—	1,500,—
Sekreteraren "	600,—	600,—
Organisten "	200,—	200,—
Betjäningen, dess skatter och extra hjälp "	53,871,67	45,825,05
Summa Kronor	90,455,01	77,870,02

Sjukhusets utgifter för driften och inkomster år 1910, specificerade under sina särskilda titlar efter kassaförvaltarens räkenskaper, förhålla sig som följer:

A. Utgifter:	För sjukhuset i sin helhet		År 1909	
<i>Utgifter för den egentliga sjukvården.</i>				
Utspisning af patienterna Kr.	65,323	89	58,966	74
” ” tjänstepersonal ”	38,598	60	32,553	67
” ” läkare ”	3,006	14	2,210	47
Medikamenter ”	19,246	10	13,569	64
Laboratoriet ”	1,197	78	1,499	—
Lyshållning ”	2,351	84	1,589	30
Eldningsämnen ”	22,523	14	23,290	44
Tvätt ”	6,376	26	7,618	81
Renhållning ”	1,663	46	1,380	06
Div. förbrukningsartiklar efter afdrag af 2,000 kr. till kir. kliniken ”	30,910	95	26,037	10
Div. omkostnader ”	5,868	77	4,712	88
Aflöningar ”	90,455	01	77,870	02
Inventarier o. reparation af d:o ”	35,408	14	31,341	78
Kronor	322,930	08	282,639	91
<i>B. Andra utgifter.</i>				
Förbandsartiklar, kirurg. kliniken Kr.	2,000	—	2,000	—
Pensioner ”	2,398	33	2,672	50
Renhållning ”	10,175	82	8,680	30
Maskinförnödenheter ”	1,261	73	1,010	21
Vattenförbrukning ”	10,125	43	8,830	34
Byggnadsunderhåll ”	17,473	74	14,615	54
Diverse ”	*) 7,267	84	541	45
Park C:to ”	6,871	62	5,411	48
Sjuktransport C:to ”	—	—	249	—
Årlig hyra till staden för konvalescentafdelningens byggnad ”	—	—	6,000	—
Summa Kronor	380,504	59	332,650	73

* Här ingår assurans för sjukhusbyggnaden Kr. 6,539: 59.

Inkomster:

	År 1910		År 1909	
Behållning Kr.	34,209	95	15,774	70
Stadskassans anslag "	252,998	64	241,414	26
Intressekonto "	678	60	1,219	75
Tolagsmedel "	6,000	—	6,000	—
Donationsafkastning "	23,665	81	22,964	86
Inkomst af betalende sjuke "	81,016	—	75,590	75
Inkomst af Lesseska fondens medel "	4,693	23	4,693	23
Summa Kronor	403,262	23	367,657	55

*Bokslut den 31 December 1910, för Donationer
till Sahlgrenska och Allm. och Sahlgrenska Sjukhuset.*

	Balans Konto	
	Placering	Fonder
Donationer till Sahlgrenska Sjukhuset		304,176 39
D:o till Allm. o. Sahlgr. Sjukhuset:		
af E. C. ThomeéKr. 15,000:—		
„ W:m Gibson m. Fru „ 10,000:—		
„ Axel Borgenström . . „ 8,112: 39		33,112 39
Albertina Dorotea Jacobsens Donation		29,606 07
Westrings Donation med inbesparade räntemedel		41,560 47
Westrings Bokdonationsfond		1,000 —
J. J. Ekmans o. Fr. Langs Donation		5,000 —
Alrik Lindhs Pensionsfond		5,660 18
Kösterska Fonden.		3,601 94
Sahlgr. Sjukhusets hemman i Halland	70,000 —	
<i>Värdepappers Konto:</i>		
Allm. Hyp. Bankens 5 % Obligationer		
4 st. à 5,000:—Kr. 19,125:—		
5 Akt. i Kampenhofs A-B. „ 6,000:—		
A.-B. Gtbg's Hypotekskassas reverser . . . „ 90,000:—		
D:s Obligat. à 4½ % „ 78,000:—		
D:s „ à 5 % „ 40,000:—		
Gtbg's och Bohus Läns Landstings Obligationer à 5 % „ 30,000:—		
Helsingborgs Stads Obligationer à 4½ % . . . „ 10,000:—		
Warbergs Stads Obligationer à 4½ % . . . „ 5,000:—		
Transport Kr.	70,000 —	423,717 44

Balans Konto			
	Placering	Fonder	
Transport Kr.	70,000	—	423,717 44
P. P. Ekmans Donation (Inteckn. i Kilanda) . . . Kr. 1,000:—			
Kapitalräkning (Doktor Lindhs Fond) „ 5,660:18			
Kösterska Fonden Spar- kasseräkning „ 601:94			
D:o Gtbg och Bohus. Läns Landstings Oblig- ationer à 5 % „ 3,000:—	288,387	12	
Fastigheten vid Östra Hamngatan . .	75,000	—	
Kassa Konto	3,831	79	
<i>Afkastning af nedanstående Donationer</i>			
stående till Styrelsens förfogande enligt testamentariska bestämmelser:			
af Albertina Dorotea Jacobsens Do- nation			13,369 56
af J. J. Ekmans och Fr. Langs Donat.			131 91
Kronor	437,218	91	437,218 91

Göteborg den 27 Februari 1911.

Edvard Lithander.

*Öfversikt af Allmänna och Sahlgrenska Sjukhusets
ekonomiska ställning den 31 December 1910.*

	Tillgångar		Skulder	
Giro Konto Kr.	22,183	25		
D:o af Anslaget för Inventarier ”	9,295	38		
Kassa Konto ”	641	89		
Ved och Kol Konto ”	1,556	—		
Giro Konto (för Nybyggnadsanslag) ”	4,868	78		
Förbruknings Artiklar för Sjukvården ”	350	—		
Sjukhusbyggnaderna och Tomten ”	2,502,000	—		
Inventarie Konto ”	165,000	—		
Öfverskott å Stads-kassans Anslag ”			22,825	14
D:o å Anslag för Inventarier ”			9,295	38
D:o å Nybyggnads Anslag ”			4,868	78
Kapital Konto ”			2,668,906	—
Kronor	2,705,895	30	2,705,895	30

Göteborg den 27 Februari 1911.

Edvard Lithander.

Bilaga C.

**Uppgift från Allm. och Sahlgrenska Sjukhusets
Medic. Afdeln. för år 1910**
angående **intagna sjukdomsfall äfvensom döda.**

	Sjukdom	Intagna		Döda	
		m.	kv.	m.	kv.
<i>II. Ålderssjukdomar.</i>					
1	Marasmus senilis	1	1	—	—
<i>III. Akuta infektionssjukdomar.</i>					
5	Morbilli	—	2	—	—
6	Scarlatina	1	—	—	—
	Febricula	3	2	—	—
11	Febris typhoides	9	10	2	2
	” paratyphoides	10	3	—	—
12	Dysenteria	2	—	—	—
16	Influenza epidemica	5	7	—	—
17	Pertussis	—	1	—	—
18	Paralysis postdiphtheritica	—	1	—	—
20	Erysipelas faciei	12	20	—	1
	” extremitatum	6	8	—	1
21	Pyæmia	1	—	1	—
	Septichæmia	1	4	1	1
	Lymphangitis septica	2	—	—	—
24	Gonorrhoea ¹⁾	3	2	—	—
	Cystitis gonorrhoeica	1	1	—	—
	Epididymitis ”	1	—	—	—
	Rheum. art. ”	3	2	—	—
<i>IV. Kroniska infektionssjukdomar.</i>					
32	Tuberculosis ¹⁾	67	65	12	11
	” pulmonum	52	50	4	4
	” meningum	4	6	1	2
	” ossium	4	—	—	—
	Spondylitis tuberculosa	3	3	—	—
	Coxitis ”	3	—	—	—

¹⁾ Samtliga fall.

	Sjukdom	Intagna		Döda	
		m.	kv.	m.	kv.
	Lupus vulgaris	—	1	—	—
	Tuberculosis gland. lymphat.	—	2	—	—
	” uro-genitalis	4	6	—	1
	” pericardii	1	1	—	—
	” laryngis	1	—	—	—
	” intestinalis	1	4	—	—
	” peritonei	2	4	—	—
	” miliaris acuta	7	4	7	4
33	Syphilis acquisita ¹⁾	—	1	—	—
	Periostitis luetica	1	—	—	—
	Syphilis cerebro-spinalis	3	4	—	—
	Ulcera syphilitica	—	1	—	—
<i>V. Konstitutionella sjukdomar.</i>					
37	Arthritis vera	1	—	—	—
	Scrophulosis	1	3	—	—
41	Chlorosis	—	7	—	—
	Anæmia	6	21	—	—
42	Morbus maculosus Werlhofii	1	—	1	—
	Purpura	—	1	—	—
43	Leuchæmia	1	1	—	1
	Pseudoleuchæmia	—	2	—	—
44	Anæmia perniciosa progressiva	—	3	1	1
	Hæmoglobinuria paroxysmalis	—	1	—	—
	Degeneratio amyloidea	5	3	—	—
<i>VI. Kroniska förgiftningssjukdomar.</i>					
49	Plumbismus chronicus	1	—	—	—
52	Alcoholismus ¹⁾	80	12	2	—
	Dipsomania	1	2	—	—
	Delirium tremens	19	2	—	—
	Epilepsia potatorum	9	—	—	—
	Neuritis alcoholica	4	—	—	—
	Cardiosclerosis alcoholica	7	2	—	—
	Gastritis chron. ”	2	—	—	—
	Cirrhosis hepatis ”	10	1	2	—
	Nephritis alcoholica	9	2	—	—

¹⁾ Samtliga fall.

Sjukdom		Intagna		Döda	
		m.	kv.	m.	kv.
<i>VII. Sinnessjukdomar.</i>					
54	Melancholia	—	1	—	—
56	Paranoia	—	1	—	—
	Psychosis	1	1	—	—
<i>VIII. Nervsystemets sjukdomar.</i>					
	Hyperæmia meningum	1	—	—	—
62	Hæmorrhagia cerebri	5	4	1	1
63	Thrombosis "	16	18	—	3
	Embolia "	—	1	—	—
64	Encephalitis	1	3	1	—
	Abscessus cerebri	1	—	—	—
65	Meningitis serosa	1	1	—	—
	" cerebri acuta	—	1	—	1
	Vitium cerebri	1	—	—	—
	Cephalalgia	3	2	—	—
	Hemicrania	1	—	—	—
68	Myelitis acuta	1	2	—	1
	" chronica	1	2	—	—
69	Tabes dorsalis	4	3	—	—
70	Sclerosis disseminata	1	2	—	—
71	Paraparesis post poliomyelit.	—	1	—	—
	Syringomyelia	—	1	—	—
	Paralysis spinalis spastica	1	—	—	—
	Ophthalmoplegia externa	2	—	—	—
74	Neuritis n. brachial.	—	1	—	—
	" degenerativa multiplex	3	1	—	—
75	Neuralgia n. ischiadici	24	6	—	—
76	Paralysis n. facialis	1	1	—	—
79	Epilepsia	6	2	—	—
80	Eclampsia	1	1	—	1
82	Chorea	2	7	—	—
84	Hysteria	1	12	—	—
	Hypochondria	1	—	—	—
86	Neurasthenia	25	38	—	—
87	Morbus Basedowii	—	3	—	—
88	Diabetes mellitus	15	9	9	1

		Sjukdom		Intagna		Döda	
				m.	kv.	m.	kv.
		Myoclonia	1	—	—	—	—
		Neurosis traumatica	1	—	—	—	—
		<i>IX. Ögonsjukdomar.</i>					
97		Blepharadenitis	1	—	—	—	—
105		Conjunctivitis	1	—	—	—	—
		Iritis	1	—	—	—	—
		Retinitis albuminurica	2	2	—	—	—
		Atrophia nervi optici	1	—	—	—	—
		Dacryocystitis	—	1	—	—	—
		Embolia art. centralis retinae	1	—	—	—	—
		<i>X. Öronsjukdomar.</i>					
138		Otitis media	1	3	—	—	—
		Labyrinthitis chronica	1	—	—	—	—
		<i>XI. Cirkulationsorganens sjukdomar.</i>					
143		Pericarditis	2	7	—	—	—
		Synechia pericardii	4	1	—	1	—
		Hydropericardium	1	1	—	—	—
		Abscessus myocardii	1	—	—	—	—
		Dilatatio cordis acuta	—	1	—	—	—
144		Endocarditis acuta	8	9	1	—	—
145		Cor adiposum	17	10	3	4	—
146		Vitium org. cordis	40	75	4	10	—
147		Angina pectoris	1	—	—	—	—
148		Arterio-cardiosclerosis	28	30	4	1	—
149		Aneurysma aortæ	1	1	1	—	—
		„ cordis	1	—	—	—	—
		„ art. pulmonalis	1	—	1	—	—
		„ art. renalis	1	—	—	—	—
150		Varices	—	2	—	—	—
		Hæmorrhoides	1	1	—	—	—
		Phlebitis	1	4	—	—	—
152		Thrombosis cordis	—	4	—	—	—
		„ venæ pulmonalis	—	1	—	—	—
		„ „ subclaviæ	1	—	—	—	—

	Sjukdom	Intagna		Döda		
		m.	kv.	m.	kv.	
	Thrombosis venæ cavæ infer.	—	1	—	—	
	” ” femoralis	2	5	—	—	
	Infarctus cordis	—	1	—	—	
	Embolia arteriæ pulmonalis	1	—	—	—	
	Infarctus lienis	1	—	—	—	
	Abscessus lienis	1	—	—	—	
	Lymphangitis	1	—	—	—	
	Lymphadenitis	1	—	—	—	
	<i>XII. Andningsorganens sjukdomar.</i>					
156	Epistaxis	1	1	—	—	
	Empyema sinus frontalis	—	1	—	—	
	” antri Highmori	—	2	—	—	
160	Pleuritis exsudativa	35	31	—	—	
	” sicca	3	5	—	—	
	Empyema pleuræ	6	4	1	—	
	Hydrothorax	4	4	—	—	
161	Pneumothorax	3	1	—	—	
162	Bronchitis acuta	9	24	—	—	
	” chronica	22	21	—	—	
	Bronchiectasia	5	1	—	—	
164	Hæmoptysis	11	4	—	—	
	Infarctus pulmonum	4	2	—	—	
166	Pneumonia acuta	51	27	11	7	
	Bronchopneumonia	20	20	1	2	
	Pneumonia chron. interstit.	2	3	—	—	
168	Gangræna pulmonum	2	3	—	1	
	Abscessus ”	3	1	—	—	
169	Emphysema ”	22	14	—	—	
170	Asthma bronchiale	5	2	—	—	
	<i>XIII. Matsmältningsorganens sjukdomar.</i>					
174	Angina tonsillaris	4	15	—	—	
	Hyperthrophia tonsillarum	1	—	—	—	
	Vegetationes adenoideæ	—	1	—	—	
	Pharyngitis chronica	1	—	—	—	

	Sjukdom	Intagna		Döda	
		m.	kv.	m.	kv.
	Parotitis	—	1	—	—
	Oesophagitis	—	1	—	—
177	Gastritis chronica	3	2	—	—
178	Ulcus ventriculi	15	36	1	1
	” duodeni	2	1	2	—
	Hæmatemesis	8	6	—	—
180	Cardialgia	3	—	—	—
	Dyspepsia	4	12	—	—
179	Dilatatio ventriculi acuta	—	1	—	—
	Stenosis pylori post ulc.	1	—	—	—
	Perigastritis	2	—	—	—
181	Cat. gastro-intestinalis acuta	1	3	—	—
	” ” ” chron.	1	—	—	—
	Enterocolitis acuta	12	4	—	—
	” ” ” chron.	4	7	—	—
	Colitis ulcerativa	2	2	—	—
182	Appendicitis	1	10	—	—
183	Obstipatio	2	—	—	—
	Enteroptosis	—	1	—	—
	Hæmorrhagia intestinalis	3	—	—	—
184	Ileus	—	2	—	—
185	Hernia incarcerata	1	—	—	—
	Proctitis	—	1	—	—
192	Helminthiasis	6	12	—	—
193	Peritonitis acuta	1	—	—	—
	Abscessus subphrenicus	4	2	—	—
	Ascites	7	7	—	—
194	Icterus catarrhalis	5	3	—	—
195	Cholelithiasis	6	14	—	—
196	Abscessus hepatis	3	—	—	—
	Hepatitis acuta	—	1	—	—
197	Cirrhosis hepatis	6	6	—	—
	Hepar cysticus	—	1	—	—
	Cholecystitis chron.	1	1	—	—
	Cholangitis	1	—	—	—
	Pancreatitis hæmorrhagica	1	—	—	—
	Fettväfsnekros	1	—	—	—
	Morbus Banti	1	—	—	—

Sjukdom		Intagna		Döda	
		m.	kv.	m.	kv.
<i>XIV. Urinorganens och manliga könsorganens sjukdomar.</i>					
199	Nephritis acuta	26	34	1	1
	” chron.	61	57	11	7
	Pyelonephritis	1	10	1	1
	Hydronephrosis	—	2	—	1
201	Lithiasis renalis	2	2	—	—
202	Ren mobilis	—	3	—	—
	Infarctus renum	—	1	—	—
	Uræmia.	4	4	—	—
	Ren cysticus	1	—	—	—
203	Cystitis acuta	6	11	—	—
	” chron.	11	10	—	—
205	Cystospasmus	—	1	—	—
	Enuresis	—	1	—	—
	Hæmaturia	2	2	—	—
	Albuminuria	2	5	—	—
	Abscessus prostatae	1	—	—	—
207	Hypertrophia prostatae	6	—	—	—
	Stricture urethræ	1	—	—	—
	Phimosis	1	—	—	—
	Balanitis	1	—	—	—
<i>XV. Kvinliga könsorganens sjukdomar.</i>					
222	Endometritis	—	1	—	—
	Salpingitis	—	3	—	—
226	Parametritis	—	4	—	—
	Hyperemesis	—	1	—	—
	Menorrhagia	—	2	—	—
<i>XVI. Rörelseorganens och ben-systemets sjukdomar.</i>					
239	Myitis acuta	12	8	—	—
	” chron.	5	2	—	—
243	Synovitis genus	—	1	—	—
	Hydarthrosis genus	3	—	—	—

	Sjukdom	Intagna		Döda	
		m.	kv.	m.	kv.
	Arthrotitis genus	1	1	—	—
	” pedis	1	—	—	—
244	Rheumatismus artic. acutus	46	44	—	—
	” ” chron.	4	11	—	—
245	Arthritis deformans	—	3	—	—
	Malum coxæ senile	1	1	—	—
	Spondylitis	2	1	—	—
249	Osteomyelitis acuta	—	3	—	1
	Periostitis tibiæ	1	—	—	—
	Tarsalgia	—	1	—	—
<i>XVII. Hudsjukdomar och sjukdomar i bindväfven.</i>					
252	Erythema nodosum	4	9	—	—
253	Urticaria	—	1	—	—
254	Herpes zoster	1	2	—	—
257	Eczema	3	5	—	—
259	Acne	—	1	—	—
	Lupus erythematosus	—	2	—	—
266	Scabies	1	—	—	—
268	Abscessus	5	5	—	—
270	Carbunculus	2	—	—	—
271	Ulcus anticurris	6	5	—	—
272	Gangræna pedis	1	—	—	—
	” scroti	1	—	—	—
	Cellulitides	1	5	—	—
	Hæmatoma femoris	1	—	—	—
<i>XVIII. Svulster.</i>					
276	Cancer ¹⁾	16	20	10	13
	” sinus sphenoidalis	—	—	—	1
	” gland. thyreoideæ	1	—	1	—
	” pleuræ	1	2	—	—
	Endothelioma pleuræ	—	—	—	1
	Cancer pulmonum	2	2	—	3
	” œsophagi	2	2	—	—
	” ventriculi	12	10	5	4
	” duodeni	—	1	—	—

1) Samtliga fall.

	Sjukdom	Intagna		Döda	
		m.	kv.	m.	kv.
	Cancer coli	1	—	1	—
	” hepatis	6	3	1	—
	” vesicæ felleæ	—	—	—	1
	” peritonei	2	3	—	—
	Hypernephroma renis	—	2	1	1
	Cancer uteri	—	2	—	2
	” ovarii	—	1	—	1
	” ossium	1	2	—	—
278	Tumor cysticus reg. inguinal.	1	—	—	—
	Kystoma ovarii	—	1	—	—
	Glioma retinæ	1	—	1	—
	Papilloma ventriculi	—	1	—	—
289	Sarcoma mediastinale	1	—	1	—
	” pulmonum	1	1	—	—
	” gland. lymph. colli	—	1	—	—
	” ” mesenterii	1	—	1	—
	” ovarii	—	1	—	—
290	Struma	—	2	—	—
292	Tumor cerebri	7	1	5	—
	” medullæ spinalis	3	—	1	—
	” mediastinale	—	1	—	—
	” regionis lumbalis	—	1	—	—

Bilaga F.

Uppgift från Allm. och Sahlgrenska Sjukhusets
Medic. afdeln. för år 1910
angående de för nedanstående veneriska sjukdomar
intagna, med hänsyn till den landsdel, inom
hvilken smittan ådragits.

Län	Syfilis recens		Gonorrhœa acuta			Ulcus molle	
	män	ej prost. kv.	prost. kv.	män	ej prost. kv.	prost. kv.	prost. kv.
Göteborgs stad	—	—	—	2	2	—	—
Skaraborgs län, stad	—	—	—	1	—	—	—

Bilaga G.

Ålder, kön, civilstånd samt sättet för smittans
öfverförande.

Sjukdom	Summa	Den smittades										Smittan har öfverförts på annat sätt än genom könsamråinge				
		civilstånd	ålder													
			ogift	gift	under 10 år	10-15 år	15-20 år	20-25 år	25-30 år	30-40 år	40-50 år		50-60 år	öfver 60 år	okänd	
Gonorrhœa acuta																
män . .	3	3	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
ej prost. kvinnor	2	2	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—

**Uppgift från Allm. och Sahlgrenska Sjukhusets
Medic. Afdeln. för år 1910** angående för skador
och förgiftningar intagna, med hänsyn till
skadans natur och påföljd.

Skadans natur	Intagna		Skadans påföljd		
	män	Kvinnor	döden	Kvarståen- de män	Över- stående
Benbrott, enkelt (fractura simplex) ¹ columnæ vertebral., cost.	2	—	—	1	1
Brott å hjärnskålens botten (fractura baseos cranii)	1	—	—	—	1
Submersio	2	1	—	—	3
Contusio	—	1	—	—	1
Förgiftning med terpentin	1	—	—	—	1
” ” vaporib. candent.	2	—	—	—	2
” ” alkohol	3	—	—	—	3
” ” opium	—	1	—	—	1
” ” sublimat	1	2	—	—	3
” ” lysol	1	—	—	—	1
Summa	13	5	—	1	17

¹ Brott å hjärnskålens botten upptages ej här.

Bilaga I.

**Uppgift från Allm. och Sahlgrenska Sjukhusets
Medic. Afdeln. för år 1910 angående för skador
och förgiftningar intagna, med hänsyn till
skadans tillkomstsätt.**

Skadans tillkomstsätt	Intagna		Skadans påföljd			
	män	kvinnor	döden	Kvarståen- de men	ÖVer- stående	
<i>A. Olycksfall i yrkesarbete.</i>						
Vid arbetsmaskiner inom textilindustrien . . .	1	—	—	—	—	1
Genom förgiftning med vapor. candent. . . .	2	—	—	—	—	2
" " " terpentin	1	—	—	—	—	1
" " " lysol	1	—	—	—	—	1
" " " sublimat	1	—	—	—	—	1
Vid sjöfarten	1	—	—	—	—	1
<i>B. Olycksfall utom yrkesarbete.</i>						
Vid hushållsgöromål	—	1	—	—	—	1
Under rusets inflytande	5	—	—	1	—	6
Misstag vid medicinering	—	1	—	—	—	1
<i>C. Självmordsförsök.</i>						
Med dränkning	—	1	—	—	—	1
" förgiftning med sublimat	—	2	—	—	—	2
Summa	13	1	—	1	—	17

Öfversikt af

Hufvuddödsorsakerna

å Medicinska afdelningen

A. Patienter, döde inom 3 dagar efter inkomsten.

	män	kv.
Febris typhoides 1)	—	1
Tuberculosis pulmonum 2)	1	1
Meningitis tuberculosa 3)	—	1
Leuchæmia	—	1
Hæmorrhagia cerebri 4)	1	—
Meningitis acuta 5)	—	1
Eclampsia infantum	—	1
Diabetes mellitus 6)	3	—
Degeneratio cordis 7)	2	—
Vit. org. cordis 8)	—	1
Pneumonia acuta 9)	6	4
Bronchopneumonia acuta 10)	1	—
Gangræna pulmonum 11)	—	1
Cirrhosis hepatis 12)	2	—
Nephritis acuta 13)	1	—
„ chronica 14)	—	2
Cancer ventriculi 15)	1	1
„ uteri 16)	—	1
Tumor cerebri 17)	1	—
Summa	19	16

B. Öfriga patienter.

a) Obotliga sjukdomar.

Tuberculosis pulmonum 18)	3	3
Meningitis tuberculosa 19)	1	1
Tuberculosis uro-genitalis 20)	—	1
„ miliaris 21)	7	4

	män	kv.
Aneurysma rami art. pulmonal.	1	—
Ulcus duodeni cancerosum	1	—
Cancer gland. thyreoideæ 22)	1	—
„ pulmonum 23)	—	3
„ ventriculi 24)	4	3
„ coli 25)	1	—
„ hepatis 26)	1	—
„ vesicæ felleæ 27)	—	1
„ uteri 28)	—	1
„ ovarii 29)	—	1
„ sinus sphenoidalis 30)	—	1
Endothelioma pleuræ 31)	1	—
Hypernephroma renis 32)	1	1
Sarcoma mediastinale 33)	1	—
„ gland. mesenterial. 34)	1	—
Glioma retinae 35)	1	—
Tumor cerebri 36)	4	—
„ medullæ spinalis 37)	1	—
Summa	30	20

b) Öfriga sjukdomar.

Febris typhoides 38)	2	1
Erysipelas faciei 39)	—	1
„ extremitatum 40)	—	1
Pyæmia 41)	1	—
Septichæmia 42)	1	1
Morbus maculosus Werlhofii 43)	1	—
Anæmia perniciosa progr. 44)	1	1
Hæmorrhagia cerebri 45)	—	1
Thrombosis cerebri 46)	—	3
Encephalitis ac. hæmorrh. 47)	1	—
Myelitis acuta 48)	—	1
Diabetes mellitus 49)	6	1
Synechia pericardii 50)	—	1
Endocarditis acuta 51)	1	—
Degeneratio cordis 52)	1	4
Vit. org. cordis 53)	4	9
Cardiosclerosis 54)	4	1

	män	kv.
Aneurysma aortæ 55)	1	—
Pneumonia acuta 56)	5	3
Bronchopneumonia 57)	—	2
Empyema pleuræ 58)	1	—
Ulcus ventriculi 59)	1	1
„ duodeni 60)	1	—
Nephritis acuta 61)	—	1
„ chronica 62)	11	5
Pyelonephritis chron. 63)	1	1
Hydronephrosis 64)	—	1
Osteomyelitis acuta 65)	—	1
Summa	44	41

- 1) 1 fall: Febris typhoides + Nephritis acuta + Nephrolithiasis + Pyelitis.
- 2) 2 „ Tuberculosis pulm. miliaris + (1 fall Myelitis acuta hæmorrhagica, 1 fall Pneumothorax sin. + Nephritis chron. par.)
- 3) 1 „ Meningitis tuberculosa + Tuberculosis pulmonum.
- 4) 1 „ Hæmorrhagia cerebri c. perforat. ad ventric. + Cardio-arteriosclerosis + Nephritis chronica + Bronchopneumonia.
- 5) 1 „ Meningitis acuta + Encephalitis corp. callosi + Osteitis chron. exacerbans ossis frontis dext. + Nephritis acuta.
- 6) 1 „ Diabetes mellitus + Atrophia pancreatis lipomatosa + Nephritis chron. parench. + Gangræna pulmonum.
- 1 „ „ „ + Hypoplasia pancreatis + Nephritis chron. interst.
- 1 „ „ „ + Lipomatosis pancreatis (Fettväfsnekros) + Phlegmone præperitoneale + Peritonitis circumscripta + Cavernoma hepatis.
- 7) 1 „ Degeneratio cordis + Nephritis acuta.
- 8) 1 „ Vit. org. cordis (Stenosis et insuffic. valv. mitralis) + Nephritis chron. + Hepar lobatum luet. + Bronchopneumonia bilat. + Hydropericardium.
- 9) 2 „ Pneumonia acuta + Tuberculosis obsoleta pulm. (+ 1 fall Nephrit. chron. int.)
- 4 „ „ „ + Nephritis chron. (+ 2 fall Arteriosclerosis, 1 fall Ulcus ventriculi, 1 fall Degeneratio cordis).
- 1 „ „ „ + Delirium tremens.
- 1 „ „ „ + Gangræna pulmonum + Nephrit. acuta.
- 10) 1 „ Bronchopneumonia bilat. + Tuberculosis pulmonum et intestini + Nephritis acuta.
- 11) 1 „ Gangræna pulmonum et abscessus pulm. post pneumoniam acut. + Pleuritis exudativa + Tuberculosis pulm. dextr. lobi sup.

- 12) 1 fall: Cirrhosis hepatis + Synechia pericardii.
 1 " " " + Cardiosclerosis alcoholica + Nephritis
 chron. + Erysipelas faciei.
- 13) 1 " Nephritis acuta + Pneumonia acuta + Ulcus ventricul. c. pe-
 rigastritide.
- 14) 1 " Nephritis chron. interstitialis + Bronchopneumonia bilat.
 1 " " parench. c. exacerbatione acuta + Hæmorr-
 hagia meningum et cerebri + Deg. amyloidea renum.
- 15) 1 " Cancer ventriculi + Peritonitis cancerosa + Vit. org. cordis
 (Ins. valv. aortæ et mitral.) + Nephritis chron. interst.
- 1 " Cancer ventriculi + Emphysema pulmonum.
- 16) 1 " uteri c. compressione ureter. + Nephritis chron. interstit.
- 17) 1 " Tumor cerebri (Glioma) + Bronchopneumonia + Nephritis
 acuta.
- 18) 2 " Tuberculosis pulm. et intestinorum. + (1 fall Nephritis chron.,
 1 fall Tuberculosis peritonei).
 2 " " " c. cavernis + Pneumonia tuberculosa +
 (1 fall Endocarditis verrucosa valv. mi-
 tralis + Nephritis chron. parench. et
 interstitit., 1 fall Diabetes mellitus (Atro-
 phia pancreatis) + Cholelithiasis + Ne-
 phritis chron. + Cystitis chron.)
 1 " " " et meningum.
- 19) 1 " Meningitis tuberculosa + Lymphadenitis tuberculosa gland.
 bronchial.
 1 " " " + Tuberculosis pulm., pleuræ, sterni,
 pericardii, vertebræ dorsal., ossis parietal. sin. et duræ matris.
- 20) 1 " Tuberculosis uro-genitalis et pulmonum + Endocarditis acuta
 verrucosa + Pyelonephritis.
- 21) 5 " Tuberculosis miliaris acuta + Meningitis tuberculosa + (1 fall
 Tuberculosis intestin., 1 fall Em-
 pyema pleuræ dext.,)
 1 " " " " + Peritonitis chron. adhæsiva
 (tuberc.?) + Nephritis chron. amy-
 loidea + Cirrhosis hepatis.
 1 " " " " præcipue lienis, renum et gland.
 lymphatic.
 1 " " " caseosa.
 1 " " " + Spondylitis tuberc. vertebræ IV lum-
 bal. c. abscessu congestionis
- 22) 1 " Cancer gland. thyreoideæ c. metastas. ossis occipitis, verte-
 bræ dors. II et III et lumbal. III et IV, ossis sacri, pubis,
 cost. dextr. et hepatis + Nephritis chron. interstitialis.
- 23) 1 " Cancer pulmonum c. metastas. pleuræ et hepatis.
 1 " " " c. metastas. pelvis et vertebræ dors. XII
 et lumb. I.
 1 " " " sec. et cost., pleuræ, hepatis et renis +
 Pleuritis hæmorrhagica sin. + Arteriosclerosis.
- 24) 1 " " ventriculi et hepatis + Papilloma ventriculi.
 1 " " " + Peritonitis chronica + Nephritis chron.
 par. + Kystoma ovarii papillifer.
- 1 " Ulcus ventriculi cancerosum c. metastas. hepatis + Cirrhosis
 hepatis.
- 1 " Cancer ventriculi et oesophagi et omenti majoris + Ascites
 + Cardio-arteriosclerosis.

- 1 fall: Cancer ventriculi (prim?) et oesophagi (sec?) + Ulcus ventriculi chron. + Cancer hepatis, pulmonum, pleuræ, peritonei, cordis et renum + Pneumonia fibrinosa sec. post proliferat. cancer. ad pulm. + Bronchitis diffusa + Degen. amyloidea lienis + Nephritis chron. amyloidea + Cardio-arteriosclerosis.
- 25) 1 „ Cancer flexuræ sigmoideæ et hepatis + Cirrhosis hepatis + Nephritis acuta.
- 26) 1 „ Cancer hepatis prim. + Hæmorrhagia intraperitonealis + Cancer pulmonum + Degeneratio cordis.
- 27) 1 „ Cancer vesicæ felleæ c. metastas. hepatis + Arteriosclerosis + Pneumonia chron. sin. + Cholecystitis chron. + Hydrothorax.
- 28) 1 „ Cancer uteri c. compressione ureter. et hydronephrosis bilateral. + Nephritis chron. + Abscessus fossæ Douglasi.
- 29) 1 „ Cancer ovarii et peritonei.
- 30) 1 „ Cancer sinus sphenoidalis c. metastas. ossis sphenoidal. et occipitis, duræ matris, hepatis, renum, costarum et pleuræ dextræ + Hemiatrophia linguæ.
- 31) 1 „ Endothelioma pleuræ c. metastas. pulmonum et hepatis.
- 32) 1 „ Hypernephroma renis sin. c. metastas. pulmonum, pleuræ, hepatis et cerebelli + Pleuritis exsudativa sin.
- 1 „ Hypernephroma ren. d. et venæ renal. d. et v. cavæ inf. et cordis + Appendicitis chron.
- 33) 1 „ Sarcoma metastat. gland. lymphat. mediastini, pleuræ et pulmonis dextr.
- 34) 1 „ Sarcoma gland. mesenter. inf. + Nephritis chron. amyloidea + Degeneratio amyloidea lienis et intestini + Ren cysticus atroph. + Tuberculosis apicis pulm. sin. recens.
- 35) 1 „ Glioma retinæ et meningum et encephali et ossis supramaxillaris sin.
- 36) 1 „ Sarcoma metastat. centri ovali.
- 1 „ Gliosarcoma nucl. gris. cerebri sin. + Bronchopneumonia acuta.
- 1 „ Sarcoma centr. lob. front. + Mesaortitis ldet. + Bronchopneumonia + Nephritis acuta.
- 37) 1 „ Glioma medullæ oblongatæ + Nephritis chron. interstit.
- 38) 1 „ Febris typhoides + Pleuritis exsudativa sin. + Abscessus et infarctus lienis multiplex.
- 2 „ Febris typhoides + Nephritis acuta + (1 fall Hepatitis acuta, 1 fall Bronchopneumonia).
- 39) 1 „ Erysipelas faciei + Bronchopneumonia + Pacchymeningitis hæmorrhagica int. + Tuberculosis pulm. + Gummata hepatis.
- 40) 1 „ Erysipelas extremitatum + Septichæmia (Nephritis acuta + Bronchopneumonia bilat.) + Cholelithiasis.
- 41) 1 „ Pyæmia (Enteritis chron. abscedens (sigmoiditis) + Abscessus retroperitoneale et hepatis et pulmonum) + Cholelithiasis + Degeneratio cordis + Bronchopneumonia + Nephritis acuta.
- 42) 1 „ Septichæmia (Enteritis acuta + Abscessus renum et myocardii) + Bronchopneumonia.
- 1 „ Septichopyæmia (Nephritis acuta + Bronchopneumonia bilat. c. abscessu central. + Pleuritis exudativa + Pericarditis serofibrinosa + Icterus.
- 43) 1 „ Morbus maculosus Werlhofii + Colitis diphtheritica sanata + Lymphadenitis mesenter.

- 44) 1 fall: Anæmia pernicioza progressiva + Tuberculosis pulm. ambor.
 + Ulcus tubercul. intest.
 1 " " " amyloidea " + Enteritis acuta + Nephritis chron. amyloidea + Degeneratio amyloidea intestini.
- 45) 1 " Hæmorrhagia cerebri + Cardiosclerosis + Nephritis chron. par. c. induratione sec. + Bronchopneumonia.
- 46) 2 " Thrombosis cerebri + Cardiosclerosis + (1 fall Emphysema pulm., 1 fall Bronchopneumonia + Nephritis chron. int.)
 1 " Thrombosis et hæmorrhagia cerebri + Vit. org. cordis (Stenosis et insufficientia valv. mitralis) + Pneumonia acuta sin. c. gangræna + Nephritis chron. interst. c. exacerbat. acuta.
- 47) 1 " Encephalitis hæmorrhagica + Cardio-arteriosclerosis + Emphysema pulmonum + Cystitis chronica + Ulcus femoris.
- 48) 1 " Myelitis acuta + Leptomenigitis chron. (luet.) cerebrospinalis + Encephalitis acuta + Bronchopneumonia + Hypernephroma renis. sin. + Nephritis chron.
- 49) 6 " Diabetes mellitus c. atrophica pancreatis + (1 fall Nephritis chron. par. + Lipaemia, 1 fall Tuberculosis pulm. c. cavern. et intestin. et renis, 1 fall Tuberculosis pulm. + Lipaemia, 1 fall Bronchitis chron. c. bronchiectas. et Emphysema pulm. + Hæmorrhagia cerebri permagna).
 1 " Diabetes mellitus + Enteritis acuta + Degeneratio cordis + Bronchitis.
- 50) 1 " Synechia pericardii + Nephritis chron. c. exacerbatione + Pneumonia acuta.
- 51) 1 " Endocarditis acuta + Embolia cerebri + Infarctus pulm. et renis + Embolia arteriæ femoralis.
- 52) 1 " Degeneratio cordis + Thrombosis cordis et arteriæ pulmonalis intraparenchymatosa + Sarcoma ovarii + Ascites.
 1 " " " + Emphysema pulm. + Bronchitis diffusa + Bronchopneumonia + Nephritis acuta.
 1 " " " + Emphysema pulm. + Pneumonia acuta dext. + Cystis hemispheri sin. cerebri.
 1 " " " + Mediastinitis acuta + Bronchitis chron. c. bronchiectas. + Cirrhosis hepatis.
 1 " " " + Cardio-arteriosclerosis + Emphysema pulm. + Bronchitis diffusa + Nephritis chron.
- 53) 7 " Vit. org. cordis (Insufficiencia et stenosis ostii mitralis) + (1 fall Endocarditis acuta valv. mitralis + Thrombosis atrii cordis + Bronchopneumonia bilater., 1 fall Endocarditis valv. mitralis, aortae, pulmonalis et tricuspidalis + Infarctus pulm., 1 fall Thrombosis atrii cordis sin. + Bronchopneumonia, 1 fall Endocarditis acuta valv. mitralis + Embolia septica renum + Induratio postpneumonica lobi inf. dextr., 1 fall Bronchitis chron. + Bronchiectasia + Cirrhosis hepatis + Nephritis chron., 1 fall Emphysema pulm. + Nephritis chron., 1 fall Nephritis chron. + Hydrothorax + Cirrhosis hepatis).
 1 " Vit. org. cordis (Insufficiencia et stenosis ostii mitralis et insufficientia valv. aortae) + Pericarditis villosa + Endocarditis verrucosa.

- 1 fall: Vit. org. cordis (Insufficiencia et stenosis ostii aortae et insuff. valv. mitralis) + Endocarditis verrucosa + Infarctus lienis et pulmonum + Pericarditis fibrinosa.
- 1 " " " " (Insufficiencia et stenosis ostii aortae et mitralis) + Endocarditis ulcerosa + Synechia pericardii + Nephritis chron.
- 1 " " " " (Stenosis et insufficiencia valv. mitralis et aortae et stenosis ostii tricuspidalis) + Endocarditis acuta valv. mitralis, aortae et tricuspidalis + Infarctus pulm.
- 1 " " " " (Insufficiencia valv. aortae et stenosis ostii mitralis) + Synechia pericardii + Endocarditis verrucosa.
- 1 " " " " (Stenosis et insufficiencia valv. mitralis et aortae et insufficiencia relativa valv. tricuspidalis) + Endocarditis verrucosa valv. mitralis + Hydrops + Cholelithiasis.
- 54) 2 " Cardiosclerosis + Emphysema pulm. + Ascites + Hydrothorax + (1 fall Hydropericardium, 1 fall Cholelithiasis + Cholecystitis chron.
- 1 " Cardio-arteriosclerosis + Emphysema pulm. + Bronchitis chron. + Nephritis chron. interst. + Pneumonia acuta bilateralis + Pleuritis exsudativa sin. + Cirrhosis hepatis.
- 55) 1, Aneurysma aortae + Vit. org. cordis (Insufficiencia et stenosis ostii aortae et insufficiencia valv. pulmonalis) + Nephritis chron. + Bronchopneumonia bilateralis + Hydrothorax.
- 56) 2 " Pneumonia acuta + Nephritis acuta + (1 fall Delirium tremens).
- 3 " " + Nephritis chron. + (1 fall Thrombosis venae pulm., 1 fall Tuberculosis pulm. sin. + Degen. amyloidea renum).
- 1 " " + Cardiosclerosis + Parotitis.
- 57) 1 " Bronchopneumonia c. gangraena pulm. + Nephritis acuta + Cystis apoplectica cerebri + Arterio-cardiosclerosis.
- 1 " + Vit. org. cordis (Insufficiencia valv. aortae) + Endocarditis acuta valv. aortae + Cardio-arteriosclerosis + Nephritis chron. + Encephalomalacia chron. flava + Cholelithiasis.
- 58) 1 " Empyema pleurae sin. + Pleuritis exsudativa dext. + Synechia pericardii + Cirrhosis hepatis.
- 59) 1 " Ulcus ventriculi c. haemorrhagia arterial. excessiva + Inhalatio haemat. pulmonum.
- 60) 1 " Ulcus duodeni c. haemorrhagia interna + Vit. org. cordis (Stenosis et insufficiencia valv. mitralis) + Endocarditis valv. mitral.
- 61) 1 " Nephritis acuta + Bronchopneumonia bilateralis
- 62) 4 " Nephritis chron. + Cardio-arteriosclerosis + (1 fall Cholelithiasis, 1 fall Bronchopneumonia + Atrophia lobi sin. hepatis, 1 fall Ren cysticus bilateralis + Cystid. hepatis, 1 fall Emphysema pulm. + Thrombosis cerebri).
- 2 " " " + Cyst. apoplectic. cerebri + (1 fall Retinitis alb.)

- 1 fall: Nephritis chron. + Cicatrices ventriculi + Hypertrophia cordis.
 1 " " " + Pneumonia acuta dextr. + Bronchiectasia
 + Peritonitis chron. fibr. + Tuberculosis
 gland. lymphat. bronchial.
 1 " " " + Bronchopneumonia bilateralis + Embolia
 art. centr. retinae.
 1 " " " amyloidea + Bronchitis chron.
 1 " " " + Aneurysma art. renalis dextr.
 1 " " " + Erysipelas faciei nosocomialis + Absces-
 sus lienis.
 1 " " " + Bronchopneumonia bilateralis + Hyper-
 trophia cordis.
 1 " " " + Degeneratio cordis + Infarctus cordis +
 Thrombosis cordis + Hydrothorax +
 Bronchitis chron.
 1 " " " + Aneurysma cordis + Embolia art. pulmo-
 nalis + Infarctus pulm. + Thrombosis
 venae subclaviae.
 1 " " " + Gangraena pulmonum + Bronchiectasiae
 + Emphysema pulm. + Bronchitis chron.
 + Pneumonia chron. post pneum. acut.
 62) 1 " Pyelonephritis + Hypertrophia prostatae + Lithiasis vesica-
 lis c. cyst. chron. + Ureteritis + Hydronephrosis.
 1 " Pyelonephritis chron. + Tuberculosis pulm. et renis et hepa-
 tis et intest. + Enteritis diphteritica uraemica + Pericardi-
 itis tuberc.
 63) 1 " Hydronephrosis bilateralis + Ren mobilis + Nephritis chron.-
 acuta.
 64) 1 " Osteomyelitis acuta ossis sacri et arc. vertebr. lumb. V c.
 abscessu intermuscular. + Meningitis circumscripta sec.
 + Septichaemia.

Patienter, som aflidit, innan de hunnit inskrifvas.

- 1) 61-årig man. Haemorrhagia varicosa oesophagi.
- 2) ?- ,, kvinna. Pneumonia acuta + Cardio-arteriosclerosis.
- 3) 23- ,, man. Bronchopneumonia d. + Degen. cordis + Tumor lienis chron. (malaria).
- 4) 34- ,, kvinna. Meningitis suppurat. + Catarrhus sin. sphenoidalis.
- 5) 56- ,, man. Cardiosclerosis + Nephritis chronica.
- 6) 40- ,, ,, Pneumonia acuta sin. + Cirrhosis hepatis + Nephritis acuta.
- 7) 45- ,, ,, Pneumonia acuta bil. + Arteriosclerosis + Cirrhosis hepatis.
- 8) 25- ,, kvinna. Diabetes mellitus c. aplasia pancreatis + Nephritis acuta.
- 9) 5- ,, gosse. Enteritis acuta haemorrh. + Hepatitis acuta + Nephritis acuta + Bronchitis acuta.
- 10) 65- ,, kvinna. Pericarditis acuta + Nephritis chronica + Abscessus renis sin.
- 11) 63 ,, ,, Aneurysma-aortae rupt. + Haemopericardium + Nephritis chron. interstitialis c. exacerbatione acuta.
- 12) 49- ,, man. Diabetes mellitus c. gangraena + Cardiosclerosis + Phlegmone + Cirrhosis hepatis + Nephritis chron. + Peritonitis acuta + Bronchopneumonia.
- 13) 52- ,, ,, Cholecystitis chron.-acuta + Strangulatio duct. hepatis + Bronchopneumonia.
- 14) 53- ,, ,, Synechia pericardii + Mediastinitis ant. chron. + Pneumonia acuta incipiens + Nephritis chron. interst.
- 15) 59- ,, ,, Pneumonia acuta dextra. + Oedema pulmonum.
- 16) 46- ,, kvinna. Haemorrhagia cerebri + Nephritis chron. c. exacerbatione acuta.
- 17) ?- ,, man. Cancer scirrhosus ventriculi pylori + Metastases ventriculi et hepatis + Bronchopneumonia bilateralis + Tuberculosis obsoleta apicis pulmonis dextri.

Patienter, som aflidit, innan de hunnit inskrivas

- 17) 5- .. man. Cancer scirrhus ventriculi pylori + Metastases ventriculi et hepatis + Bronchopneumonia bil. lateralis + Tuberculosis ossuola apicis pulmonis dextri.
- 18) 5- Pneumonia acuta dextera + Oedema pulmonum inter.
- 19) 32 Pneumonia acuta incipiens + Nephritis chron. lateralis + Nephritis acuta.
- 20) 46 Pneumonia acuta dextera + Nephritis chron. c. exacerbatone acuta.
- 21) 49 .. man. Diabetes mellitus c. gangrena + Cardio sclerosis + Pleurone + Cirrhosis hepatis + Nephritis chron. + Peritonitis acuta + Bronchopneumonia.
- 22) 52 Cholecystitis chron. acuta + Strangulatio duct. hepatis + Bronchopneumonia.
- 23) 53 Synchisis pericardii + Mediastinitis ant. chron. + Pneumonia acuta incipiens + Nephritis chron. lateralis + Nephritis acuta.
- 24) 54 Peritonitis acuta + Bronchopneumonia.
- 25) 55 Peritonitis acuta + Nephritis acuta + Abscessus hepatis + Nephritis acuta.
- 26) 56 Peritonitis acuta sin. + Cirrhosis hepatis + Nephritis acuta.
- 27) 57 Peritonitis acuta bil. + Aortiosclerosis + Cirrhosis hepatis.
- 28) 58 Peritonitis acuta + Cirrhosis hepatis + Nephritis acuta.
- 29) 59 Peritonitis acuta + Cirrhosis hepatis + Nephritis acuta.
- 30) 60 Peritonitis acuta + Cirrhosis hepatis + Nephritis acuta.
- 31) 61 Peritonitis acuta + Cirrhosis hepatis + Nephritis acuta.
- 32) 62 Peritonitis acuta + Cirrhosis hepatis + Nephritis acuta.
- 33) 63 Peritonitis acuta + Cirrhosis hepatis + Nephritis acuta.
- 34) 64 Peritonitis acuta + Cirrhosis hepatis + Nephritis acuta.
- 35) 65 Peritonitis acuta + Cirrhosis hepatis + Nephritis acuta.
- 36) 66 Peritonitis acuta + Cirrhosis hepatis + Nephritis acuta.
- 37) 67 Peritonitis acuta + Cirrhosis hepatis + Nephritis acuta.
- 38) 68 Peritonitis acuta + Cirrhosis hepatis + Nephritis acuta.
- 39) 69 Peritonitis acuta + Cirrhosis hepatis + Nephritis acuta.
- 40) 70 Peritonitis acuta + Cirrhosis hepatis + Nephritis acuta.

Bilaga C.

Uppgift från Allm. och Sahlgrenska Sjukhusets
Kirurg. Afdeln. för år 1910
angående intagna sjukdomsfall äfvensom döda.

	Sjukdom	Intagna		Döda	
		m.	kv.	m.	kv.
I. Bildningsfel och medfödda sjukdomar.					
	Labium leporinum	1	2	—	—
	Palatoschisis	2	3	—	—
	Hernia inguinalis	7	—	—	—
	Atresia ani + fistul. cong. rectovaginal.	—	1	—	—
	Phimosi	3	—	—	—
	Kryptorchismus	3	—	—	—
II. Ålderssjukdomar.					
2	Gangræna senilis	1	1	—	—
III. Akuta infektionssjukdomar.					
5	Morbilli	—	1	—	—
11	Febris typhoides	1	—	—	—
16	Influenza epidemica	—	1	—	—
20	Erysipelas	10	6	—	—
21	Pyæmia. Septichæmia.	12	3	8	2
22	Sepsis puerperalis	—	1	—	1
24	Gonorrhoea ¹⁾	11	9	—	—
	Urethritis gonorrhoeica acuta	3	—	—	—
	Epididymitis ”	2	—	—	—
	Prostatitis ”	1	—	—	—
	Stricture urethræ gonorrhoeica	6	—	—	—
	Kolpitis, Vulvitis, Bartholin. gonorrhoeica	—	1	—	—
	Endomet., Salping., Peritonit. ”	—	7	—	—
	Rheumatismus gonorrhoeica	—	2	—	—
26	Tetanus	2	—	2	—
	Gasphegmone	1	—	1	—
	Rubeola	—	1	—	—

¹⁾ Samtliga fall.

	Sjukdom	Intagna		Döda	
		m.	kv.	m.	kv.
<i>IV. Kroniska infektionssjukdomar.</i>					
32	Tuberculosis ¹⁾	65	70	5	3
	" pulmonum	11	12	1	2
	" ossium et articulationum	26	27	—	—
	" cutis. Lupus vulgaris	1	3	—	—
	" glandularum lymph.	11	23	—	—
	" apparatus urogenitalis	13	9	2	—
	" laryngis	2	—	—	—
	" peritonei	4	5	—	—
	" intestinatorum	1	1	—	—
	" miliaris acuta, universalis	2	2	2	1
	Abscessus tbc.	8	3	—	—
33	Syphilis acquisita ¹⁾	2	1	—	—
<i>V. Konstitutionella sjukdomar.</i>					
37	Arthritis vera	1	—	—	—
45	Hæmophilia	1	—	—	—
<i>VI. Kroniska förgiftningssjukdomar.</i>					
52	Alcoholismus ¹⁾	4	1	1	1
	Dipsomania	1	—	—	—
	Delirium tremens	3	1	1	1
	Epilepsia potatorum	1	—	—	—
<i>VII. Sinnessjukdomar.</i>					
51-57	Insania simplex	3	2	—	—
60	Idiotia	—	1	—	—
<i>VIII. Nervsystemets sjukdomar.</i>					
62, 63, 66	Hæmorrhagia cerebri et meningum, Hæmiplegia ²⁾	—	1	—	1
	Neuralgia ischiadica	1	—	—	—
79	Epilepsia	3	—	—	—
86	Neurasthenia	4	4	—	—
87	Morbus Basedowii	—	3	—	—

¹⁾ Samtliga fall. ²⁾ På alcoholism eller syfilis beroende fall upptages ej här.

Döda	Sjukdom	Intagna		Döda	
		m.	kv.	m.	kv.
<i>IX. Ögonsjukdomar.</i>					
97	Conjunctivitis phlyctænulosa	2	1	—	—
98	Keratitis	—	1	—	—
105, 106	Iritis. Cyclitis	1	—	—	—
110	Cataracta	1	—	—	—
120	Panophthalmitis	1	—	—	—
123	Strabismus	1	—	—	—
	Fistula p. dacryocystit.	1	—	—	—
<i>X. Öronsjukdomar.</i>					
	Otitis media cum osteitide processus mastoidei	1	1	—	—
<i>XI. Cirkulationsorganens sjukdomar.</i>					
143, 144	Pericarditis. Endocarditis	2	—	1	—
146	Vitium organicum cordis	2	5	—	—
148	Endarteritis. Arteriosclerosis ²⁾	5	2	1	1
150	Varix	26	18	—	—
152	Thrombosis. Embolia.	6	6	—	—
<i>XII. Andningsorganens sjukdomar.</i>					
156, 157	Morbi cav. nas. et cav. acces. nas.	3	1	—	—
160	Pleuritis	1	1	—	—
162	Bronchitis acuta	2	1	—	—
	” chronica	2	—	—	—
166	Pneumonia acuta	4	5	1	2
	Bronchopneumonia	2	3	1	—
169	Emphysema pulmonum	1	—	—	—
	Abscessus	1	—	1	—
	Empyema pleuræ	6	7	—	—
<i>XIII. Matsmältningsorganens sjukdomar.</i>					
174	Angina tonsillaris s. phlegmonosa	2	1	—	—
	Gastritis chronica ²⁾	1	1	—	—
178	Ulcus ventriculi vel duodeni	9	7	1	5

²⁾ På alkoholism beroende fall upptages ej här.

	Sjukdom	Intagna		Döda	
		m.	kv.	m.	kv.
179	Dilatatio ventriculi, stenosis pylori . . .	1	1	—	1
181	Enteritis et Colitis acuta	2	4	—	—
	” ” ” chronica	1	1	—	—
182	Typhlitis, peri- et paratyphlitis	99	85	4	2
183	Neuroses intestinales. Obstipatio	4	7	—	—
184	Ileus. Volvulus. Invaginatio.	7	5	4	2
185	Hernia non incarcerata	51	19	—	—
	” incarcerata	16	15	1	3
186	Fistula intestin. Anus præternat.	1	—	—	—
188	Periproctitis et Fistula ani	21	6	—	—
	Fissura et contractura ani	4	6	—	—
189	Prolapsus ani vel recti.	1	1	—	—
192	Helminthiasis	—	1	—	—
193	Peritonitis	3	3	—	—
194	Icterus catarrhalis	—	1	—	—
195	Cholelithiasis	2	6	—	—
	Cholecystitis	1	4	—	—
196	Hepatitis, Abscessus hepatis	2	—	—	—
197	Cirrhosis hepatis ²⁾	2	2	—	1
	Hæmorrhoides	19	4	—	—
	Abscessus subphreniens	—	2	—	—
	Pancreatitis acuta	1	1	1	1
	Ascites	—	1	—	—
<i>XIV. Urinorganens och manliga könsorganens sjukdomar.</i>					
199	Nephritis acuta	3	2	1	1
	” chronica ²⁾	5	4	—	1
	Pyelitis. Pyelonephrit. Pyonephros	6	8	2	1
	Abscessus para- et perinephriticus.	—	2	—	—
201	Lithiasis renalis	5	1	—	—
202	Ren mobilis	—	1	—	—
203	Cystitis ³⁾ acuta	3	4	—	—
	” chronica	19	5	—	—
204	Lithiasis vesicalis	1	—	—	—
207	Hypertrophia prostatae	28	—	—	—
211	Retentio urinæ	28	—	—	—
217	Hydro-, Hæmato-, Pyocele	15	—	—	—

²⁾ På alkoholism beroende fall upptagas ej här.

³⁾ På dröppel beroende fall upptagas ej här.

Sjukdom		Intagna		Döda	
		m.	kv.	m.	kv.
	Varicocele	7	—	—	—
	Stricturea urethræ non gonorrh.	1	—	—	—
	Epididymitis non gonorrh.	3	—	—	—
	Abscessus prostatae	1	—	—	—
	Lithiasis prostatae	1	—	—	—
	” urethræ	1	—	—	—
	Corpus alien. urethræ	1	—	—	—
<i>XV. Kvinliga könsorganens sjukdomar.</i>					
222	Metritis. Endometritis	—	4	—	—
223	Flexio et versio uteri	—	1	—	—
	Prolapsus uteri et vaginæ	—	3	—	—
226, 227	Parametritis, Pelveoperitonitis.	—	10	—	—
229, 230	Abortus. Hæmorrhag post abortum.	—	6	—	—
233	Graviditas extrauterina	—	4	—	—
	Mastitis	—	7	—	—
	Salpingo-oophoritis	—	31	—	—
	Metrorrhagia	—	8	—	—
<i>XVI. Rörelseorganens och ben-systemets sjukdomar.</i>					
239	Myitis acuta	1	—	—	—
240	Tendovaginitis	10	3	—	—
241	Bursitis. Hygroma	10	8	—	—
242	Scoliosis. Kyphosis.	1	2	—	—
	Genu valgum	—	1	—	—
	Pes varus vel varo-eqvinus.	—	1	—	—
	” planus	1	—	—	—
243	Synovitis. Arthritis	5	2	—	—
244	Rheumatismus articularis acutus.	1	5	—	—
247	Pseudarthrosis	1	—	—	—
248	Corpus mobile in articulo	1	—	—	—
249	Osteomyelitis. Osteitis. Periostitis.	17	12	1	—
250	Necrosis	1	—	—	—
	Unguis incarnatus	2	1	—	—
	Hallux valgus	—	1	—	—
	Hammartå	—	1	—	—

		Sjukdom		Intagna		Döda	
				m.	kv.	m.	kv.
<i>XVII. Hudsjukdomar och sjukdomar i bindväfven.</i>							
252	Erythema multiforme et nodosum.	1	1	—	—	—	—
255	Psoriasis	1	—	—	—	—	—
257	Eczema	6	2	—	—	—	—
266	Scabies	2	—	—	—	—	—
268	Phlegmone. Abscessus	38	31	1	1	—	—
269	Furunculus	3	1	—	—	—	—
270	Carbunculus	6	1	—	—	—	—
271	Ulcus	19	26	—	—	—	—
272	Gangræna	6	4	—	—	—	—
	Hidradenitis	1	1	—	—	—	—
<i>XVIII. Svulster.</i>							
274	Adenoma.	—	2	—	—	—	—
276	Cancer ¹⁾	24	29	6	3	—	—
	” labii	2	—	—	—	—	—
	” ventriculi	8	5	1	1	—	—
	” recti	1	—	1	—	—	—
	” genitalium virilium	6	—	2	—	—	—
	” ” feminarum	—	7	—	1	—	—
	” mammæ.	—	10	—	2	—	—
278	Kystoma ovarii	—	5	—	—	—	—
283	Lymphoma	2	3	—	—	—	—
284	Myoma uteri	—	6	—	—	—	—
289	Sarcoma	4	1	1	—	—	—
290	Struma	—	1	—	—	—	—
292	Tumor cerebri	1	—	1	—	—	—
	” abdominis	—	1	—	—	—	—
	Fibroendothelioma	1	—	—	—	—	—
	Lipoma	1	4	—	—	—	—
	Epulis sarcomatos.	—	2	—	—	—	—
	Osteoma	1	—	—	—	—	—
	Atheroma	1	2	—	—	—	—

¹⁾ Samtliga fall.

Prognosis Operation	Operation	Causes	Results	Remarks
Ampuēt d. m. a. t. a. s. i. o. n. i. s.	Amputation of the middle toe	Causes: Burns, wounds, ulcers, etc.	Results: Pain, infection, etc.	Remarks: ...
Ampuēt d. m. a. t. a. s. i. o. n. i. s.	Amputation of the middle toe	Causes: Burns, wounds, ulcers, etc.	Results: Pain, infection, etc.	Remarks: ...
Ampuēt d. m. a. t. a. s. i. o. n. i. s.	Amputation of the middle toe	Causes: Burns, wounds, ulcers, etc.	Results: Pain, infection, etc.	Remarks: ...
Ampuēt d. m. a. t. a. s. i. o. n. i. s.	Amputation of the middle toe	Causes: Burns, wounds, ulcers, etc.	Results: Pain, infection, etc.	Remarks: ...
Ampuēt d. m. a. t. a. s. i. o. n. i. s.	Amputation of the middle toe	Causes: Burns, wounds, ulcers, etc.	Results: Pain, infection, etc.	Remarks: ...
Ampuēt d. m. a. t. a. s. i. o. n. i. s.	Amputation of the middle toe	Causes: Burns, wounds, ulcers, etc.	Results: Pain, infection, etc.	Remarks: ...
Ampuēt d. m. a. t. a. s. i. o. n. i. s.	Amputation of the middle toe	Causes: Burns, wounds, ulcers, etc.	Results: Pain, infection, etc.	Remarks: ...
Ampuēt d. m. a. t. a. s. i. o. n. i. s.	Amputation of the middle toe	Causes: Burns, wounds, ulcers, etc.	Results: Pain, infection, etc.	Remarks: ...
Ampuēt d. m. a. t. a. s. i. o. n. i. s.	Amputation of the middle toe	Causes: Burns, wounds, ulcers, etc.	Results: Pain, infection, etc.	Remarks: ...
Ampuēt d. m. a. t. a. s. i. o. n. i. s.	Amputation of the middle toe	Causes: Burns, wounds, ulcers, etc.	Results: Pain, infection, etc.	Remarks: ...

... ..

... ..

Bilaga D.

Uppgift från Allmänna och Sahlgrenska Sjukhuset i Göteborg, Kirurgiska Afdelningen, för år 1910, angående operationer, utförda å intagna patienter.

Operation (Enl. K. Med.-styrs cir. d. 11 Dec. 1891.)	Antal	Sjukdom (Enl. K. Med.-styrs cir. d. 28 Dec. 1891.)	Den sjuktes ålder			Opera- tionens ut- gång			Anmärkningar
			under 15 år	15— 55 år	öfver 55 år	god	mindre god	dödlig	
I.									
Amputation å lår . . .	1	Amputatio traumatica . . .	1	—	—	1	—	—	I fall med mindre god utgång måste senare göras ream- putation.
d:o . . . enligt	8	Gangræna senilis . . .	—	—	8	7	1	—	
Gritti	1	Cancer in ulcere antricurur. Gangræna e. vuln. sclo- petar.	—	1	—	1	—	—	
d:o	1		1	—	—	1	—	—	I fall m. m. g. utg. måste se- nare göras amputatio femo- ris.
Amputation å underben	1	Amputatio traumatica . . .	—	1	—	1	—	—	
d:o	4	Gangræna senilis . . .	—	—	4	3	1	—	
d:o	2	Tuberculosis pedis . . .	—	2	—	2	—	—	
d:o	2	Sarcoma	—	1	1	2	—	—	
d:o	1	Fractura complic. c. phleg- mon.	—	1	—	—	—	1	
d:o	1	Ulcera permagna antri- cruis	—	—	1	—	—	—	

Pirogoffs operation	1	Gangræn. cutis plantæ pedis	—	1	—	—	—	—
Amputat. å metatarsalben d:o	2	Osteitis chronica	—	2	—	—	—	—
Amputation å öfverarm. d:o å underarm.	1	Osteitis tbc.	—	2	—	—	—	—
	1	Amputatio traumatica	—	—	1	—	—	—
	1	Phlegmone gangrænös. mom. + Sepsis	—	—	1	—	—	—
	1	Vuln. infect. c. phlegmone + Sepsis	—	1	—	—	—	—
Amputation å metacarpalben	1	Osteitis suppurativa	—	1	—	—	—	—
Amputation å fingrar eller fär	1	Laceratio	—	1	—	—	—	—
	1	Osteitis suppurativa	—	1	—	—	—	—
	1	Digitus malleus	—	1	—	—	—	—
Resektion af ena öfver-käkshalfvan	1	Cancer maxill. superior	—	—	1	—	—	1
Resektion af process. alveolaris	1	Epulis sarcomatos.	—	1	—	—	—	—
Resektion af reffben	1	Caries tbc. costæ	—	1	—	—	—	—
Uppmejsling	3	Osteomyelitis acuta	2	1	—	—	—	—
	3	" " chronic.	—	3	—	—	—	—
	2	Misstänkt osteomyelit.	2	—	—	—	—	—
Uppmejsling + Sequestrotomi	3	Osteomyelitis chronic.	1	2	—	—	—	—
Blodig reposition + bensöm	1	Fractura simplex	—	1	—	—	—	—
Osteotomi + bensöm	1	Fractura mall. sanat.	—	1	—	—	—	—

Trots operationen död i Sepsis.

Operation (Enl. K. Med.-styres cirk. d. 11 Dec. 1891.)	Antal	Sjukdom (Enl. K. Med.-styres cirk. d. 28 Dec. 1891.)	Den sjukes ålder			Opera- tionens ut- gång			Anmärkningar
			under 15 år	15— 55 år	öfver 55 år	god	mindre god	dödlig	
Bensöm efter upptriskning	1	Pseudarthrosis	—	—	—	1	—	—	
Osteotomi	1	Fractura mall. sanat.	—	1	—	1	—	—	
d:o	1	Osteoma	—	1	—	1	—	—	
Osteoclasti + gipsförband	1	Fractura mall. sanat.	—	1	—	1	—	—	
Inslagning af Codevillas spik gm calcaneus för extension	1	Fractura complicat. anti- crur.	—	1	—	1	—	—	
Debridering med borttag- ning af imprimeradt ben	6	Fractura complic. cranii c. impression.	1	5	—	6	—	—	
Debridering	1	Fractura complic. cranii infect.	—	1	—	—	1	—	Fall med m. g. utgång död efter en vecka.
Incision + Sequestrotomi	2	Necros. p. fract. commi- nut. complic.	—	2	—	2	—	—	
" + Revision	2	Osteomyelit. chron.	2	—	—	2	—	—	
" + Utskrapning	5	Osteitis, periositis sup- purativa	1	4	—	5	—	—	
" + "	4	Osteitis tbc.	—	4	—	4	—	—	
" + "	2	Osteochondrit. tbc. costæ	—	2	—	1	1	—	Fall med m. g. utgång måste senare ånyo utskrapas.
Incision + Utskrapning, Carbolsprideseinfektion	1	Osteitis tbc.	—	1	—	1	—	—	

Profexcision	1	Sarcoma periostal.	1	—	—	—	—
II.							
Exarticulation i höftled	1	Sarcoma femoris	1	—	—	—	—
” i handled	1	Laceratio manus	—	1	—	—	—
” i tå eller fingerled	1	Laceratio	—	1	—	—	—
d:o	3	Osteitis suppurativ	—	2	1	—	—
d:o	1	” tbc.	—	1	—	—	—
d:o	2	Gangræna	—	1	1	—	—
d:o	1	Digitus malleus	—	1	—	—	—
d:o	1	Pernio	—	1	—	—	—
Exstirpation af talus, spolning, drænage	2	Luxatio complicat. ped. e fract. tub.	—	2	—	—	—
Resektion i höftled	1	Coxit. tbc. c. fistulis	—	1	—	—	—
” i skulderblad	1	Osteit. sept. c. synovit. purulent.	—	1	—	—	—
” i metatarsofalangealled	1	Osteitis et synovitis tbc. c. fistulis	—	1	—	—	—
Arthrectomi	1	Synovit. tbc. genus	—	1	—	—	—
” + Utskrapning	1	Arthroit. suppurat. chron.	—	1	—	—	—
Arthrotomi + Drænage	3	Pyarthrosis	—	1	2	1	—
Arthrotomi + Spolning	1	Vulnus perforans articulation.	—	1	—	—	—
” + Extractio	1	Mus articular.	—	1	—	—	—

Operation (Enl. K. Med.-styrs cirik. d. 11 Dec. 1891.)	Antal	Sjukdom (Enl. K. Med.-styrs cirik. d. 28 Dec. 1891.)	Den sjuktes ålder			Opera- tionens ut- gång			Anmärkningar
			under 15 år	16- 55 år	öfver 55 år	god	mindre god	dödlig	
Punction + Spolning d:o	3	Synovitis	—	3	—	3	—	—	
Punction, spolning, jodo- formglycerinjection .	2	Hæmarthrosis	—	2	—	2	—	—	
	2	Synovit. tbc.	—	2	—	2	—	—	
Reposition i narkos . .	1	Luxatio	—	1	—	1	—	—	
Jodoformglyc.-injection .	2	Tuberculosis pedis . . .	1	1	—	2	—	—	
d:o	2	Synovit. chronica . . .	—	2	—	2	—	—	
Incision, utskrapning, kar- bolsprideseinfektion .	1	Synovit. et osteit. tbc. .	—	1	—	1	—	—	
Senförlortning enl. Lange	1	Paralysis muscul. . . .	—	1	—	1	—	—	
Sensuturer	7	Abscisio tendinum . . .	—	5	2	6	1	—	Fall med m. g. utgång måste senare amputeras för phleg- mone med sepsis.
Tenotomi, redressement och gipsförband . . .	1	Pes varo-equinus	—	1	—	1	—	—	
Exstirpation + Jodoform- gastamp.	1	Tbc. tendovagin. musc. et antibrachii	—	1	—	1	—	—	
Operation för	1	Tendovaginit. suppurativ.	—	—	1	1	—	—	
Redressement + Gipsförb.	1	Pes planus et valgus . .	—	1	—	1	—	—	

III.								
Underbindning af arteria radialis	1	Vulnus incisum	—	1	—	—	—	—
Incision + Dränage	1	Hæmatoma p. contusion.	—	—	1	—	—	—
Underbindn. af ven. saphen. magn.	3	Varices crur. et anticrur	—	3	—	—	—	—
Underbindn. af vena saphen. magna + Exstirp.	31	d:o	—	27	4	31	—	—
Underbindn. af v. saphen. magn. et parv. + Exstirpation	6	d:o	—	6	—	6	—	—
Underbindn. af ven. saphen. parv. + Exstirpat.	1	d:o	1	—	—	1	—	—
Exstirpation af vener	5	Varices recidiv.	—	4	1	5	—	—
Tänjning af nerv. ischiadic. under narkos	1	Ischias.	—	1	—	1	—	—
Nervsuturer	1	Abscisio nerv. ischiadic.	—	1	—	—	1	—
d:o	1	” ” median.	—	1	—	—	1	—
IV.								
Hagedorns operation	3	Labium leporinum	3	—	—	3	—	—
Stafylorafi + Uranoplastik	3	Palatoschisis.	3	—	—	3	—	—
Hudtransplantation enl. Thiersch	2	Defect. cutis.	—	—	2	2	—	—
Plastisk operation för	1	Cicatriciel mikrostomi	—	1	—	1	—	—
								Senare senplastik på grund af kvarstående förlämnig.

Operation (Enl. K. Med.-styres cirk. d. 11 Dec. 1891.)	Antal	Sjukdom (Enl. K. Med.-styres cirk. d. 28 Dec. 1891.)	Den sjukas ålder			Opera- tionens ut- gång			Anmärkningar
			under 15 år	15— 55 år	över 55 år	god	mindre god	dödlig	
V.									
Extirpation af lymfkörtl. d:o	29	Lymfomata tbc. coll.	7	22	—	29	—	—	
d:o	4	" axill.	—	3	1	4	—	—	
d:o	1	" inguis	—	1	—	1	—	—	
d:o	5	Lymfadenit. chron. sept.	—	5	—	5	—	—	
Incision + Utskrapning.	5	" tbc. vel. suppurat.	1	4	2	5	—	—	
Kilexcision	2	Cancer labii	—	1	1	2	—	—	
Extirpation af tumörer	2	Cancer	—	1	1	2	—	—	
d:o	4	Lipoma	—	4	—	4	—	—	
d:o	3	Ateroma	—	2	1	3	—	—	
d:o	1	Sarcoma	—	1	—	1	—	1	Senare recidiv och pleurame- tastaser.
d:o	1	Fibroendothelioma	—	1	—	1	—	—	
VI.									
Uppmejsling, utskrap- ning, tamponad	1	Empyema sinus frontal. post vuln. sclopet.	—	1	—	1	—	—	
Tracheotomia inferior	1	Tuberculosis laryngis	—	1	—	1	—	—	
Extirpation af thyreo- idealob	2	Morbus Basedowii	—	2	—	2	—	—	
d:o	1	Struma	—	1	—	1	—	—	

Enucleation	1	Cysta colloid. gland. thyreoid.	—	1	—	—	—	—	—
VII.									
Radikalop. enl. Halsted .	5	Cancer mammæ	—	2	3	—	—	—	—
Exstirpation	2	Fibroadenoma mammæ .	—	2	—	—	—	—	—
Thoracocentes	1	Pleurit. exsudat.	—	1	—	—	—	—	—
d:o	1	Empyema pleuræ	—	1	—	—	—	—	1
Refbensresektion + Thoracotomi	12	d:o	1	9	2	7	1	4	—
Refbensresektion + Transpleural dränage.	3	Abscessus subphrenic. .	—	3	—	—	—	—	—
Refbensresektion + Prof-laparotomi	1	Misstänkt subfrenisk abscess.	—	1	—	—	—	—	1
Refbensresektion + Laparotomi + Dränage	1	Febris tyfoïd. c. abscess. lienis	—	1	—	—	—	—	1
Laparocentes	1	Carcinosis peritonei c. ascitide.	—	1	—	—	—	—	—
Laparotomia explorativa	4	Cancer ventriculi inoperabil.	—	2	2	—	—	—	—
d:o	1	Tumor malign. pancreatis	—	1	—	—	—	—	—
d:o	1	Tumor (hbc?) inextirpabil. coeci	—	1	—	—	—	—	—
d:o	2	Misstänkt tumor abdominis	—	1	—	—	—	—	—
d:o	1	Misstänkt cholelithiasis	—	1	1	—	—	—	—
d:o	7	" appendicit	1	6	—	—	—	—	—

Måste senare göras refbensresektion.

Pat. vårdades å med. afdeln.

Appendectomi i 4 fall.

Gastrostrostomi enl. Mayo	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2
d:o	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3
d:o	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Refbensresection + Drä- nage	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Laparotomia, öppnande af abscess, dränage . .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Laparotomi, sutur af ul- cus, liten dränage, buk- suturer	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Laparotomi, sutur af ul- cus, buksutur	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Laparotomi, sutur af ul- cus, liten dränage, sutur	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Laparotomi, sutur af ul- cus, buksutur	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cholecystotomi	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
d:o	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
d:o	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
d:o + Dränage	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ulcus ventric. chr. c. hæ- morrhagia.	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ulcus chron. duodeni . .	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stenosis pylori c. cancer. ventric.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stenosis pylori ex ulcere	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Abscessus hepatis	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
d:o	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ulcus perf. ventriculi c. peritonit.	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
d:o	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ulcus perf. duodeni c. pe- ritonit.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
d:o	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Misstäckt cholelithiasis . .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cholelithiasis + Chole- cystit.	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cancer duct. choledoch. . .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cholelithiasis + Chole- cystit. ac. gangr.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—

1 ett fall samtidigt appendec-
tomi.

Samtidigt gjordes appendec-
tomi, vid operation konstaterades ren. mobit. dextr.

Operation (Enl. K. Med.-styrs. cir. d. 11 Dec. 1891.)	Antal	Sjukdom (Enl. K. Med.-styrs. cir. d. 28 Dec. 1891.)	Den sjukes ålder			Opera- tionens ut- gång			Anmärkningar
			under 15, år	15— 55 år	över 55 år	god	mindre god	dödlig	
Cholecystectomi + Drä- nage	1	Cholecystit. chron. c. fis- tul. vesic. fell. + Pe- richolecystit. chron.	—	—	—	—	—	—	
Nephrotomia lumbal. d:o + Dränage	2	Misstänkt njursten	—	1	—	1	—	—	
d:o + Extraction + Dränage	1	Pyonephrosis + Abscess. perinephrit.	—	1	—	—	—	1	
Nephrectomia lumbalis. d:o	3	Nephrolithiasis + Pyone- phrosis	—	1	—	—	—	1	
Nephropexi	1	Tuberculosis ren.	—	3	—	3	—	—	
Incision + Dränage . . . d:o	1	Pyonephrosis	—	1	—	1	—	—	
Tarmresektion	1	Ren. mobilis	—	1	—	1	—	—	
Laparotomi, extirpation af divertikel, mjölkning af tunntarm	1	Abscess. perinephrit. . . . Misstänkt perinefritisk ab- scess	—	1	—	1	—	—	
Relaparotomi med mjölk- ning af tunntarm	2	Gangræn. intestin. ten. . .	—	1	—	—	1	—	2
	1	Ileus e diverticul. Mechel. strangul.	—	1	—	—	—	—	1
	8	Ileus p. laparotomiam . . .	—	6	1	5	3	—	

Laparotomi med puncti- on af tunntarm	1	—	—	—	—	—	1	—	Ej inskrifven.
Jejuno-jejunostomi	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Ileo-ileostomi	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Laparotomi, appendecto- mi, sutur	70	7	63	—	—	—	—	—	Samme patient.
Laparotomi + Appendec- tomi + obetydrl. drånage	9	—	—	—	—	—	—	—	—
Laparotomi + Appendec- tomi + Drånage i ytre sårvinkeln	32	—	—	—	—	—	—	—	—
Laparotomi + Tömning af abscess + Drånage + Sutur	16	5	26	1	31	—	—	—	—
Laparotomi, appendecto- mi, drånage, sutur	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Laparotomi, appendecto- mi, sutur	23	—	—	—	—	—	—	—	—
Tyflostomi	2	—	—	—	—	—	—	—	—
d:o	1	—	—	—	—	—	—	—	—
d:o	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Dysenteria	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Circulus vitiosus	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Peritonit. chr. fibros. c. ileo chron.	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Appendicit. acut.	70	7	63	—	—	—	—	—	—
Appendicit. gangr. c. pe- ritonit. incip.	9	—	—	—	—	—	—	—	—
Appendicit. gangr. c. ab- scess. periappendicular.	32	—	—	—	—	—	—	—	—
Appendicit. ac. + Perito- nit. diffus. purul. liber.	16	5	26	1	31	—	—	—	—
Appendicit. gangræn. c. abscess. periappendicul.	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Appendicit. gangr. perfo- rat. c. abscess. periap- pendic. inspic.	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Perityflit. chron. fibros.	23	—	—	—	—	—	—	—	—
Tyflit. et perityflit. acut.	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Ileus c. gangræn. coli descend.	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Ileus e strangulation. je- juni	1	—	—	—	—	—	—	—	—

I 26 fall gangrænös appendix,
stundom med peritonit inci-
piens. I 4 fall obetydrl. drånage.

I 2 fall obetydlig drånage.

Operation (Enl. K. Med.-styrs cirk. d. 11 Dec. 1891.)	Antal	Sjukdom (Enl. K. Med.-styrs cirk. d. 28 Dec. 1891.)	Den sjukes ålder			Opera- tionens ut- gång			Anmärkningar
			under 15 år	15— 55 år	öfver 55 år	god	mindre god	dödlig	
Tylostomi	1	Ileus e peritonit. purul. circumscripta.	—	1	—	—	—	1	Schulténs modification i 3 fall. I ett fall samtidigt underbindn. af vener för varicocele. Fall med m. g. utg. död i delirium tremens. I 5 fall kv. Schulténs modification i 2 fall.
Laparotomi + Ileocolos- tomi	1	Cancer coeci recidiv. c. ileo	—	1	—	1	—	—	
d:o	1	Ileus p. resection. intestin. Strictura tbc. ilei	—	1	—	1	—	—	
d:o	1	Invaginatio ileo-ileal. et ileo-coecal. c. gangræn.	—	—	1	—	—	1	
Laparotomi, resection af nedre del af ileum, coe- cum och en del af colon ascendens	1	Fistula coecal. p. appen- dectomiam	—	—	—	—	—	—	
Slutning af coecalfistel + Etagesutur af buksåret	2	Hernia ing. extern. mobil. " intern. mobil.	7	35	5	46	1	—	
Radikalop. enl. Bassini d:o	47 12	" extern. incar- cerat d:o	—	6	—	6	1	—	
Herniotomi + Radikalop. enl. Bassini	6	Hernia ing. intern. incarc. enl. Bassini	—	—	—	—	—	—	
Herniotomi + Tamponad + Suttur	1		—	1	—	—	—	—	
Herniotomi + Radikalop. enl. Bassini	3		—	—	—	3	3	—	

Radikaloperation	6	Hernia crural. mobil.	—	4	2	6	—	—	1 ett fall man.
Herniotomi + Radikalop.	12	" " incarcerat.	—	7	5	9	—	3	1 2 fall män.
Laparotomi, lossande af inklämning, invikning och sutur af skadat ställe i tarmvägg	1	Hernia crural. incarcerat. (Litrica)	—	—	1	1	—	—	
Herniotomi + Invagina- tion af skadad tarmdel + Radikaloperation	1	Hernia crural. incarcerat. c. gangræn. intestin. . . .	—	—	1	1	—	—	
Radikaloperation	6	Hernia ventralis	—	6	—	6	—	—	
Excision af äret, silkesu- tur å coecum, tamponad	1	Hernia ventral. p. appen- dectomiam	—	—	—	—	1	—	Kvarstående coecalfistel.
Anläggning af Witzelfistel å tunntarm i scrotum	1	Hernia scrotal. permagn. bilateral. c. ileo.	—	—	1	—	1	—	Död efter en vecka; fisteln fungerade väl.
Laparotomi, dränage, su- tur	1	Abscess. pelv. min. p. ap- pendicit	—	—	—	1	—	—	
d:o	1	Abscess. inspic. pelv. p. appendicit.	—	1	—	—	—	1	
d:o	1	Abscess. pelv. (ex ulcere typhos. perf.?)	—	1	—	1	—	—	
Laparotomi, utforkning, dränage	1	Peritonit. purul. diffus. (Septicopyämia)	—	1	—	—	—	1	
d:o	1	Peritonit. purul. diffus. ex enterifide	1	—	—	1	—	—	

Operation (Enl. K. Med.-stvr:s cir. d. 11 Dec. 1891.)	Antal	Sjukdom (Enl. K. Med.-stvr:s cir. d. 28 Dec. 1891.)	Den sjuktes ålder			Opera- tionens ut- gång			Anmärkningar
			under 15 år	16— 55 år	öfver 55 år	god	mindre god	dödlig	
Laparotomi, sutur af sår å tarm och ventrikel, dränage mot sår å lef- ver, buksutur	1	Vuln. sclopet. perf. abdo- minis c. vulnere perf. hepatis, coli transv. et ventriculi	1	—	—	—	—	1	
Exstirpation gm h-sidigt lumbalsnitt och lapa- rotomi	1	Lipoma permagn. retro- peritoneal. recidivans .	—	1	—	—	—	1	
Incision, utskrapning, tamponad	1	Abscess. in vuln. operat. (Appendicit)	—	—	1	—	1	—	Har ånyo börjat recidivera.
VIII.									
Dilatation forcée + Sphinctrotomi	26	Fistula ani sive absces- sus ad anum	1	23	2	26	—	—	
Dilatation forcée	10	Fissura, contractura ani	1	9	—	10	—	—	
Dilatation forcée + Ex- stirpation med Paquelin	22	Tumor hæmorrhoidal. . .	—	19	3	22	—	—	
Resectio recti efter resec- tion af coccyx och en del af sacrum	1	Cancer recti	—	—	—	—	—	—	1

Operation (Enl. K. Med.-styrs cirk. d. 11 Dec. 1891.)	Antal	Sjukdom (Enl. K. Med.-styrs cirk. d. 28 Dec. 1891.)	Den sjuktes ålder			Opera- tionens ut- gång			Anmärkningar
			under 15 år	15- 55 år	öfver 55 år	god	mindre god	dödlig	
Resection af epididymis.	2	Tuberculosis epididymi- dis	—	2	—	2	—	—	
Incision + Utskräpning . IX.	1	Epididymit. suppurativ. . .	—	—	1	1	—	—	
Kilexcision + Främre och bakre kolporafi	1	Prolapsus uteri et vaginæ	—	1	—	1	—	—	
Främre och sidokolpo- rafi + Perineorafi	1	d:o	—	1	—	1	—	—	
Laparot. med förkortning af ligamenta rotunda . . .	1	Retroversio uteri	—	1	—	1	—	—	
Op. enl. Alexander Adam	1	Prolapsus uteri recidiv. . . .	—	1	—	1	—	—	
Dilatation af cervix	1	Dysmenorrhoea	—	1	—	1	—	—	
Abrasio mucosæ	5	Endometritis.	—	5	—	5	—	—	
d:o	4	Retentio partial. ovi abor- tivi	—	4	—	4	—	—	
Profskräpning	1	Cancer corporis uteri	—	—	1	1	—	—	
Total uterusextirpation per laparotomiam	1	Cancer uteri.	—	—	—	—	—	—	
Amputatio supravaginal. uteri	4	Myomata uteri	—	4	—	4	—	—	

Extirpation af tumörer, supravaginal uterusamputation, drän., sutur.	1	—	—	—	1	—	—
Extirpation af tumörer, supravaginal uterusamputation, buksutur.	1	—	—	—	—	—	—
Ovariectomia d:o	1	—	—	—	—	—	—
Laparotomi, partielexstirpation, dränage, sutur	1	—	—	—	1	—	—
Salpingectomia partial. . .	2	—	—	—	2	—	—
Laparotomi, salpingectomi, dränage, sutur . .	1	—	—	—	1	—	—
Laparotomi, salpingectomia bilateral, uttorkning, sutur	1	—	—	—	—	—	—
Laparotomi, uttorkning, sutur	4	—	—	—	4	—	—
Laparotomi, uttorkning, dränage d:o	3	—	—	—	—	—	—
	1	—	—	—	3	—	—
Kystoma ovarii + Cysta parovarial	1	—	—	—	1	—	—
Cysta canceros. intraligament. ovarii	1	—	—	—	—	—	—
Kystoma ovarii	2	—	—	—	2	—	—
Cysta dermoid. ovarii . .	1	—	—	—	1	—	—
Cysta intraligament. ovarii	1	—	—	—	—	—	—
Graviditas tubar. rupt. c. hæmorrh.	4	—	—	—	4	—	—
Pyosalpinx	4	—	—	—	4	—	—
	4	—	—	—	—	—	—
Salpingit. gonorrh. ac. bilateral. c. peritonitide acuta	1	—	—	—	—	—	—
Salpingitis purul. + Peritonitis ac.	4	—	—	—	4	—	—
	4	—	—	—	—	—	—
Salpingit. purul. c. abscess. pelv. minor . . .	3	—	—	—	—	—	—
Abscess. pelv. minor. e vulnere ict. fornic. posterior. vaginae . . .	1	—	—	—	—	—	—
	3	—	—	—	—	—	—
	1	—	—	—	—	—	—

I ett fall dubbelsidig ectomi.

Appendectomi.

I 2 fall samtidigt appendectomi.

Appendectomi i ett fall.

Operation (Enl. K. Med.-styres cirk. d. 11 Dec. 1891.)	Antal	Sjukdom (Enl. K. Med.-styres cirk. d. 28 Dec. 1891.)	Den sjukas ålder			Opera- tionens ut- gång			Anmärkningar	
			under 15 år	15— 55 år	öfver 55 år	god	mindre god	dödlig		
Laparot. dränage, sutur	1	Sepsis puerperal. c. peri-	—	—	—	—	—	—	1	
Utskrapning + Termo- caustik	2	Cancer uteri et vaginæ inexstirpab.	—	1	1	—	2	—	—	
Partus arte præmatur. . . X.	1	Graviditas + Cancer ino- perabil.	—	1	—	—	1	—	—	
Enucleatio bulbi	1	Panophthalmitis	—	—	1	—	1	—	—	
Dacryo-rinotomi enl. Toti	1	Dacryocystit. phlegmon. c. fistul.	—	1	—	—	1	—	—	
Plastisk operation	2	Ectropion palpebr. infer. XI.	—	2	—	—	2	—	—	
Uppmejsling + Radikalop. XII.	2	Otit. med. purul. chron. XII.	—	2	—	—	2	—	—	
Königs radikaloperation. Exstirpation	3	Unguis incarnatus	—	3	—	—	3	—	—	
Exstirpation	5	Bursit., hygrom.	—	5	—	—	5	—	—	
d:o	1	Hidradenit. axill.	—	1	—	—	1	—	—	

Punction, spolning, jodo- formglycerininjektion .	2	Abscess. tbc.	1	1	—	—
Incision, utskrapning .	3	d:o	—	3	—	1
Extractio	3	Corpus alienum	—	3	—	—
Incisio	2	Phlegmone	2	—	—	—
d:o	1	Bursit. præpatellar. sup- purat.	—	1	—	—
Refistulering	1	Fistula	—	—	1	1

Каблунтис Иперацион	1	Лабунтис Иперацион	1	1	—	—
Каблунтис Иперацион	3	Бактис	3	3	—	0
Каблунтис Иперацион	1	Орхитис	—	1	—	1
Каблунтис Иперацион	3	Корпус алиенум	3	3	—	—
Каблунтис Иперацион	2	Флегмона	2	—	—	—
Каблунтис Иперацион	1	Бурсит. прæпателлар. суп- пурат.	—	1	—	—
Каблунтис Иперацион	1	Фистула	—	—	1	1

Удмуртский 194 91 1810' суджаске облатционер' ашолжа 9 ел турдуга барисел
 Гибдиге 1430 Умурдуга берг Зауриселенске Шикоринел' i Сибирскел' Крамеленске
 Шикоринел' i Сибирскел' Крамеленске

Умурдуга берг

Bilaga E.

Uppgift från Allmänna och Sahlgrenska Sjukhuset i Göteborg, Kirurgiska Afdelningen, för år 1910, angående operationer, utförda å ej intagna patienter.

Operation (Enl. K. Med.-styrs cirk. d. 11 Dec. 1891.)	Antal	Sjukdom (Enl. K. Med.-styrs cirk. d. 28 Dec. 1891.)	Den sjukas ålder			Opera- tionens ut- gång			Anmärkningar
			under 15 år	15— 55 år	öfver 55 år	god	mindre god	dödlig	
I.									
Amputation å fingrar el- ler tår	32	Laceratio	2	28	2	32	—	—	
d:o	1	Osteitis suppur	—	1	—	1	—	—	
Reposition i narkos	6	Fractura	3	3	—	6	—	—	
II.									
Exarticulation å fingrar eller tår	5	Laceratio	—	5	—	5	—	—	
d:o	2	Felställd tå	—	1	1	2	—	—	
d:o	1	Digit. supernumerar	—	1	—	1	—	—	
d:o	1	Ulcus	—	—	1	1	—	—	
Reposition i narkos	22	Luxatio	6	13	3	22	—	—	
Punction + Sköljning	1	Hæmarthrosis	—	1	—	1	—	—	
Sensutur	17	Abscisio tendinum	4	13	—	17	—	—	

	15	Tendovaginit. suppurat. .	1	12	2	15	
Incision	15		1				—
III.							
Incision och tömning	3	Hämatom	1	2	—	3	—
Termocaustik	1	Angiom	1	—	—	1	—
IV.							
Hagedorns operation.	1	Labium leporinum	1	—	—	1	—
V.							
Exstirpation	6	Atheroma.	—	5	1	6	—
d:o	2	Lipoma	1	—	1	2	—
d:o	1	Fibroma	—	—	1	1	—
d:o	1	Lymfom. tbc. colli	1	—	—	1	—
d:o	2	Ranula.	—	2	—	2	—
d:o	1	Papilloma	—	1	—	1	—
d:o	1	Cancer.	—	1	1	1	—
d:o	2	Cysta	—	1	1	2	—
Incision och utskrapning	1	Lymfadenit. tbc.	—	1	—	1	—
d:o	1	" suppurativ. .	—	1	—	1	—
VI.							
Extractio	2	Polyp. nasi	—	2	—	2	—
d:o	1	Corpus alien. nasi	1	—	—	1	—
Tonsillotomi.	5	Hypertrofia tonsillar.	5	—	—	5	—

Operation (Enl. K. Med.-styres cirk. d. 11 Dec. 1891.)	Antal	Sjukdom (Enl. K. Med.-styres cirk. d. 28 Dec. 1891.)	Den sjukes ålder			Opera- tionens ut- gång			Anmärkningar
			under 15 år	15— 55 år	öfver 55 år	god	mindre god	dödlig	
Skrapning	10	Adenoida vegetationer	8	2	—	10	—	—	
Incision	1	Abscess. peritonsillar.	—	1	—	1	—	—	
Extractio dentis	3	Caries dentis	—	2	1	3	—	—	
” + Incision	9	Periostitis alveolar.	—	8	1	9	—	—	
VII.									
Excision	1	Lymfangioma mammæ	—	1	—	1	—	—	
Incision	4	Mastitis suppurativ.	—	4	—	4	—	—	
VIII.									
Dorsalsnitt	1	Phimosis	1	—	—	1	—	—	
Reposition	1	Paraphimosis	1	—	—	1	—	—	
Sondering	2	Strictura urethræ	—	2	—	2	—	—	
Punction	1	Hydrocele testis	—	1	—	1	—	—	
Dilatation forcée	1	Fissura et contractura ani	—	1	—	1	—	—	
X.									
Operation för	1	Chalazion	—	1	—	1	—	—	
Extractio	1	Corpus alien. corneæ	—	1	—	1	—	—	

XII.

Königs radikaloperation	4	Unguis incarnatus	—	4	—	—	—
Exstirpation	2	Hygroma	—	2	—	—	—
Extractio	35	Corpus alienum	6	29	—	—	—
Incision	1	d:o	1	—	—	—	—
Suturer	226	Vulnus s. laceratio	48	165	13	—	—
Refistulering	1	Fistula	—	1	—	—	—
Incision	132	Abscessus s. phlegmone s. panaritium s. furun- culus s. carbunculus	12	109	11	132	—

Nål, som ej anträffades.

Mindre operationer å intagna patienter ha ej antecknats. Enkla incisioner för abscesser, tendovaginites, periostiter, furuncular, carbuncular o. d. ha endast i svårare fall upptagits. Repositioner för luxationer och benbrott ha ej i operationsjournalen antecknats, om de ej utförts under narkos. Utan narkos ha under år 1910 reponerats 142 frakturer och 21 luxationer.

Å intagna patienter ha utförts . . 815 operationer

Å ej intagna patienter ha utförts . 571 „

Summa 1,386 operationer

Polikliniken har under året besökts af 14,765 personer. På icke poliklinisk tid ha inkommit och behandlats 1,417 personer.

Torild Lundén

Amanuens.

Bilaga F.

Uppgift från Allm. och Sahlgrenska Sjukhusets
Kirurg. afdeln. för år 1910
angående de för nedanstående veneriska sjukdomar
intagna, med hänsyn till den landsdel, inom
vilken smittan ådragits.

Län	Syfilis recens		Gonorrhœa acuta		Ulcus molle	
	män	ej prost. kv.	män	prost. kv.	män	prost. kv.
Göteborgs stad	—	1	1	—	—	—
Gbgs och Bohus län, landsb.	—	—	1	—	—	—

Bilaga G.

Ålder, kön, civilstånd samt sättet för smittans
öfverförande.

Sjuk- dom	Summa	Den smittades										Smittan har öf- verförts på annat sätt än renom könsutväxling					
		civil- stånd		ålder									okänd				
		ogift	gift	under 10 år	10-15 år	15-20 år	20-25 år	25-30 år	30-40 år	40-50 år	50-60 år			öfver 60 år			
Syfilis recens	män. . .	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
	ej prost. kvinnor	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gonorrhœa acuta	män. . .	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—

Bilaga H.

**Uppgift från Allm. och Sahlgrenska Sjukhusets
Kirurg. Afdeln. för år 1910 angående för skador
och förgiftningar intagna, med hänsyn till
skadans natur och påföljd.**

Skadans natur	Intagna		Skadans påföljd			
	män	kvinnor	döden	Kvarskän- de men	Öfver- stående	
Sår utan komplikationer (vulnus)	86	13	—	1	98	
Varbildning i följd af inträng. kropp eller skada å huden eller subkut. bindväfven (sepsis)	25	2	*5	3	19	
Ledvrickning (distorsio, luxatio)	14	2	—	1	15	
Utjutning i led (synovitis traumat., hæmarthrosis)	6	1	—	—	7	
Öppnande af någon af de större lederna (vuln. perforans)	1	—	—	1	—	
Benbrott, enkelt (fractura simplex) ¹	117	43	3	18	139	
” kompliceradt (fractura complicata) ¹	16	2	1	4	13	
Afskärning af muskel, sena, nerv	2	1	—	—	3	
Krossning, afhuggning, afslitning (amputatio traumatica, laceratio) {	af 1—2 fingrar	3	2	—	5	
	af 3—5 fingrar, hand	2	—	—	2	
	af arm	2	—	1	1	
	af tår eller fot	1	—	—	—	1
	af ben	2	—	—	2	—
Förbränning, (combustio) {	fingrar, hand	2	—	—	—	2
	ansikte	2	2	—	—	4
	andra kroppsdelar	8	5	4	—	9
Skada å magsäck eller tarm (vuln. perforans, ruptura)	1	—	1	—	—	
” å lever, mjälte, njure, urinblåsa	4	—	—	—	4	
Öppnande af lung- eller hjärtsäck (vulnus perforans)	1	—	—	—	1	
Hjärnskakning (commotio cerebri)	9	6	—	—	15	
Brott å hjärnskålens botten (fractura baseos cranii)	5	3	—	1	7	
Direkt skada å hjärna eller ryggmärg	10	—	1	4	5	
Slag å ögat (contusio oculi)	1	—	—	—	1	
Contusio	52	3	—	1	54	
Corpus alienum oesophagi	1	—	—	—	1	
Ormbett	—	1	—	—	1	
Summa	373	86	16	44	399	

¹ Brott å hjärnskålens botten upptages ej här.

* I ett fall Tetanus.

Bilaga I.

Uppgift från Allm. och Sahlgrenska Sjukhusets
Kirurg. Afdeln. för år 1910 angående för skador
och förgiftningar intagna, med hänsyn till
skadans tillkomstsätt.

Skadans tillkomstsätt	Intagna		Skadans påföljd		
	män	kvinnor	döden	Kvarfron- de men	Öfver- stående
<i>A. Olycksfall i yrkesarbete.</i>					
Vid handterandet af verktyg	1	—	—	—	1
” ångmaskiner	1	—	—	1	—
” transmissioner	1	—	1	—	—
” hissar och lyftkranar	1	—	—	—	1
” arbetsmaskiner inom jordbruket, tröskverk	1	—	—	1	—
” ” ” metallindustrien	2	2	—	3	1
” ” ” träindustrien, maskin	2	—	—	1	1
” ” ” textilindustrien	—	2	—	—	2
” ” ” närings- o. njutn.-ämn.-ind.	1	—	—	—	1
” ” ” kemisk-tekniska industrien	—	1	—	—	1
” ” ” andra industrier	1	—	—	—	1
Genom fall från stege, af- sats, ställning; gm halk- ning, nedst. föremål, ras	33	—	—	3	30
vid byggnadsarbete					
inom träindustrien					
Genom inträngande föremål, såsom träflisor, spikar, glasskärfvor	52	—	1	5	46
Vid körning	20	—	—	1	19
Genom slag, stöt eller bett af djur	13	—	1	—	12
” beröring med hett vatten, ånga	7	1	1	—	7
” ” ” smält eller het metall, glas m. m.	—	2	1	—	1
” ” ” syrur eller alkalier	4	—	—	—	4
” ” ”	1	—	—	—	1
Transport	147	8	5	15	135

Skadans tillkomstsätt	Intagna		Skadans påföljd		
	män	kvinnor	döden	Kvarskä- de men	Över- räande
Transport	147	8	5	15	135
Genom sprängskott	1	—	—	1	—
Vid handterandet af dynamit eller andra explosiva ämnen	5	1	—	1	5
„ järnvägstrafiken	8	—	—	2	6
„ sjöfarten	31	—	—	6	25
<i>B. Olycksfall utom yrkesarbete.</i>					
Vid hushållsgöromål	8	26	1	3	30
Under resa: på järnväg	1	1	—	—	2
„ på fartyg	1	—	—	—	1
„ åkning	12	1	1	—	12
Vid sport och gymnastik: gymnastik, militärtjänst	8	2	—	2	8
„ jakt, skottskada	4	—	—	2	2
„ fiske, bad, segling	5	1	—	—	6
„ velocipedåkning	4	—	—	—	4
„ skridsko-, skidåkning o. d.	2	1	1	—	2
„ lek	31	10	4	—	37
Vid slagsmål och öfverfall	13	—	—	—	13
Under rusets inflytande	24	4	—	1	27
I följd af sjukdom (epilepsi, svimning m. m.)	4	—	—	—	4
Slant eller halkade och föll	31	22	—	5	48
Överkörd eller påkörd	23	8	*4	3	24
Slagen af nedfallande föremål utom yrkesarbete	1	—	—	—	1
<i>C. Själfmordsförsök.</i>					
Med skärande vapen	3	1	—	1	3
„ skjutvapen	5	—	—	1	4
Kastade sig från i gång varande tåg	1	—	—	1	—
Summa	373	86	16	44	399

* I ett fall Tetanus.

Dödsorsakerna.

Döda under 1910.

1. 34-årig man, som sommaren 1908 intogs här för Spondylit. tbc.. Han behandlades med sträckförband och gipsbädd och förbättrades i allmänhet, tills han ungefär 1½ månad före exitus fick en congestions-abscess. Han började falla af mer och mer, fick meningitsymptom och dog. P. A. D. Spondylit. dorsal. + Abscess. congestionis + Tbc. vesic. seminal. + Tbc. miliaris.

2- 33-årig kvinna, som sedan 5 år lidit af spondylit och som vid inkomsten hit hade en stor sänkingsabscess i ena lumsken. Behandlades med spolning och jodoformglycerininjektioner. Tynade af allt mer och dog efter 6 månader. P. A. D. Spondylit. dorsal. + Abscess. congest. inguinis + Tbc. pulmon.

3. 24-årig kvinna, som inkom med congestions-abscess i ena lumsken med fistlar, periodiska diarréer och alb. i urinen. Mors efter 10 månader. P. A. D. Abscess. congest. inguin. + Tbc. column. vertebr. lumbal. + Degeneratio amyloid. renum, lienis et intestinor. + Nephrit. chron.

4. 23-årig kvinna, som inkom med en brandig, perforerad appendix med diffus peritonit i bukens nedre hälft och höger sida. Temperaturen gick efter op. aldrig riktigt ned och efter 1 månad observerades, att pat. hade dämpning, bronchialandning och hårda rassel öfver högra lungans nedre lob. Som pat. förut vid ett tillfälle haft blodhosta, tyddes detta som lungtbc. och diagnosen ansågs än säkrare, då cavernsymptom uppträdde. Mors 2 mån. efter inkomsten. Sektionen visade en liten, högtersidig inspicerad subfrenisk abscess, en mindre lefverabscess samt stora lungabscesser med gangrän; dessutom infectionsmjälte och nefrit.

5. 60-årig man, som inkom med ett inoperabelt sarcom-
recidiv i glandula thyreoidea. Pat. intogs för eventuel tracheo-
tomi. Mors efter 1 månad. P. A. D. Sarcoma glandul. thy-
reoid. recidiv. + Metastas. pulm. dx. + Amyloidosis lienis +
Nephrit. chron.

6. 22-årig kvinna med lung- och tarmtbc.. Sektionen
fastställde den kliniska diagnosen.

7. 68-årig man, som inkom med fraktur å lärbenshalsen.
Efter 5 veckor mors. P. A. D. Cardio-arteriosclerosis + Bron-
chit. chron. + Bronchopneumonia.

8. 82-årig man med urinretention och kronisk cysto-
pyelonefrit, Mors efter 5 veckor. P. A. D. Hypertrophia pros-
tatae + Cysto-pyelonefrit. chron. c. exarcebatione + Cardio-
arteriosclerosis + Bronchopneum. ac.

9. 74-årig man med prostatahypertrofi och kronisk cys-
topyelonefrit, som flere gånger vårdats här förut för denna
sjukdom. Sektionen visade prostatakancer med metastaser i
lungor och lever.

10. 43-årig kvinna, som inkom betydligt utblödd och
nedsatt efter ett kroniskt blödande magsår. Här gjordes bakre
gastroenterostomi enl. Mayo. Tillståndet efter op. godt; pat.
hade obetydliga uppstötningar, hvarför hon magsköljdes några
ggr. Vid en sådan sköljning 4 dagar efter op. plötsligen mors.
Sektionsdiagnos: Shock. Från operationsstället och öfriga
inre organ intet att anmärka.

11. 87-årig kvinna, som inkom med ett inklämdt kru-
ralbräck. Herniotomi + Radikaloperation. Mors efter 2 da-
gar i peritonit, utgången från brandig tarm.

12. 49-årig man, som inkom med symptom på pylorus-
stenos. samt kaffesumpliknande kräkningar. Vid företagen gast-
roenterostomi konstaterades hönsäggstor tumör i pylorustrak-
ten. De redan före operationen observerade blodkräkningarne
blefvo allt rikligare. Mors efter 1 dygn. Sektionen visade för-
blödning, om från tumören eller gastroenterostomistället kunde
ej afgöras. Tumören visade endast inflammatoriska föränd-
ringar.

13. 14-årig gosse, som blifvit skjuten i epigastrium med en leksakspistol. Kulan hade genomborrat v. lefverloben, colon transversum samt gått in i ventrikeln. Suturering af perforationsöppningarne å ventrikeln, colon och lefvern. Mors efter 8 dagar i diffus peritonit, sannolikt utgången från såret genom lefvern. Tarm- och ventrikelsuturerna höllo fullständigt.

14. 45-årig man med en akut gonorrhé; hade ett par dagar före inkomsten akut insjuknat i feber, frysningar samt svullnad och ömhet i perineum. Hade vid inkomsten ett stort periuretralt flegmone, som spridt sig nedåt scrotum, åt gluteal-regionerna samt periproctalt. Trots stora incisioner mors efter 5 dygn. P. A. D. Abscessus prostatæ c. phlegmone gangrænosa + Septicæmia.

15. 76-årig kvinna med ileus sedan 1 vecka och mycket dåligt allmäntillstånd. Coecalfistel anlades. Mors efter 2 dygn. Sektionen visade, att ileussymptomen förorsakats af en trombos i art. mesent. inf. med därpå följande tarmgangrän.

16. 51-årig man, som inkom från med. afd. under diagnos: Tumor cerebri. Behandlades med K. J. Mors efter 2½ vecka. P. A. D.: Tumor cerebri (hemisfer. sinistr.)

17. 24-årig kvinna, som under kälkbacksåkning ådragit sig en komplicerad underbensfraktur. Desinfektion och gipsförband. På grund af infektion måste efter 11 dagar göras femuramputation. Mors 8 dagar därefter. P. A. D.: Septicæmia.

18. 88-årig kvinna med fraktur å lårbenhalsen. Mors efter 2½ månad. P. A. D.: Cardio-arteriosclerosis.

19. 41-årig kvinna med tuberkulös spondylit och blodig, varig, tbc.-bacillhaltig urin. Fick plötsligt efter 8 månaders sjukhusvistelse peritonitsymptom med kollaps. Op. företogs ej på grund af det dåliga allmäntillståndet. Mors efter några dagar. P. A. D.: Tbc. ren. sin. c. abscess. congest. + Spondylit. sanat. + Ulcera ventriculi perfor. c. peritonit. purul. diff.

20. 25-årig man, som inkom med brandig, perforerad appendix och diffus peritonit (sedan 2 dygn). Efter op. utvecklade sig allt mer ileussymptom, hvarför efter 5 dagar gjordes relaparotomi med enterotomi, dock utan resultat, då pat. dog några timmar därefter.

21. 22-årig man, som' inkom med pleuraempyem och hæmorrhagisk nefrit. Refbensresektion och thoracotomi under lokalanæstesi. Mors efter 10 dagar. P. A. D.: Empyema pleuræ + Nephrit. subac.

22. 64-årig man, som inkom mycket dålig med ett phlegmone å ena underbenet. Incision och hjärtstimulantia. Mors efter 1 vecka. P. A. D.: Osteomyelit. ac. fibulæ c. phlegmone + Cardio-arteriosclerosis + Bronchit. diffus. c. bronchopneumonix bilat.

23. 70-årig man, som inkom moribund under diagnos: Retentio urinæ. P. A. D.: Bronchit. chron. + Bronchopneumonia bilat. + Cardio-arteriosclerosis + Cystit.

24. 76-årig kvinna med ett sedan 1½ dygn inklämdt cruralbräck. Herniotomi och radikalop. under lokalanæstesi. Mors efter 1 vecka. P. A. D.: Cardio-arteriosclerosis + Bronchopneumonix bilat. Från bukhålan intet att anmärka.

25. 18-årig man med akut gangränös appendicit och diffus peritonit. Efter op. ihållande ileussymptom, hvarför 2 dagar senare gjordes relaparotomi med enterotomi. Mors dagen därpå. Sektionen visade en diffus peritonit, infektionsmjälte samt parenchymatös degeneration af hjärta och njurar.

26. 12-årig gosse, som under lek på någon slags jordbruksmaskin fått ett lacereradt sår på ena knäet. Desinfektion, sutur. Efter 6 dygn tetanus. Mors efter 2 dygn.

27. 81-årig man med fraktur å lårbenshalsen. Trots hjärtstimulantia allt sämre hjärtvärksamhet. Mors efter 6 dygn. P. A. D.: Cardio-arteriosclerosis.

28. 64-årig man med cancer recti. Efter resektion af cöccyx och en del af sacrum gjordes resektion af rectum med tumören. Tillståndet godt ungefär 1½ månad med undantag af att suturen af tarmen delvis skar igenom, så att pat. hade fækalfistel i sacraltrakten. Plötslig försämring med stinkande, blodiga afföringar och peritonitsymptom. Mors efter några dagar. P. A. D.: Gangræna flexur. sigmoid. + Peritonit. ac. purul.

29. 25-årig man med akut gonorrhé, som 6 dagar före inkomsten sjuknat i feber och frysningar. Vid inkomsten nästan moribund med ett stort pararectalt flegmone och prostata-abscess. Incision, dränage. Mors dagen derpå. P. A. D.: Abscess. prostatae c. septicopyämia.

30. 34-årig man med akut gangränös appendicit och peritonit. Efter op. kom tarmperistaltiken aldrig riktigt i gång, utan ileussympptom utvecklade sig allt mer. Relaparotomi med enterotomi efter 8 dagar. Mors dagen därpå. P. A. D.: Peritonit. fibrinos. diffus. + Fixatio part. inf. intestin. ilei c. ileo.

31. 59-årig alkoholist, som inkom med ett underbensbrott. Mors efter 12 dagar. P. A. D.: Degeneratio adiposa myocardii + Cirrhosis hepatis + Cardio-arteriosclerosis + Bronchopneumoniæ.

32. 52-årig man, som ungef. 14 dagar före inkomsten fått ett mindre skrapsår å ena benet. Fyra dagar före inkomsten feber, frysningar. Vid inkomsten phlegmone å låret. Trots upprepade incisioner mors. P. A. D.: Septicæmia.

33. 61-årig man, som vid företagen proflaparotomi befanns lida af inoperabel ventrikelcancer. Mors efter 4 $\frac{1}{2}$ mån. P. A. D.: Cancer ventriculi + Pneumonia ac.

34. 72-årig man med suppurerande tendovaginit i ena handen. Incisioner. Efter någon vecka pyarthros i ena knäleden, som dränerades. Mors efter några dagar. P. A. D.: Abscess. manus + Tendovaginit. antibrachii + Pericardit. purul. + Bronchopneumonia ac. + Nephrit. chron.

35. 76-årig kvinna, som sedan längre tid vårdats här för ett stort, inoperabelt ovarialkystom, hvilket regelbundet tappats med troicar och åter fyllt sig. Pat. fick plötsligt en hemiplegi. P. A. D.: Kystadenoma pseudomalign. ovarii c. synechia ad peritoneum et ascit. mucinos. + Cardiosclerosis + Thrombos. ventr. sin. cordis + Infarct. myocardii et renis + Embolia cerebri.

36. 60-årig kvinna, som dagen före inkomsten akut insjuknat med magplågor och kräkningar. Företedde vid inkomsten tecken på en lindrig peritonit. Op. efter 2 dagar, hvarvid

påträffades fettnekroser och blodigt exsudat i buken. Dränage mot pankreas i öfre sårvinkeln. Mors efter 5 dagar. P. A. D.: Pancreatitis hämorrhagica + Liponecrosis + Peritonit. fibropurul. + Splenitis ac.

37. 69-årig man, som inkom med tbc.-abscesser å båda benen; dessa inciderades. Efter 1 mån. pyarthros i ena knäleden, hvarför gjordes arthrotomi. Mors efter ytterligare ngn vecka. P. A. D.: Kliniska diagnosen + Tbc. pulm. + Degeneratio myocardii.

38. 22-årig kvinna med ett sedan 13 t. perforerad mag-sår. Laparotomi med sutur af ventrikelsåret, uttorkning; obetydlig dränage i midten af buksåret, som för öfrigt slöts. Efter 11 dygn reffbensresection med transpleural tömning och dränage af vänstersidig subphrenisk abscess. Mors dagen därpå. P. A. D.: Ulcus perf. ventriculi + Ulcera peptica ventriculi + Peritonit. ac. purul. + Pleurit. fibrinopurul. sin. + Nephrit. ac.

39. 66-årig man med öfverkäks cancer, för hvilken gjordes resection. Mors dagen därpå. P. A. D.: Cancer max. sup. operat. + Degeneratio myocardii + Nephrit. chron.

40. 62-årig man med prostatacancer och urinretention. På grund af svåra smärtor gjordes prostatectomi. Pat. mätte sedan bra, alla smärtor försvunno, men han tynade allt mer af, fick recidiv in loco och dog efter 4 mån. Sektionen visade metastaser i lungor, retroperitoneala lymfkörtlar och njurar samt dubbelsidig pyelonefrit.

41. 23-årig kvinna med dåligt allmäntillstånd, feber och varig urin. Vid ureterkatetrering ingen urin från den ena njuren och tbc.-bacillhaltig från den andra. Mors efter 4 veckor. P. A. D.: Tbc. renum et vesic. urinar. + Tbc. mil.

42. 21-årig man, kyfo-scoliotisk, med mycket dåligt allmäntillstånd och urinretention. Prostata kändes från rectum fullständigt smält, urinen var starkt varhaltig. Cathéter à demeure inlades. Mors efter en vecka. Sektionen visade tbc. i båda njurarna, urinblåsan och prostata.

43. 30-årig kvinna, som inkom med Angina Ludovici och flegmone nedåt halsen. Trots stora incisioner mors efter 10 dagar. P. A. D.: Phlegmone subcutanea colli + Degeneratio cordis.

44. 64-årig man med pleuraempyem efter akut insjuknande 5 veckor före inkomsten. Refbensresektion och thoracotomi. Mors efter 5 dagar. Sektionen visade karnifikation af lungan med gangrän samt hjärtdegeneration och akut nefrit.

45. 1½-årig gosse, som blifvit öfverkörd och vid inkomsten hade ett större förorenadt krossår i hufvudet. Trots rengöring och tamponad tetanus efter 10 dagar. Mors efter 2 dagar. Vid sektionen 0.

46. 23-årig kvinna med ett sedan 6½ t. perforerad mag-sår. Sutur af detta, uttorkning, obetydlig dränage. Mors efter 3 dygn. P. A. D.: Ulcera ventriculi + Peritonit. ac. ex ulcere ventriculi perforat. + Myocardit. ac. + Nephrit. chron.

47. 64-årig man, som inkom med akut pneumoni och urinretention. Mors efter 3 dagar. P. A. D.: Bronchopneumonïæ ac. bilat. + Hypertrophia prostata.

48. 43-årig kvinna, som inkom med lindrig icterus och ascites. Proflaparotomi under lokalanæstesi med uttömning af ascites och konstaterande af lefvertumörer. Blef efter op. allt slöare; ökad icterus. Mors efter 4 dagar. Sektionen visade leverlues samt brustna venectasier i oesofagus och ventrikel med blödning åt ventrikeln.

49. 81-årig man med ett mer än manshufvudstort scrotalbräck och ileussyptom. En å en tunntarmslynga i bräcket anlagd Witzel-fistel lindrade förefintliga ileussyptom. Mors efter 1 vecka. P. A. D.: Hernia scrotal. incarcerata + Degeneratio myocardii + Nephrit. chron.

50. 4-årig flicka, som inkom med öfver hela kroppen utbredda 3:dje gradens förbränningar. Mors efter några timmar.

51. 63-årig man med ileussyptom sedan 1 vecka och mycket dåligt allmäntillstånd. Under lokalanæstesi lades Witzel-fistel på den fækalfyllda coecum. Mors efter några timmar. P. A. D.: Strangulatio jejuni + Pneumonia ac.

52. 51-årig man, som 7 mån. före inkomsten blifvit opererad för gangränös appendicit. Inkommer nu med exsudat i bäckenet samt kronisk septikæmi. Bäckenet dränerades,

men pat. blef allt sämre, fick symptom på retroperitoneal abscess med flexionskontraktur i venster höft. Efter hand sänktes denna abscess till lig. Poup., där den öppnades, dock utan resultat. Mors efter 3½ månaders sjukhusvistelse. P. A. D.: Septicæmia ex abscess. retroperitoneal. + Nephrit. chron. + Abscess. hepatis.

53. 20-årig man, som sedan 2 år haft allt oftare återkommande smärtanfall i högra hypochondriet, på sista tiden förenade med kräkningar. Dagen efter inkomsten kollaberade pat., fick hicka, kräkningar, kallsvett och dålig puls. Vid omedelbart företagen laparotomi befanns bukhålan innehålla hämorrhagisk vätska, fettnekros i omentet; tarmarna lifligt rodnade. Bursa omentalis dränerades. Mors dagen därpå. P. A. D.: Pancreatit. acut.

54. 66-årig man med pleuraempyem, hvarför gjordes refbensresektion och thoracotomi. Pat. afled efter 1 månad. P. A. D.: Empyema pleuræ dx + Pneumonia ac. dx. et sin. + Abscess. pulm. amb.

55. 24-årig man med ileussymptom sedan 4 dygn. Vid op. påträffades en strangulerande Meckels divertikel, som extirperades. Mors efter 3 dygn. P. A. D.: Gangräna intestin. tenuis + Nephrit. ac. + Degeneratio myocardii.

56. 64-årig kvinna, som inkom med sitt 4:de anfall af cholelithiasis med cholecystit. Utskaffning af sten + Cholecystostomi. Mors efter 8 dagar. P. A. D.: Peritonit. circumscr. + Pneumonia ac. + Degeneratio cordis + Nephrit. ac.

57. 63-årig man med ileus sedan 4 dygn. Vid op. påträffades en större ileo-coecalinvagination. Resection af nedre delen af ileum, coecum och nedre delen af colon ascendens. Mors efter 11 dagar. P. A. D.: Peritonit. diffus. + Pneumonia ac.

58. 78-årig man, som blifvit öfverkörd och inkom med krossår i hufvudet samt fraktur å en del refben. Mors efter 3 dygn. Sektionen visade dessutom dubbelsidig akut pneumoni.

59. 59-årig man, som inkom med en stor abscess i h. fossa iliaca efter ett appendicitanfall 14 dagar förut. Abscessen tömdes; appendix påträffades ej. Fisteln läkte sig ej och

pat. hade ofta feber, hvarför efter 3 månader gjordes ny laparotomi med appendectomi. Febern fortfor och lefverdäpnin-
gen blef allt större. Mors efter 2 veckor. Vid sektionen på-
träffades en större lefverabscess.

60. 63-årig man, som inkom med urinretention samt
betydliga ödemer. Mors efter 2 månader. P. A. D.: Nephrit.
chron. + Bronchit. ac. Ingen prostatahypertrofi

61. 39-årig kvinna, som inkom med en diffus perionit.
2 dagar efter genomgången förlossning. Då tillståndet trots
mag- och tarmsköljning ej förbättrades, gjordes efter 2 dagar
laparotomi med uttorkning och dränage af nedre delen af bu-
ken. Mors efter 2 dygn. P. A. D.: Peritonit. ac. diffus. +
Endometrit. et metrit. purulenta + Degeneratio myocardii +
Nephrit. ac.

62. 25-årig kvinna, som intogs och opererades för bran-
dig appendicit med perforation och diffus peritonit. Då hon
fortfarande hade feber och exsudat i bäckenet, gjordes efter 2
månader relaparotomi med högersidig salpingectomi för en kro-
nisk pyosalpinx. Febern fortfor och med tanke på subfrenisk
abscess punkterades flera gånger högra pleuran och högra sub-
freniska rummet utan resultat. Mors 1 månad efter sista ope-
rationen. P. A. D.: Abscessus subphren. dx. + Abscessus
hepatis.

63. 36-årig man med ett phlegmone å kinden, som in-
ciderades. Pat. afled efter 4 dygn i symptom af delirium tre-
mens. P. A. D.: Periostit. oss. maxillæ dx. + Septicopyæmia
+ Abscess. pulm. amb. + Nephrit. ac.

64. 43-årig kvinna, som inkom med en vid företagen
proflaparotomi inoperabel ovarialkancer med peritonealkarci-
nosis och ascites. Tappades vid upprepade tillfällen på stora
mängder ascites. Mors efter 5 veckor. P. A. D.: Cancer ovarii
sin. + Carcinosis peritonei.

65. 67-årig kvinna, som inkom med stora 2:dra och 3dje
gradens förbränningar. Mors dagen därpå. P. A. D.: Com-
bustio + Endocardit. ac. + Myocardit. chron.

66. 26-årig man, som, efter att ha hostat en längre tid,
3 veckor före inkomsten fått ett slag öfver högra lefvertrakten.

Han kände sig efter detta allt mera trött, fick feber och hufvudvärk. Vid inkomsten hög feber samt i högra pleuran ett stort hæmorrhagiskt exsudat, som uttappades. Då febern höll i sig, gjordes med tanke på subfrenisk abscess proflaparotomi utan att några förändringar kunde påvisas. Mors 2 veckor efter inkomsten. P. A. D.: Tbc. miliar. pulm. sin. et lienis + Meningit. tbc. incip. + Pleurit. exsud. dx. + Tbc. pulm. dx. cum cavernis + Tbc. lympho-gland. bronch.

67. 47-årig man med högersidigt pleuraempyem efter akut insjuknande. Refbensresektion och thoracotomi. Mors efter 3 veckor. P. A. D.: Empyema pleuræ dx. + Tbc. mil. pulm. dx. + Pneumonia tbc. pulm. sin.

68. 67-årig man med prostatahypertrofi och urinretention samt feber och varig urin. Mors efter några veckors sjukhusvistelse. P. A. D.: Hypertrophia prostatæ + Cystitis et pyelonephritis purulenta.

69. 43-årig man med pyloruskancer, för hvilken gjordes pylorusresektion med gastrojejunostomia antecolica anterior. Som pat. efter op. fick gallfärgade kräkningar, som ej upphörde trots energiska magsköljningar, så gjordes efter 5 dagar relaparotomi med enteroanastamos mellan till- och afförande slyngan; därefter oklanderlig ventrikel- och tarmfunktion. Sex dagar efter sista operationen uppträdde ett ytterligt malignt gasphlegmone i bukväggen. Trots stora, upprepade incisioner utbredde det sig med stark fart. Mors efter 1½ dygn. P. A. D.: Oedema malign. pariet. ant. abdom. + Cirrhosis hepatis + Pneumonia ac. pulm. amb.

70. 28-årig kvinna, som inkom med salpingo-oophorit med bäckenperitonit. Under behandling med isblåsa, heta vaginalsköljningar o. d. förbättrades tillståndet, men efter ungef. 2 månader fick hon ånyo hög feber, hvarför gjordes laparotomi med dubbelsidig salpingectomi och dränage. Symptomen förvärrades och pat. dog efter 3 veckor. P. A. D.: Pelveoperitonit. tbc. c. perforation. ad intestin. recti + Peritonit. tbc. + Bronchit. et peribronchit. tbc. pulm. amb. + Bronchopneumoniæ bilat.

71. 48-årig man, som insändes för en akut parotit. Han skulle sedan längre tid haft hjärtfel. Hade sp. alb. i urin, var

feberfri. Behandlades med v. v. o. Efter 2 dagar plötsligen mors. P. A. D.: Endocardit. ac. ulcerosa + Sepsis + Parotit. ac. + Nephrit. chron. parenchym.

72. 15-årig gosse, som, efter att ett par dagar varit öm i högra ljumsken, dagen före inkomsten insjuknat i smärtor i högra sidan af buken, feber och herpes labialis. Laparotomi med appendectomi, hvarvid ingen förklaring på symptomen erhöles. Dagen därpå hade peritonitsymptomen så ökats, att relaparotomi gjordes, hvarvid en diffus, total peritonit. påträffades. Mors dagen därpå. P. A. D.: Sepsis + Pericardit. ac. purul. + Peritonit. ac. purul. + Nephrit. ac. + Splenit. ac. + Polyposis coli (p. tbc. sanat.?).

73. 39-årig man med komplicerad fraktur å hjässan. Såret mycket förorenadt af kolstycken, bitar af hufvudbonaden o. d. Efter ett par dagar feber, hvarför stora debrideringar med bortklippning af ben gjordes. Pat. blef allt mer septisk. Mors 16 dagar efter traumat. P. A. D.: Vuln. contus. infect. capitis + Sepsis + Pachymeningit. apostematosa spinalis.

74. 43-årig man med ett några dagar gammalt infecterad sår å ett finger samt lymfangit och lymfadenit. Mors efter 2 dagar i symptom af delirium tremens. P. A. D.: Kliniska diagnosen + Alcoholismus chr. + Sepsis.

75. 54-årig kvinna med ett sedan 3 dagar inklämdt cruralbräck. Herniotomi + Radikalop. Mors efter 2 dygn. P. A. D.: Gangræna intestin. tenuis + Peritonit. diffus.

76. 49-årig kvinna, som sedan många år haft en högersidig pyonefros. Efter behandling med isblåsa förbättrades hastigt tillståndet och 3 veckor efter inkomsten gjordes nephrotomia dx. med klyfning af njuren och extraction af ett stort, hela njurbäckenet utfyllande konkrement. Pat. var efter op. dålig med anuri och kräkningar, men förbättrades efter några dagar. Sex dagar efter op. hastig försämring och mors. Sektionen visade utom de vid op. funna förändringarna en chronisk interstitiel nephrit i den andra njuren.

77. 42-årig man, som inkom med fraktur å nedersta halskotorna. Mors efter 3 dygn under bilden af respirationsförlamning. P. A. D.: Fractura vertebr. cervical. VII + Myelit. traumat.

78. 45-årig kvinna, som inkom med högersidig pyonefros och stor perinefritisk abscess. Tömning af abscessen samt klyfning och dränage af njuren. Pat. mätte första tiden bra, men fick efter ett par veckor högersidigt pleuraempyem, hvarför gjordes refbensresektion och thoracotomi. Mors efter några dagar. P. A. D.: Pyonefrosis dx. + Nefrolithiasis dx. + Peritonit ac. purul. libera total. + Empyema pleuræ dx. + Nephrit. chron. sin.

79. 71-årig man med oesofagus-striktur (Cancer?), som genom sondering hölls öppen, så att pat. kunde äta. Efter nära 2 månaders sjukhusvistelse rätt hastig försämring med medvetlöshet, dyspnoe och rosslande respiration. Mors efter någon vecka. P. A. D.: Cancer oesophagi ulceros. necrotic. c. perforation. ad pulm. amb. + Bronchopneumonia bilat. + Cardio-arteriosclerosis.

80. 29-årig man, som 2 dagar före inkomsten blifvit biten i fingret af en papegoja. Inkom med dorsalflegmone å finger, hand och underarm samt lymfangit och septikæmi. Trots stora incisioner mors efter 2 dygn. Sektionen bekräftade den kliniska diagnosen.

81. 63-årig kvinna, som inkom nästan moribund med fækala kräkningar, buken fylld af tumörer. Mag och tarmsköljningar. Mors efter 3 dagar. P. A. D.: Cancer ventriculi c. metastas. hepatis + Peritonit. adhæsiva cancerosa.

82. 45-årig kvinna, som ett dygn före inkomsten insjuknat med smärta i vänster sida af buken samt kräkningar. Vid inkomsten barnhufvudstor tumör, som vid op. visade sig vara ett paket brandig tunntarm, som till en utsträckning af 2 mtr måste reseceras. Någon säker anledning till gangrånen upptäcktes ej, men gränsen till frisk väfnad var nedåt markerad af en rätt skarp fåra, möjligen orsakad af någon sträng, som sedan löst sig. Första veckan mätte pat. bra, men sedan diarré och dåligt allmäntillstånd. Mors 10 dagar efter op. Sektionen visade en circumscripct fækalabscess, i hvilken båda tarmändarna mynna (suturen hade skurit igenom).

83. 53-årig kvinna, som inkom och opererades för ett stort inoperabelt, men ej inklämdt inguinalbräck. Dagen efter op. delirium tremens utan att man haft skäl misstänka föreliggande alcoholism. Två dagar efter op. mors. Sektionen visade dubbelsidig pneumoni, lefvercirrhos och myocardit.

84. 24-årig kvinna, som inkom med rätt stora 1:sta till 3:dje gradens förbränningar. Mors efter 5 dygn.

85. 35-årig man, inkom med delirier, sepsis samt flegmone å ena foten med lymfangit. Mors efter 2 dygn. Sektionen bekräftade kliniska diagnosen.

86. 64-årig kvinna inkom med ett sedan 3 veckor bestående, ytterligt försummadt phlegmone å ena handen med gangrän af stora partier. Septiskt allmäntillstånd. Då stora incisioner voro utan verkan, gjordes efter 2 dygn underarmsamputation, äfven detta utan resultat. P. A. D.: Sepsis cum nephritide grav.

87. 77-årig kvinna, som dagen före inkomsten sjuknat i ileussyptom. Dessa förbättrades betydligt med mag- och tarmsköljningar, men på 4:de dagen betydlig försämring och mors. P. A. D.: Ulcus chron. duodeni c. perforatione et peritonitide circumscripta secundaria + Bronchopneumonia bilat. + Cardio-arteriosclerosis.

88. 18-årig man, som kommit in i en axelledning och fått vänstra armen afsliten i skulderleden, högra öfverarmen luxerad och ryggraden frakturerad. Död efter 4 dygn P. A. D.: Kliniska diagnosen + Septicæmia.

89. 35-årig kvinna, som sedan en vecka haft diffus svullnad af hela venstra armen. Vid inkomsten oredig med feber. Incisioner utan att något var anträffades. Mors efter en vecka. P. A. D.: Bronchopneumoniam confluent. pulm. dx. + Hyperplasia lienis acut; 0 från vänster arm.

90. 27-årig kvinna, med nästan total 1:sta till 3:dje gradens förbränning. Mors efter 2 dagar.

91. 20-årig kvinna med nästan lika stora förbränningar som föregående. Mors efter 2 dygn.

92. 81-årig kvinna med fraktur å lårbenshalsen. Hade vid inkomsten feber, som fortsatte. Mors efter 8 dagar. P. A. D.: Bronchopneumoniam ac. + Bronchit. diff. + Cardio-arteriosclerosis.

93. 8-årig gosse, som 3 år förut blifvit opererad för en multiloculär cysta i mesocolon. Hade nu varit sjuk ett dygn med kräkningar. Trots sköljningar framträdde allt mer ileus-symptom, hvarför dagen efter inkomsten gjordes laparotomi med resektion af 20 cm. brandig tunntarm. Orsaken var en strangulerande adhærens. Pat. repade sig aldrig utan dog ett par timmar efter op. P. A. D.: Peritonit. fibrin. diff. + Bronchit. diffus.

94. 32-årig kvinna, som öfverfördes från med. afdeln., där hon vårdats för pneumoni. Hade sedan ett dygn haft ileus-symptom. Vid företagen op. befanns ventrikeln enormt utspänd, så att curvatura major låg nere på bäckenbotten. Ventrikeln tömdes med troicar och pat. behandlades med mag- och tarmsköljningar. Mors efter något mer än ett dygn. P. A. D.: Pneumonia ac. + Dilatio ac. ventriculi c. ileo.

Redogörelse

för Sjukvården vid Tuberkulos-Afdelningen.

Afdelningen, som disponerar den nybyggda isoleringspaviljongen, var den 7 Mars färdig att mottaga de första patienterna. Redan efter en månad var afdelningen fullbelagd och har sedan oafbrutet varit det.

Tillströmningen af sjuka har hela tiden varit mycket liflig. I regel hafva 10-20 ansökningar om inträde legat inne från patienter, för hvilka plats ej genast kunnat beredas. Som därjämte i de allra flesta fall omedelbar plats ordnats åt akut insjuknade tuberkulösa, hämoptyser, tuberkulösa akuta pneumonier, etc., har i följd häraf omsättningen på afdelningen blifvit för en tuberkulosafdelning ovanligt stor.

Under året hafva vårdats 204 patienter, 103 män och 101 kvinnor. Kvarliggande till 1911 voro 25 män och 24 kvinnor, summa 49 sjuka.

Af de intagna 204 patienterna ledo 190 af tuberkulos. De öfriga 14 utgjordes dels af för tuberkulos inremitterade patienter, som under sjukhusvistelsen visade sig lida af andra åkommor och på grund däraf öfverflyttades till andra afdelningar af sjukhuset eller utskrefvos, dels finnas däribland ett par fall med diagnosen tuberkulos, hvilka vid sektionen visade sig vara feldiagnosticerade.

Följande icke tuberkulösa åkommor voro intagna:

Bronchitis chronica	1 män, 4 kvinnor
Bronchopneumonix	1 „ 1 „
Empyema pleuræ	2 „
Cancer pulmonum	1
Sarcoma mesenterii	1
Lues	1 „ 1 „
Abscessus prostatæ	1 „ = 14 fall.

Af de 190 för tuberkulos vårdade led 189 af lungtuberkulos med eller utan komplikationer, 1 led af hufvudsakligen urogenitaltuberkulos.

Efter tillståndet vid utskrifningen fördela sig de utgångna patienterna enligt följande schema:

	Förbättrade		Oförbättrade		Försämrade		Döda		Summa
	Män	Kv.	Män	Kv.	Män	Kv.	Män	Kv.	
I stadiet .	10	11	3	1	—	—	—	1 *	26
II „ .	9	10	4	7	—	—	—	1 **	31
III „ .	16	16	9	13	3	3	16	14	84
Summa	35	31	16	21	3	3	16	16	141

* Död i gangräna pulmonum.

** Död i kronisk nefrit.

Intagna och vårdade för hämoptyis äro 57 patienter, 33 män och 24 kvinnor.

Behandlingen har i hufvudsak varit dietetisk-hygienisk. Bristen på ligghall har emellertid varit mycket kännbar. Tuberkulin har i rätt stor utsträckning kommit till användning, såväl i diagnostiskt som terapeutiskt syfte. I det sednare fallet dels Kochs Alttuberkulin, dels Beranéc's tuberkulin. Någon större terapeutisk effekt än med vanlig dietetisk-hygienisk regime, såsom hastigare förbättring af allmäntillståndet eller snabbara tillbakagång af lokalsymptomen, har jag med bästa vilja ej kunnat upptäcka. Däremot kan jag ej freda mig för misstanken, att ett par sjuka trots all försigtighet snarare skadats än gagnats af den specifika behandlingen. Som febernedsättande medel har jag däremot i enstaka fall trott mig se gynnsam verkan af tuberkulin.

Terapeutisk pneumothorax har blifvit använd i 7 fall. I 2 fall måste behandlingen efter kortare eller längre tid afbrytas, då den visade sig omöjlig att genomföra på grund af pleuraadhærens. Två sjuka, som vid behandlingens början

voro i ett mycket medtaget, uselt tillstånd, att jag knappt väntade något gynnsamt resultat, hafva aflidit genom akuta processer i den andra lungan. Tre fall äro fortfarande under behandling, och åtminstone hos två af dessa har resultatet varit mycket uppmuntrande.

Som afdelningens natur af upptagningsanstalt i regel ej tillåtit långa uppehåll å densamma, har jag i så stor utsträckning som möjligt försökt få in tidiga fall på folksanatorierna eller privata sanatorier. Icke mindre än 26 fall i 1:sta eller 2:dra stadiet (= 45 % af samtliga hithörande fall) hafva intågits eller fått löfte om inträde på något sanatorium. Långt avancerade smittofarliga fall har jag, när de ej kunnat behållas å afdelningen, om möjligt sökt få in på andra vårdanstalter i staden.

Göteborg i Mars 1911

John E. Arfwedson.

Bilaga C.

**Uppgift från Allm. och Sahlgrenska Sjukhusets
Tuberkulos Afdeln. för år 1910
angående intagna sjukdomsfall äfvensom döda.**

	Sjukdom	Intagna		Döda	
		m.	kv.	m.	kv.
<i>III. Akuta infektionssjukdomar.</i>					
11	Febris typhoides	—	1	—	—
16	Influenza epidemica	—	1	—	—
<i>IV. Kroniska infektionssjukdomar.</i>					
32	Tuberculosis ¹⁾	95	95	16	14
	” pulmonum	95	94	16	13
	” cerebri et meningum	1	—	—	—
	” ossium et articulationum	—	2	—	—
	” cutis. Lupus vulgaris	1	—	—	—
	” glandularum lymph.	—	1	—	—
	” apparatus urogenitalis	4	2	—	1
	” laryngis	9	8	—	—
	” intestinorum	4	12	—	—
33	Syphilis acquisita ¹⁾	1	1	1	—
<i>V. Konstitutionella sjukdomar.</i>					
42	Morbus macul. Werlhofii. Purpura.	—	1	—	—
44	Anæmia perniciosa progressiva	—	2	—	—
<i>VI. Kroniska förgiftningssjukdomar.</i>					
52	Alcoholismus ¹⁾	4	1	—	—
	Delirium tremens	1	—	—	—
	Gastritis	1	1	—	—
	Cirrhosis hepatis	—	1	—	—
<i>VII. Sinnessjukdomar.</i>					
54	Insania simplex. acuta	—	1	—	—

¹⁾ Samtliga fall.

	Sjukdom	Intagna		Döda	
		m.	kv.	m.	kv.
	<i>VIII. Nervsystemets sjukdomar.</i>				
79	Epilepsia	—	1	—	—
84	Hysteria	—	1	—	—
86	Neurasthenia	1	1	—	—
88	Diabetes mellitus	1	—	—	—
	<i>XI Öronsjukdomar.</i>				
138	Otitis media ¹⁾	1	—	—	—
	” ” cum osteitide processus mastoidei	1	—	—	—
	Abscessus subduralis	1	—	—	—
	<i>XI. Cirkulationsorganens sjukdomar.</i>				
145	Degeneratio cordis	—	1	—	—
146	Vitium organicum cordis	2	3	—	—
147	Affectiones cordis nervosæ	1	—	—	—
148	Arteriosclerosis ²⁾	7	1	—	—
152	Thrombosis	1	2	—	—
	<i>XII. Andningsorganens sjukdomar.</i>				
156, 157	Morbi cav. nas. et cav. acces. nas.	2	—	—	—
160	Pleuritis	9	9	—	—
	Empyema pleuræ	3	—	—	—
161	Pneumothorax	2	—	—	—
	Bronchitis chronica	1	4	—	—
	” fætida	—	1	—	—
	Bronchiectasiæ	1	—	—	—
	Bronchopneumonia	1	—	—	—
	” chronica	—	1	—	1
168	Gangræna pulmonum	—	1	—	1
169	Emphysema pulmonum	—	1	—	—
170	Asthma	—	1	—	—
	<i>XIII. Matsmältningsorganens sjukdomar.</i>				
174	Angina tonsillaris	—	2	—	—

¹⁾ Samtliga fall. ²⁾ På alkoholism beroende fall upptagas ej här.

	Sjukdom	Intagna		Döda	
		m.	kv.	m.	kv.
180	Dyspepsia	2	1	—	—
184	Ileus. Volvulus. Invaginatio	—	1	—	—
	Abscessus ad anum.	2	1	—	—
	<i>XIV. Urinorganens och manliga könsorganens sjukdomar.</i>				
	Nephritis chronica ²⁾	1	4	—	1
	Abscessus prostatae	1	—	—	—
	<i>XVI. Rörelseorganens och ben-systemets sjukdomar.</i>				
242	Scoliosis. Kyphosis.	1	—	—	—
	<i>XVIII. Svulster.</i>				
	Cancer pulmonum.	1	—	1	—
284	Myoma uteri	—	1	—	—
289	Sarcoma	1	—	—	—

²⁾ På alkoholism beroende fall upptagas ej här.

Öfversikt af
Hufvuddödsorsakerna
å Tuberkulosafdelningen.

	män	kv.
Tuberculosis pulmonum 1)	16	14
" uro-genitalis 2)	—	1
Pneumonia chronica 3).	—	1
Gangræna pulmonum 4)	—	1
Cancer pulmonum 5)	1	—
Syfilis acquisita 6)	1	—
Nephritis chronica 7).	—	1
Summa	18	18

- 1) 5 fall: Tuberculosis pulmonum ambor. + (1 fall Nephritis acuta, 1 fall Tuberculosis lienis).
- 8 " Tuberculosis pulmonum et intestini + (1 fall Foramen rotundum apertum, 1 fall pneumothorax.)
- 3 " Tuberculosis pulmonum et laryngis et intestini + (1 fall Tbc. renum, 1 fall Thrombosis marast.)
- 3 " Tuberculosis pulmon. et intestini et lienis et renum + (1 fall Emfysema pulmon., 1 fall Tbc. vesicæ urinariæ et prostatae + Tuberculoma cerebri.)
- 1 " Tuberculosis pulmon. et intestini et renum + Pericarditis chronica fibrosa cum synechia totale pericardii.
- 1 " Tuberculosis pulmon. + Endocarditis verrucosa + Ulcera peptica ventriculi.
- 1 " Tuberculosis pulmon. et lienis et intestini + Hämorrhagiæ subcutis et pericardii et mucosæ ventriculi.
- 1 " Tuberculosis pulmon. + Emfysema pulmon. + Bronchitis diffusa pulmon. sin. + Bronchopneumoniae sin + Hypertrofia et dilatatio cordis.
- 1 " Tuberculosis pulmon. + Bronchiectasie + Pneumothorax dexter + Enteritis acuta.
- 1 " Tuberculosis pulmon. + Nephritis chronica parenchymaosa + Hypertrofia et dilatatio cordis + Cirrhosis hepatis (luetica?) + Anæmia gravis.
- 1 " Tuberculosis pulmon. et laryngis et intestini + Pneumothorax + Pericondritis cartilaginis thyreoidea.
- 1 " Tuberculosis pulmon. et intestini + Nephritis chronica parenchymatosa + Degeneratio amyloidea renum et lienis et hepatis et intestini.

- 1 fall: Tuberculosis pulmon. + Emfysema pulmon. + Hyperplasia lienis.
- 1 „ Tuberculosis pulmon. + Lymfadenitis gland. bronchial. + Hypertrofia et dilatatio cordis.
- 1 „ Tuberculosis pulmon. + Pleuritis exsudativa + Pelveo-peritonitis tuberculosa.
- 2) 1 „ Cysto-pyelo-nephritis tuberculosa + Tuberculosis miliaris pulmon. ambor. et hepatis et lienis + Lymfadenitis caseosa gland. retroperitoneal. inf. + Degeneratio adiposa cordis.
- 3) 1 „ Pneumonia chronica (Carnificatio) + Gastritis chronica + Cirrhosis hepatis incipiens + Varices œsophagi.
- 4) 1 „ Gangræna pulmon. + Pleuritis exsudativa + Tuberculosis pulmon.
- 5) 1 „ Cancer pulmon. + Bronchopneumoniæ + Empyema pleuræ + Pericarditis fibrinosa purulenta + Metastases carcinomatosæ hepatis.
- 6) 1 „ Suffocatio ex hæmorrhagia ex ulcere luetico in pharynge + Aneurysma aortæ.
- 7) 1 „ Nephritis chronica parenchymatosa + Tuberculosis pulmon. + Tbc. glandul. intest. ten. + Ulcus tuberculos. proc. vermiform. + Peritonitis chronica (tbc.) obsolet. adhæsiva.

Bilaga C.

**Uppgift från Allm. och Sahlgrenska Sjukhusets
Ögonafdelning för år 1910
angående intagna sjukdomsfall äfvensom döda.**

	Sjukdom	Intagna		Döda	
		m.	kv.	m.	kv.
<i>I. Bildningsfel och medfödda sjukdomar.</i>					
	Ptosis	1	—	—	—
<i>VI. Kroniska förgiftningssjukdomar.</i>					
	Neuritis alcoholica optici	1	—	—	—
<i>VIII. Nervsystemets sjukdomar.</i>					
	Hæmorrhagia cerebri	1	—	1	—
	Hysteria	1	—	—	—
<i>IX. Ögonsjukdomar.</i>					
91	Chalaziones permagn.	—	1	—	—
94	Ectropium	1	—	—	—
95	Symblepharon	1	—	—	—
97	Conjunctivitis catarrhalis ac.	1	1	—	—
	trachomatosa.	2	1	—	—
98	Keratitis phlyctænulosa	3	7	—	—
	parenchymatosa	—	3	—	—
99	Ulcus corneæ.	9	4	—	—
	serpens	11	1	—	—
102	Staphyloma corneæ	—	1	—	—
104	Scleritis	—	1	—	—
105,106	Iritis, Cyclitis	2	2	—	—
108	Chorioiditis.	—	1	—	—
	Retinochorioiditis	2	2	—	—
109	Glaucoma	3	4	—	—
	Hydrophthalmus	—	1	—	—
110	Cataracta.	1	8	—	—

	Sjukdom	Intagna		Döda	
		m.	kv.	m.	kv.
113	Retinitis hæmorrhagica	—	1	—	—
114	Amotio retinae	1	—	—	—
	Neuritis retrobulbaris acuta	1	1	—	—
120	Panophthalmitis	3	—	—	—
121	Atrophia bulbi	3	—	—	—
123	Strabismus convergens	5	6	—	—
	" divergens	1	1	—	—
125	Myopia	—	2	—	—
129	Dacryocystitis	4	2	—	—
	Dacryoadenitis	1	—	—	—
	Abscessus orbitæ	1	—	—	—
<i>XI. Cirkulationsorganens sjukdomar.</i>					
	Arterio-cardiosclerosis	1	—	1	—
<i>XVII. Hudsjukdomar.</i>					
	Herpes zoster	—	1	—	—
<i>XVIII. Svulster.</i>					
289	Glioma retinae	1	—	—	—
292	Glioma orbitæ	1	—	—	—
<i>XIX. Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador samt akuta förgiftningar.</i>					
295	Ruptura bulbi	1	—	—	—
296	Vulnus scleræ	1	—	—	—
	" perforans palpebræ	1	—	—	—
	" " bulbi	3	2	—	—
297	Combustio conjunctivæ	1	—	—	—
	" corneæ	2	—	—	—
299	Corpus alienum scleræ	1	—	—	—
	" " in oculo	8	—	—	—

	Sjukdom	Intagna		Döda	
		m.	kv.	m.	kv.
300	Abscessus palpebræ	1	—	—	—
300	Irido-cyclitis traumatica	2	—	—	—
300	Irido-chorioiditis supp.	1	—	—	—
300	Cataracta traumatica	2	—	—	—
300	Hæmorrhagia corporis vitrei	3	—	—	—
296	Vulnus sclopet. orbit. cum lacerat. n. opt. amb.	1	—	—	—

Bilaga D.

Uppgift från Allmänna och Sahlgrenska Sjukhuset i Göteborg, Ögonafdeln., för år 1910, angående operationer, utförda å intagna patienter.

Operation (Enl. K. Med.-styrs. cirk. d. 11 Dec. 1891.)	Antal	Sjukdom (Enl. K. Med.-styrs. cirk. d. 28 Dec. 1891.)	Den sjuktes ålder			Opera- tionens ut- gång			Anmärkningar
			under 15 år	15— 55 år	öfver 55 år	god	mindre god	dödlig	
Canthoplastik	2	Blepharophimosis	—	2	—	2	—	—	
Operation för	1	Ectropium	—	—	1	1	—	—	
d:o	1	Ptosis	—	1	—	—	1*	—	* Utan effekt
Incisio	1	Abscessus palpebralis.	1	—	—	1	—	—	
Bowmans operation	6	Dacryocystitis	—	1	6	6	—	—	
Extirpation af tarsäck	2	d:o	1	1	—	2	—	—	
Dacryocystorhinostomi (Toti)	6	d:o	1	5	—	6	—	—	
Plastisk operation (Kuhnt)	1	Vulnus perforans sclerae et corneae	—	—	—	—	—	—	
d:o	2	Symblepharon post.	—	1	—	1	—	—	
Galvanokaustik	3	Ulcus corneae	1	1	1	3	—	—	
d:o	11	" serpens	—	7	4	9	2*	—	* Senare i ena fallet evisce- ratio, i andra fallet enucle- atio bulbi.
Pressning	1	Conjunct. trachom.	—	1	—	1	—	—	
Operation för	1	Chalazion	—	1	—	1	—	—	
Beer-Weckers operation.	1	Staphyloma corneae	—	1	—	1	1*	—	* Senare enucleatio bulbi.

Operation för	1	Amotio retinae	1	1	1	1*	—
Sclerotomi, bakre	1	Glaucoma	—	1	1	—	—
Iridektomi	1	Leucoma corneae	—	1	1	—	—
d:o	3	Occlusio, seclusio, syn-	—	3	—	—	—
chiae	4	Glaucoma	—	1	3	—	—
d:o	2	d:o	—	1	1	—	—
Sclerectomi (Holth)	2	Prolapsus uveae	2	—	—	—	—
Afklippning	7	Cataracta	2	1	6	1	—
Starrtraction	4	d:o	1	2	4	—	—
Starrdiscission	4	d:o	1	1	1	—	—
Magnetextraktion	2	d:o	1	1	2	—	—
Extraktion	2	d:o	1	1	2	—	—
Enukleation	1	Ulcus corneae serpens	—	1	1	—	—
d:o	1	Phthisis bulbi	—	1	1	—	—
d:o	2	Atrophia bulbi	—	2	—	—	—
d:o	2	Panophthalmitis	—	1	1	—	—
d:o	4	Iridocyclitis traum.	—	3	1	—	—
d:o	1	Glioma retinae	1	—	—	1*	—
d:o	1	Ruptura sclerae et corneae	—	1	—	—	—
d:o	1	Staphyloma corneae	—	1	1	—	—
Evisceration	2	Ulcus corneae serpens	—	1	1	—	—
Resectio optico-ciliaris	1	Glaucoma absol. doloros.	—	1	—	—	—
Exenteratio orbitae	1	Glioma orbitae	—	1	—	1*	—
Incision; tamponad	1	Abscessus orbitae	—	1	—	—	—
Operation för	12	Strabismus convergens	6	6	9	3*	—
d:o	2	” divergens	1	1	2	—	—

* op. enl. Uththoff. Utan effekt.

* Scleran vid yttre besiktning normal. Synnerven (mikr. undersökn.) normal. Uföck läkt efter 8 dagar. 4 mån. där efter dock påvisbar metastas i orbita, hvarföre gjordes exent. orbitæ (se nedan) förut enuci. bulbi (för glioma retinae; se ofvann) Normal läkning efter exent. Vid op.-tilfället inga tydliga tecken på hjernsvulst. 1 mån. efter op. tydi. tecken härpå, hvarföre remitt t. med afd. där död efter 1 mån. (glioma cerebri).

* Utan effekt (framläggningar)

Bilaga H.

Uppgift från Allm. och Sahlgrenska Sjukhusets
 Ögonafdeln. för år 1910 angående för skador
 och förgiftningar intagna, med hänsyn till
 skadans natur och påföljd.

Skadans natur	Intagna		Skadans påföljd	
	män	kvinnor	döden	Över- stående Kvarskän- de men
Sår utan komplikationer (vulnus)	2	—	—	2
Varbildning i följd af skada å huden eller subkut. bindväfven	1	—	—	1
Direkt skada å båda synnerverna	1	—	—	1
Slag å ögat (contusio)	3	—	—	3
Skada å hornhinnan	3	—	—	1 2
Främmande kropp inträngd i ögat	9	—	—	8 1
Ruptura bulbi	1	—	—	1
Vulnus perporans	4	2	—	6
Iridocyclitis traumatica	2	—	—	2
Cataracta "	2	—	—	2
Summa	28	2	—	24 6

Bilaga I.

**Uppgift från Allm. och Sahlgrenska Sjukhusets
Ögonafdeln. för år 1910 angående för skador
och förgiftningar intagna, med hänsyn till
skadans tillkomstsätt.**

Skadans tillkomstsätt	Intagna		Skadans påföljd	
	män	kvinnor	döden	Över- stående Kvarståen- de men
<i>A. Olycksfall i yrkesarbete.</i>				
Vid handterandet af andra verktyg (än yxa)	11	—	7	4
Genom inträngande föremål, såsom träflisor, spikar, järnflisor m. m.	10	1	10	1
Genom slag, stöt eller bett af djur	1	—	—	1
„ beröring med syror eller alkalier	1	—	1	1
„ sprängskott	1	—	1	—
<i>B. Olycksfall utom yrkesarbete.</i>				
Vid lek	2	1	—	3
„ slagsmål och öfverfall	1	—	—	1
<i>C. Självmordsförsök.</i>				
Med skjutvapen	1	—	—	1
Transport	28	2	24	6

Dödsorsakerna.

Döda under 1910.

1. 52 år gammal man med recidiv. rheumat. irido-cyklit. Behandlades med atropin + salicyl. + svettkur. På 6:te dagen tydliga symptom på seclusio pupillae med börjande sec. glaukom, hvarföre samma dag gjordes iridektomi (eter-narkos) 8 dagar därefter ögat ret. löst med normalt tryck. Allm. tillst. utan anm.

På 11:te dagen (efter op.) apoplexi med mors inom 1 $\frac{1}{2}$ dygn. P. A. D. Arteriosclerosis. + Haemorrhagia cerebelli.

2. 59 år gammal man, som intogs för en varig dacryocystit med betydlig utvidgning af tårsäcken. Efter sköljning af tårsäcken under 3 dagar, gjordes på 4:de dagen dacryo-cysto-rhinostomi enl. Toti, under lokalanaestesi. På 8:de dagen efter op. såret läkt p. p. Intet tårflöde. Fluoresceinprof pos. Allm. tillst. utan anm. På 19:de dagen efter inkomsten plötsligen mors under symptom af hjärtsvaghet. P. A. D. Atrophia fusca myocardii + Cardio-arteriosclerosis + Hyperaemia mechanica hepatis, lienis et renum.

M. Sundqvist.

Dödsorsakerna

Döda under 1910.

1. 52 år gammal man med reaktiv reumat. irido-cyclit. Behandlades med atropin + salicyl. + svettkur. På femte dagen tydliga symptom på seclusio pupillae med hörande sen glaukom, kräknar samma dag gjordes iridektomi (eter-narkos) 8 dagar därefter ögat ret. löst med normalt tryck. Allt. när som allt.

På 11:de dagen (efter op.) apoplexi med stort blod 1 1/2 liter. P. A. D. Arteriosclerosis + Haemorrhagia cerebelli.

2. 59 år gammal man, som intogs för en varig dacryo-cyclit med betydlig utvidgning af irislocken. Efter skrapning af irislocken under 3 dagar, gjordes på 4:de dagen dacryo-cysto-myxoma ut. Toti, under lokalnarkos. På 10:de dagen efter en värdet åkt p. p. innet tillföde. Fluoresceinprov negativt. Allt. utom allt. På 17:de dagen efter inkomsten pånästas utom under symptom af hjärtsvagheter. P. A. D. Atrophia senilis myocardi + Cardio-arteriosclerosis + Hyperaemia meningis hepatis, flegm. et renum.

M. Sundqvist.

REDOGÖRELSE

för

Sjukvården

vid Allm. och Sahlgrenska sjukhusets, Göteborg,

Öron,- Näs- och Halsafdelning,

Mars—December 1910.

Afdelningen, som är inrymd i den nybyggda 7:de Paviljongen af sjukhuset, disponerar i denna 14 platser, deraf 8 å allmänna sjuksalarne och 6 å 3 rum, hvardera rymmande 2 patienter.

Dessutom disponeras ett rum för expedition, mottagning och omläggningar, samt ett fullt modernt utrustadt operationsrum; båda dessa rum användes äfven af ögonafdelningen.

Verksamheten började först den 1 Mars, då op. afdelningen dock ännu ej var fullt färdig. Intagits hafva 168 patienter hvaraf 12 kvarligga till 1911. Angående sjukdomarne se bil. K.

Läkarvården har bestridts af undertecknad, Sellgren, med biträde intill 15 Juni af 2:dre amunuensen vid kirurg. afdelningen Med. lic. Lennart Norrlin; sedan dess, då denna befattning varit vakant, af undertecknad ensam.

Afdelningen är icke förenad med poliklinik; dock hafva i allmänhet efterbehandlingen af utgångna patienter, vid afdelningen utförts. Likaså en del operationer å patienter, som dels ej inskrifvits, dels varit intagna å andra afdelningar af sjukhuset (se bil. M.)

Å intagne patienter hafva utförts 170 antecknade operationer. Deraf 120 med full narkos, 9 med scopolamin- morfin narkos med minimala etermängder, 39 med lokal bedöfning. De

fullständiga narkoserna hafva i 99 fall varit eterdroppnarkos, i 7 fall chloroform-narkos, i 3 fall blandad chlorof.-eter-narkos, i 11 eterus (i vissa fall + lokal- bedöfning.)

Mindre operationer å intagna patienter ha i allmänhet ej antecknats, såvida de ej skett under bedöfning.

Göteborg i Januari 1911

Thorsten Sellgren.

Bilaga K.

Uppgift från Allm. och Sahlgrenska Sjukhusets
Öron-, Näs- och Halsafdelning
för Mars—December 1910 angående intagna
sjukdomsfall äfvensom döda

	Sjukdom	Intagna		Döda	
		m.	kv.	m.	kv.
	III. Akuta infektionssjukdomar.				
20	Erysipelas faciei.	3	—	—	—
21	Pyæmia. Septichæmia	2	2	—	2
	IV. Kroniska infektionssjukdomar.				
32	Tuberculosis laryngis	4	2	—	—
	” epiglottidis	1	—	—	—
	” glandul. lymph. colli.	2	—	—	—
	” miliaris acuta	1	—	1	—
	VIII. Nervsystemets sjukdomar.				
64	Abscessus cerebri a) lob. temp. p. otidid.	1	—	1	—
	b) lob. front. p. sinusit. front.	—	1	—	1
65	Leptomeningitis purulenta	3	—	3	—
75	Otalgia	—	1	—	—
	Paralysis n. facialis rheumat.	1	—	—	—
	Paresis palat. moll. post dipht.	—	1	—	—
	Paralysis ram. postic. n. laryng. infer. .	1	—	—	—
	X. Öronsjukdomar.				
	Otitis med. *)	65	30	—	—
	1. Otitis med. acuta				
	a) simplex	5	1	—	—
	b) suppurativa	6	1	—	—
	c) suppur. cum osteitide proc. mastoid.	25	11	—	—
	d) d:o d:o et processus zygomat.	1	—	—	—
	2 Otitis med. chronica				
	a) cum osteitide proc. mastoidei*.	33	17	—	—
140	b) cum cholesteatoma	8	7	—	—

* Samtliga fall.

	Sjukdom	Intagna		Döda	
		m.	kv.	m.	kv.
141	Labyrinthitis serosa acuta	—	2	—	—
	” suppurativa diffusa.	1	—	—	—
	” chronica circumscripta (Labyrinthfistel)	3	1	—	—
142	Laceratio conchæ auris.	1	—	—	—
<i>XI. Cirkulationsorganens sjukdomar.</i>					
152	Embolia	—	1	—	1
	Thrombophlebitis sinus sigmoidei *). . .	4	1	—	—
	” sinus tranv., sigmoid. et bulbi v. jugul. . .	1	2	—	—
<i>XII. Andningsorganens sjukdomar.</i>					
156	Atresia choanal. totalis.	—	1	—	—
	Epistaxis	4	4	—	—
	Hypertrophia polyposa mucosæ conchæ inf.	3	2	—	—
	Deviatio s. luxatio septi nasi	2	—	—	—
	Osteitis et periostitis palati duri et proc. alveolaris.	—	2	—	—
157	Morbi cavit. access. nasi:				
	Sinusitis maxillaris acuta	1	1	—	—
	” ” chronica	3	7	—	—
	” ethmoidalis chronica	1	6	—	—
	” frontalis acuta	—	1	—	—
	” ” chronica	2	5	—	—
159	Oedema laryngis	—	1	—	—
<i>XIII. Matsmältningsorganens sjukdomar.</i>					
	Angina tonsillaris. Abscess. peritonsillaris	4	—	—	—
	Vegetationes adenoideæ	2	—	—	—
	Syncretio et strictura pharyngis	1	—	—	—
	Hæmorrhagia post evulsion. tonsillar. . .	2	—	—	—
182	Typhlitis acuta	—	1	—	—

*) Samtliga fall.

	Sjukdom	Intagna		Döda	
		m.	kv.	m.	kv.
	XVII.				
	Phlegmone, Abscess	3	6	—	—
	XVIII. <i>Svulster.</i>				
276	Carcinoma a) auris ext.	2	—	1	—
	b) laryngis et pharyngis . . .	1	—	1	—
	c) laryngis	—	1	—	—
	d) mucosæ antri Highmori . . .	1	—	—	—
	e) mucosæ nasi (ossis ethmoid.)	1	—	—	—
	XX. <i>Skador.</i>				
	Fractura baseos cranii et otitis med. acuta	1	—	—	—
299	Främmande kropp a) i yttre hörselgången	1	—	—	—
	b) i sinus maxillaris	1	1	—	—
	c) i matstrupen	1	2	—	1

Bilaga L.

Uppgift från Allmänna och Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg, Öron-, Näs- och Halsafdelningen, för Mars—December 1910, angående operationer, utförda å intagna patienter.

Operation (Enl. K. Med.-styrels cirsk. d. 11 Dec. 1891.)	Antal	Sjukdom (Enl. K. Med.-styrels cirsk. d. 28 Dec. 1891.)	Den sjukas ålder			Opera- tionens ut- gång			Anmärkningar
			under 15 år	15— 55 år	öfver 55 år	god	mindre god	dödlig	
I.									
2 Resektion af öfverkäke .	1	Cancer mucosæ antri- Highmori	—	1	—	1	—	—	
4 Sequestrotomi	3	Sequest. post oper. proc. mast.	—	2	1	3	—	—	
d:o	1	Sequest. proc. alveol. et palati ossis maxill. sup.	—	1	—	1	—	—	
II.									
12 Arthrotomi	—	Arthritis et periartthritis supp. cubiti (septicopyæmia)	—	1	—	1	—	—	

27	<p>III.</p> <p><i>Trepanation</i>, operation <small>enl.</small> Killian, trepanation ge- nom sinus front. et eth- moid.; incision, drai- nage</p> <p><i>Trepanation</i>, genom si- nus frontalis, incisioner i hjernan,</p> <p>Punktion af hjernan . .</p>	<p>1 Abscessus cerebri lob. frontalis</p> <p>1 Abscessus cerebri lobi temporalis</p>	1	—	—	—	Se i redogörelsen för dödsfall N:o 1.
34	<p>V.</p> <p>Exstirpation a) lymfkörtl. b) af carcinom med ut- rymning af reg. körtlar ned mot jugulum.</p>	<p>2 Misstanke på temporal. abscess.</p> <p>2 Lymphomata colli tbc . 1 Carcinoma conchæ. et meatus auditor. ext. cum metastat. glandul.</p>	1	2	—	—	Se i redogörelsen för dödsfall N:o 2.
37	<p>VI.</p> <p>Tonsillotomi, evulsio ton- sillarum</p> <p>Operation för Conchotomia inferior. . .</p> <p>Submukös septumresek- tion</p>	<p>1 Hypertrophia tonsillar. . .</p> <p>1 Atresia choanal. sin. total 5 Hypertrophia polypos. mucosæ conchæ inf. 2 Deviatio septi nasi. . . .</p>	1	1	—	—	Se i redogörelsen för dödsfall N:o 3.

	Operation Enl. K. Med.-styrs cirsk. d. 11 Dec. 1891	Antal	Sjukdom Enl. K. Med.-styrs cirsk. d. 28 Dec. 1891.	Den sjuktes ålder				Opera- tionens ut- gång			Anmärkningar	
				under 15 år	15- 55 år	öfver 55 år	god	mindre god	dödlig			
42	Adenotomi Resectio ossis ethmoidal. totalis Operation enl. Killian . " " Riedel. . . " modifierad efter Mikulicz-Krause " enl. Sturman . " enl. Luc-Caldwell " " Denker Operation för	2 2 5 1 3 2 6 1 1	Vegetationes adenoideæ Sinusitis ethmoid. chron. Sinusitis front. et eth- moid. chron. d:o Sinusitis maxillaris chron. d:o d:o d:o Syncretio palat. moll. ad pharyngem + Stenosis pharyngis	2 — — 1 — — — — —	— 2 4 — 3 2 5 1 1	— — 1 — — 1 1 — —	2 2 5 1 3 2 6 1 1	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	
43	Intralaryngeal operation a) för tbc laryngis. . . b) profexcision. c) partiell excision. . .	4 2 1	Tbc laryngis infiltr. . . Cancer laryngis Stenoserande cancer la- ryngis	— — —	4 1 1	— — —	4 2 1	— — —	— — —	— — —	— — —	Föreslagen totalexcisipa- tion af struphuvudet af- böjdes af patientens anhö- riga. Upprepade gånger på s:ma pat., sedan tracheotomi.
	Incision	1	Ödema laryngis	—	1	—	1	—	—	—	—	

45	Tracheotomia d:o	1	Cancer laryngis	—	1	—	—	—	—
		1	Dubbelsidig posticusför- lamning	—	1	—	—	—	—
	d:o	1	Tbc laryngis (stenoseran- de)	—	1	—	—	—	—
	d:o	1	Ödema laryngis	—	1	—	—	—	—
47)	Exstirpation af epiglottis	1	Tbc epiglottidis	—	1	—	—	—	—
49)	Pharyngotomia subhyoi- dea, exstirp. af en del af pharynx, laryngoto- mi, exstirpation af half- va larynx	1	Cancer laryngis et phar- yngis	—	1	—	—	—	1
52	Oesofagoscopi a) främmande kropp . b) explorativa VII.	3 2	Corpus alien in oesofago	—	2	1	2	—	1
			Stenos.—Cancer	—	1	1	2	—	—
	Appendectomi XI.	1	Appendicitis acuta	—	1	—	—	—	—
119	Lossande af öronmusslan och yttre hörselgången	1	Corpus alien. in meat. aud. ext.	—	1	—	—	—	—
151	Paracentes	5	Otitis med. suppur. acuta	3	2	—	5	—	—
153	Antrotomi * (enl. Schwartz)	37	Otitis med. suppur. acu- ta cum osteitide proc. mastoid.	10	23	4	33	2	2
	af dessa a) med friläggan- de af större delen af sin. sigmoid		Abscessus perisinuosis	2	9	2	—	—	—

* Samtliga dylika operationer.

Se redogörelsen för döds-
fall N:o 4.Se redogörelsen för döds-
fall N:o 5.

Utförd af Dr Norrlin.

Se redogörelse för döds-
fall N:o 6 och 7. A 2 fall
måste sedan göras radi-
kalop, ett på grund af la-
byrinssequester, ett på
grund af inträdande faci-
älisparet.

Operation Enl. K. Med-styrs cirk. d. 11 Dec. 1891.	Antal	Sjukdom Enl. K. Med-styrs cirk. d. 28 Dec. 1891.	Den sjukas ålder			Opera- tionens ut- gång			Anmärkingar
			under 15 år	15- 55 år.	öfver 55 år	god	mindre god	dödlig	
b) med punctum eller prof- incision i sinus sigmoid.			—	4	—	—	—	—	
c) med resektion af yttre väg- gen af sin. sigmoid o. af- lägsnande af thromb.			—	1	1	2	—	—	
d) med friläggande och resek- tion af yttreväggen af sin. transv., sinus sigmoid. o. bulb. venæ jugularis. (enl. Voss)			—	1	—	—	—	—	Död, som sådan införd un- der hufvudrubriken; se dödsfall N:o 7.
e) samma operation men bul- busop. enligt Grunert		d:o	—	—	1	1	—	—	
f) med borttjäslande af proc. zygomat. och drainage af submuscular abscess		Mastoiditis + Osteitis proc. zygomat. + Ab- scessus submuscula- ris et extra duralis tem- poral.	—	1	—	1	—	—	
Totaluppmejsling (Radi- 45 kaloperation) *		Otitis med. chron. supp. cum osteidite proc. mast. deraf med cholesteatom med labyrinthfistel Abscessus perisinuosis .	7	36	2	42	—	3	Se redogörelsen för döds- fall N:o 8, 9, 10.
af dessa a) med friläggande af större delen af sin. sig- moid.			—	1	12	—	—	—	
			—	4	—	—	—	—	
			—	4	—	—	—	—	

* Samtliga dylika operationer.

b) resektion af yttreväggen af sin. sigm., uttagande af thromb	Thrombophlebitis sinus sigmoid	1	—	—	—	—	—	Död, som sådan införd under hufvudrubriken; se dödsfall N:o 9.
c) med friläggande och resektion af yttreväggen af sin. sigm. o. bulb. ven. jugul.	Thrombophlebitis sin. lateralis et bulbi v. jugul. + Septicopyæmia	1	—	—	—	—	—	d:o se dödsfall N:o 10.
Labyrinthoperation enligt Neuman med incision af duran i fossa cran. med. et post.	Labyrinthitis suppur. acuta + Meningitis	1	—	—	—	—	—	
151 Underbindning af v. jugul. int.	Thrombophlebitis sin. lateralis	2	2	2	2	2*	—	* 2 döda, se dödsfall N:o 7 och 9.
Lumbalpunktion XII.	Leptomeningitis	4	—	—	—	—	—	
Incision och drainage	Abscess.	8	1	5	2	7	1	Se redogörelsen för dödsfall N:o 11.
Profexcision.	Endolaryngeal tumör	1	—	—	1	1	—	
Gomplastik	Cancer auris ext.	1	—	—	1	1	—	
	Defekt i gommen efter öfverkäksresektion	1	—	—	—	—	—	

Faint bleed-through text from the reverse side of the page, including the word 'Bibliography' and other illegible characters.

Bilaga M.

Uppgift från Allmänna och Sahlgrenska Sjukhuset, Göteborg, Öron-, Näs- och Halsafdelningen, för Mars—December 1910, angående operationer utförda å ej intagna patienter.

	Operation Eul. K. Med.-styrs cirik. d. 11 Dec. 1891.	Antal	Sjukdom Eul. K. Med.-styrs cirik. d. 28 Dec. 1891	Den sänkes ålder			Opera- tionens ut- gång			Anmärkningar
				under 15 år	15- 55 år	öfver 55 år	god	mindre god	dödlig	
	I.									
4	Sequestrotomi	3	Sequestr. proc. alveolar et palat. maxillar. sup.	—	3	—	3	—	—	
	V.									
34	Endolaryngeal exstirpat.	1	Fibrom å stämband.	—	1	—	1	—	—	
	VI.									
37	Tonsillotomi, Euvulsio tons.	4	Hypertrofia tonsill. . . .	1	3	—	4	—	—	
38	Operation för	1	Ranula	—	1	—	1	—	—	
40	Op. för näspolyper	4	Polyposis nasi	—	4	—	1	—	—	
	Conchotomia inf. . . .	6	Hypertrofia polyposa mu- cosæ conch. inf.	—	6	—	6	—	—	

42	Submukös septumresekt.	1	Deviatio septi	1	—	—
	Adenotomi	8	Veg. adenoid.	2	—	—
	Resektion af os. ethmoid.	2	Sinusitis ethmoid et front. chron.	2	—	—
	Op. enl. modif. Mikulicz- Krause	4	Sinusitis maxill. chron.	4	—	—
43	Intralaryngeal profexci- sion	1	Cancer laryngis	1	—	—
52	Oesofagoscopia	3	Corpus alienum	3	—	—
53	Antrotomi enl. Schwarze	4	Otitis med. ac. cum os- teitide proc. mast.	—	4	—
	Incision	3	Abscessus peritonsillaris.	3	—	—

Redogörelse för dödsfallen bland de å Öron-, Näs- och Halsafdelningen opererade patienterna.

1. 17 års flicka, Th. P. öfverfördes från annan afdelning 10 Okt. för empyema sinus frontalis et ethmoid. med orbitalabscess. Hade redan någon tid haft cerebrala symptom, stark hufvudvärk, kräkningar etc. Sedan dubbelsidig staspapill konstaterats, sattes diagnos på komplicerande hjernabscess i frontalloben och opererades omedelbart. Sinus front. et ethmoidalis utrymdes enligt Killian. Vid uttagning af os ethmoidale, som var omvandladt till en stor abscess, blottades duran i stor utsträckning, och tömdes en hjernabscess innehållande omkring 100 kbcm. tjockt, stinkande var. Efter en temperaturstegring till 40° den 13 Okt., gick temp. ner och höll sig den följande tiden omkring 38°. Som abscessen med svårighet hölls drainerad genom den första öppningen (flera abscesser!), och gång efter annan stagnation och tecken till tryckstegring inträdde, lades sedermera genom en ny trepanation genom frontalbenet flera drainrör in. Äfven genom dessa kunde abscesserna endast med svårighet hållas drainerade. Pat. afled efter 18 dagar den 28 Okt.

Obduktionen visade en liten varig tromb i främre delen af sinus longitudinalis, meningitis purulenta öfver venster frontalloben, en fullständig abscedering och uppmjukning af hela venstra frontala delen af hjernan ända bort till främre centralvindeln, utan påvisbar abscessluembran (afstött?); i temporallobens spets en i öppen kommunikation med stora abscessen stående mindre sådan med tunn abscessmembran.

2. 19 års arbetare S. S. inkom 8 Juli under diagnos akut otit. Pat. såg särdeles slö ut, klagade öfver stark hufvudvärk öfver pannan. Flytningen ur örat upphörde efter 2 dagar. Under det pat. låg under observation, och ännu innan undersökning af ögonbottnarne blifvit gjord, blef pat. den 11 Juli på aftonen särdeles orolig, och förlorade under natten medvetandet. På morgonen (temp. 39.4°) opererades han i medvetslöst tillstånd med anhörigas medgifvande, och då han förlagt hufvudvärken till pannan och uppgifvits året förut hafva behandlats för sinusitis frontalis, söktes abscessen först genom sinus frontalis. Trots incisioner i hjernan till 5 och 7 cm. djup i olika riktningar påträffades intet var. Omedelbart uppmejslades processus mast. på det senast sjuka örat, men då antrum befanns

alldeles fri från förändringar och patientens tillstånd blef särdeles allvarmerande, afbröts vidare sökande efter abscessen. Pat. afled 12 Juli en timme efter operationens slut.

Obduktionen påvisade en stor abscess i temporalloben, sträckande sig ända fram i frontalloben. Venstra tegmen tymp. usurerad, på ett örestort område fastlödning af duran och hjernan. I cvum epitymp. en del cholesteatomflagor, men intet var. Hammarens och städets ledytor usurerade.

3. 62 års man opererades 16 Okt. för en ulcererande cancer i ytterörat och yttre hörselgången med metastaser i körtlarne, som utrymdes ända ned till jugulum. Fick dagen derpå frossbrytning och dog 18 Okt.

Obduktion P. A. diagnos. Phlegmone colli et mediastini ant. + Sepsis + Pneumonia acuta + Nephritis acuta. Vid clavikeln ett par icke extirperade cancerösa körtlar.

4. 68 års man inkom 28 April; visade en ulcererande tumör å venstra plica aryepiglottica, gående ett stycke upp på svalgväggen med ansvållda körtlar i trigon. submandibul. I larynx syntes ingen tumör, men öematös ansvällning af regio aryaenoidea. Sedan å profexcideradt stycke diagnosen cancer satts, gjordes 6 Maj tracheotomi och 9 Maj pharyngotomia schlyoidea. Det visade sig dervid att cæcern sträckte sig rätt långt upp på svalgväggen, hvarjemte bakre hälften af venstra larynxhalfvan var infiltrerad af tumören. Extirpation af pharynxkæcern och halfsidig larynxextirpation. Pat. afled 5 dagar senare.

Obduktion P. A. diagnos Cancer pharyngis et laryngis c. metastat. gland. lymph. + Bronchopneumoniæ pulm. amb. + Nephritis chron. interstitialis. I svalg och strupe var cæcern fullständigt extirperad i tungrotten fanns cancerstråk. I fossa supraclavicularis hårda, mörgiga körtlar.

5. 24 års hustru A. K. inkom den 7 Nov. i särdeles uselt allmäntillstånd med uppgift, att hon för flera dagar sedan satt en fläskbit i halsen, hvilket omedelbart framkallat starka bröstsmärtor, som sedan dess fortsatts. Temp. 38,0° Blek, dyspnœtisk, cyanotisk. Sedan pat. erhållit mo. subcutant, inställdes i 12 mm. oesofagscopröret 24 cm. från tandraden en hvit, skroflig, främmande kropp. Denna som syntes fullständigt obturera, matstrupen, kunde ej extraheras genom röret, hvarför 14 mm. röret infördes, hvarvid den fr. kroppen försvann och icke mera

kunde inställas. Antogs ha glidit ned i ventrikeln. Under tilltagande dyspnoe och cyanos afled pat. 9 Nov. 3,45 f. m.

Obduktionen visade i oesofagus omkr. 7 cm. nedanför larynx tvenne midt emot hvarandra belägna perforerade ulcera med varinfiltrerade kanter resp. 2,5 och 4,5 cm. långa. Några cm. ofvanför cardia en skifformig benbit 2+2,5 cm. stor, med särdeles skarpa kanter och hörn. Mediastinum varinfiltrerat, ända ned till diafragma. Varig pericardit och högersidig varig pleurit.

Matstruken hade sannolikt perforerats samma dag, som smärtorna i bröstet uppträdde, utan samband med fläskbitens nedsväljande.

6. 27 års man, S. F. intogs 29 Mars för akut otit. med mastoidit med svaga symptom af meningit. Temp. 39,3. Hade tvenne dagar haft svår hufvudvärk, var somnolent. Samma dag uppmejsling enligt Schwartz. Temp. höll sig fortfarande omkr. 39°. Natten till 1/4 steg temp. till 40,7, hvarjemte den förut lindriga afasien blef fullständig. Pat. hjernpunkterades upprepade gånger på misstanke för hjernabcess; lumbpunktat klart och bakteriefritt. Afled 2 April.

Obduktion P. A. diagnos. Meningitis suppurativa. Duran och meningerna vid os. petros. reaktionsfria. likaså punctionskanalerna; vid en af dem en ärtstor blödning. Varinfiltrationen i mjuka hinnorna hufvudsakligast omkr. centralvindningarne och en delaf frontalloben.

7. 27 års kvinna, intogs 10 Okt. för akut atit och mastoidit. Uppmejsling enl. Schwartz. 17 Okt. frosskakning, temp. 39°. Ytterligare uppmejsling, hvarvid visade sig, att benet, ända intill bulbus venæ jugularis var granulerande och varfyllt; i sinus och bulbus tromb. Underbindning af vena jugularis. Resektion af yttre väggen å sin. sigmoid. och bulbus venæ jugul. 23 Okt. ny frosskakning, temp. 39,8^o. Friläggande af sin. transversas ända bort mot Torcular och resection af dess yttervägg, uttagande af smältande tromb. Under den följande tiden incideras ett flertal stora pyämiska abscesser. Endocarditis ulcerosa. Afled d. 15 Nov.

Obduktionen visade utom hvad in vivo diagnosticerats Meningitis acuta och myocarditis acuta.

8. 20 års man intogs 16 Juli för operation för cholesteatoma cav. tym. et epitimp. Vid inkomsten afebril; inga

symptom tydande på komplikation. Radikaloperation. Förlopp normalt; afebrilt till 19 Juli på morgonen, då temperaturen steg till 40,6°, och epileptiforma krampanfall uppträdde. Afled redan samma dags afton.

Obduktion. P. A. diagnos. Meningitis cerebrospinalis ex. osteitide ossis petrosi dx. Obduktionen visade snäckan fylld af tjockt var och granulationer. Hela pars petrosa ossis temp. osteitiskt förändrad, delvis varinfiltrerad ända fram till spetsen, der på framsidan en ärtstor, extraduralt belägen abscess påträffades.

9. 16 års flicka inkom på e. m. 6 April. Flytning ur v. öra sedan barndomen. På sista dagarne upprepade frossbrytningar. Temp. 40,3°. Mycket alb. Inga meningitiska symptom. Opererades omedelbart. I sinus sigmoideus och bulbus v. jugul. varigt sönderflytande tromb. Jugularisunderbindning, Bulbusoperation (Voss), resektion af ytterväggen af sinus lateralis till 6 cm. bakom "knäet". Vid senare operationer blottades sinus transv. ända till Torcular och uttogs infekterad tromb. Septicopyämi. 21 April arthrotomi för varig arthrit i cubitalleden, 27 April pneumonia acuta sin. Kollossalt anasarka. 30 April varig pleurit å v. sida, 19 Maj incision af varig abscess i v. glutealregionen. 20 Maj ulcerös endocardit, 21 Maj coma, 23 Maj mors.

Obduktion. P. A. Diagnos. Anämia + Anasarka + Meningitis seropurulenta + Abscessus cerebelli + Thrombophlebitis sinuum transvers. purul. Endocarditis verrucosa. Embolia septicæ art. pulmon. dx. Gangræna pulm. dx. incipiens. Pneumonia carnificata pulm. sin.. Nephritis chron. parench.. Nephritis chronica interstitialis secundaria ren. dx.

10. 25 års man inkom 22 Mars. Sedan barndomen ofta recidiverande öronflytning. Sedan 14 dagar efter en vatteninsprutning i örat, som framkallade ett starkt svindelanfall, svår värk i hufvudet. Afebril. Radikaloperation 22 Mars. 23 och 24 Mars ny vid alla blickriktningar. Temp. 38°. 25 Mars hufvudvärk, temp. 40°, någon nackstyfhet m. fl. tecken till meningit. Cal. reakt. negativ. Labyrinthoperation enligt Neuman. Granulationer i runda och ovala fönstren. Incisioner genom den frilagda duran i fossa cranii media och posterior. Ur det opaliserande lumbalpunktatet odlades sedermera streptococcer. Afled den 2 April efter en tillfällig förbättring under några dagar under meningitsymptom.

Obduktion. P. A. Diagnos. Meningitis fibrinosuppurativa baseos cerebri.

11. 60 års kvinna inkom 20 Okt. med stor abscess i glandul. parotidea, som inciderades 21 Okt. Afebril 24 Okt. 27 Okt. omedelbart efter en defækation på stickbäcken collarade patienten plötsligt.

Obduktion. P. A. Diagnos. Embolia arteriæ pulmonalis.

Redogörelse för Obduktionerna samt de patologiskt-anatomiska och bakteriologiska laboratoriernas verksamhet under år 1910.

Under året ha för Sahlgrenska Sjukhuset verkställts 350 obduktioner. Efter ålder och kön fördela de sig sålunda:

Ålder	Män		Kvinnor		Summa	
	Antal	% af obd. män	Antal	% af obd. kvinnor	Antal	% af obducerade
1—5	5	2.5	2	1.3	7	2
6—10	2	1	2	1.3	4	1.1
11—15	5	2.5	2	1.3	7	2
16—20	12	6	13	8.6	25	7.1
21—30	36	18	29	19.3	65	18.6
31—40	31	15.5	18	12	49	14
41—50	32	16	19	12.5	51	14.5
51—60	31	15.5	16	10.5	47	13.4
61—70	36	18	30	20	66	18.8
71—80	7	3.5	14	9.3	21	6
81—90	2	1	6	4	8	2.3
Summa	199	56.81	151	43.2	350	

Akuta infektionssjukdomar.

Septikæmier: 28 fall.

Såsom orsak har påvisats:

Osteomyelit resp. periostit . . .	i 4 fall
Prostataabscess	” 2 ”
Intraperitoneal infektion	” 3 ”

Subkutant phlegmone	i 3 fall
Erysipelas	2 "
Septisk endometrit	1 "
Vulnus infectum	7 "
Enteritis acuta	2 "
Angina Ludovici	1 "
Endocardit. ulcer.	1 "
Cancer faciei	1 "
Okänd anledning	1 "

Summa 28 fall.

Tetanus: 1 fall, utgånet från ett vulnus capitis.

Phlegmone emfysematosum: 1 fall, lokaliseradt i bukväggen, utgånet från operationsärr efter resection af pylorusdelen af ventrikeln för cancer. Genom undersökning af på kirurgiska afdelningen använd katgut gjordes sannolikt, att denna varit vållande till infektionen, då ur densamma upprepade gånger sporbildande stafvar (banala) kunde odlas.

Typhus abdominalis: 4 fall; 1 aflidit i intumescensstadium; 2 i ulcerativt stadium; 1 i läkningsstadiet vis à vis tarmen, medan däremot en pleurit samt en mjältabscess kvarstodo.

Erysipelas: 5 fall.

Kroniska infektionssjukdomar.

Tuberkulos:

I 66 fall utgjorde tuberkulos i någon form hufvudsaklig dödsorsak. Af dessa 66 fall visade 45 lungtuberkulos i framskridet stadium. Dessa 45 fall fördela sig sålunda:

Ålder:	Män:	Kv.:	Summa:
10—20	3	3	6
21—30	8	8	16
31—40	5	5	10
41—50	6	2	8
51—60	1	1	2
61—70	2	—	2
71—80	—	1	1
	25	20	45

Miliär tuberkulos förefanns i 15 fall, fördelade sig så:

Ålder:	Män:	Kv.:	Summa:
1—10	1	1	2
11—20	—	1	1
21—30	3	1	4
31—40	2	2	4
41—50	—	1	1
51—60	—	1	1
61—70	1	1	2
	7	8	15

Af de resterande 6 dödsfallen på grund af tuberkulos voro 2 tuberkulösa meningiter utan annan tuberkulos i öfrigt än ostiga lunghiluskörtlar; i ett fall rörde det sig om en starkt utpräglad tarmtuberkulos med stenoser, vid ringa lungtuberkulos; i 2 fall om bentuberkulos och i 1 om isolerad njurtuberkulos.

Bortsedt från sådana tuberkulösa lidanden, som satts såsom direkt hufvuddödsorsak, har tuberkulos ytterligare påträffats i skilda organ i följande antal fall:

Ej framskriden lungtuberkulos	18.
Tarmtuberkulos.	28
Tuberkulös meningit (vid miliär tuberkulos)	8
" peritonit.	2
Urogenitaltuberkulos.	11
Bentuberkulos	5
Larynxtuberkulos (ej konstant eftersökt).	5
Cerebraltuberkulom	1

Syfilis:

Såsom säkert syfilitiska uppfattade förändringar ha förekommit i 11 fall. Förändringarne ha utgjorts af:

Aortit	3
Aneurysma aortæ (i 1 fall med ruptur) . .	2
Vitium valv. aortæ.	2
Hepar lobatum	4
Gumma	2
Leptomeningit + myelit	1

Blod- och ämnesomsättningssjukdomar.

Perniciös anaemi: 5 fall ha aflidit under denna diagnos.

Jämte anæmien påträffades vid obduktionen: I 1 fall framskriden tuberkulos samt lues (hepar lobatum); i 2 fall miliär tuberkulos, och denna en gång förenad med chronisk nephrit; i 1 fall tuberkulos i andra stadiet; samt i det sista fallet chronisk parenchymatös nephrit.

Leukæmia: 1 fall, 46 års kvinna.

Diabetes: 13 fall, aflidna under denna diagnos, ha obducerats. I 10 fall påträffades vid obduktionen atrophier af panchreasvävnaden och i 1 fall dessutom fettnekros i panchreastrakten. I 3 fall kunde inga tydliga förändringar i panchreastrakten påvisas. I 3 fall påträffades framskriden tuberkulos; i 1 fall körteltuberkulos; i 2 fall phlegmonösa processer; i 4 fall chronisk nephrit; i 1 akut hæmorrhagisk enterit; i 1 hjärnblödning.

Morbus Werlhofii: 1 fall.

Nervsystemets sjukdomar.

Hæmorrhagia cerebri: 7 fall.

Ålder:	Män:	Kv.:	Summa:
40—50	—	1	1
51—60	2	—	2
61—70	1	1	2
71—80	1	1	2
	4	3	7

Blödningens lokalisation: i 2 fall upptog den större delen af en storhjärnshemisfer, i 3 fall delar af basalkärnorna, i 1 fall satt den i lilla hjärnan och i 1 i capsula interna.

Emollitio cerebri: 6 fall.

Ålder:	Män:	Kv.:	Summa:
40—50	2	—	2
51—60	—	—	—
61—70	—	1	1
71—80	—	2	2
81—90	—	1	1
	2	4	6

Lokalisation: i 1 fall i thalamus, i 1 i nucleus lenticularis, i 4 omfattande större områden af barken med underliggande hvit substans.

Meningitis suppurativa: 9 fall; af dessa 7 utgångna från otit i någon form, i 2 fall förenad med abscess; 1 fall utgick från en sinusitis sphenoidalis och 1 från en kronisk, exacerberande sinusitis frontalis med otit.

Hjärnabscess: 3 fall, alla utgångna från en otitisk process; 1 fall lokaliseradt till temporalloben, 1 till frontalloben, 1 till lillhjärnan.

Encephalitis acuta hæmorrhagica: 1 fall, 80 års man.

Myelitis acuta: 2 fall, 1 hos en 63 års kvinna med lues, 1 hos en 39 års kvinna med miliartuberkulos.

Pachymeningitis hæmorrhagica interna: 1 fall, 59 års kvinna med erysipelas och lungtuberkulos.

Cirkulationsorganens sjukdomar.

Pericarditis acuta: 3 fall, 1 vid sepsis från vulnus infectum, 1 vid kryptogen sepsis, 1 vid endocarditis acuta.

Pericarditis subchronica villosa: 1 fall.

Synechia pericardii totalis: 7 fall.

Endocarditis acuta: 17 fall.

Ålder:	Män:	Kv.:	Summa:
10—20	1	2	3
21—30	3	2	5
31—40	2	—	2
41—50	2	1	3
51—60	—	1	1
61—70	—	1	1
71—80	—	2	2
	8	9	17

Af dessa voro 9 lokaliserade endast till mitralis, 1 endast till aorta, 4 till både mitralis och aorta, 2 till mitralis, aorta och tricuspidalis och slutligen 1 till samtliga valvler.

Vitium organicum cordis: 18 fall.

Ålder:	Män:	Kv.:	Summa:
10—20	2	1	3
21—30	2	1	3
31—40	2	—	2
41—50	—	3	3
51—60	1	3	4
61—70	—	—	—
71—80	1	2	3
	8	10	18

Rena mitralisfel funnos i 10 fall, rena aortafel i 2; i 5 fall var förändringen lokaliserad till både mitralis och aorta, i 1 till dessa båda samt tricuspidalis.

Emboli i arteria pulmonalis: 2 fall, 1 från tromb i v. axillaris, 1 sannolikt från tromb i v. jugularis.

Aneurysm: 5 fall, däraf 3 i aorta, i 1 fall med ruptur; 1 i en gren af arteria renalis; 1 i en af hufvudgrenarne från art. pulmonalis sin., barnhufvudstort, med ruptur till pleurahålan.

Andningsorganens sjukdomar.

Pneumonia lobaris acuta: 39 fall.

Ålder:	Män:	Kv.:	Summa:
10—20	1	1	2
21—30	2	—	2
31—40	7	1	8
41—50	2	1	3
51—60	6	2	8
61—70	6	5	11
71—80	—	4	4
81—90	—	1	1
	24	15	39

Såsom komplicerande (eller hufvud-) åkommor hafva iakttagits följande mera betydande:

Malign tumör i 2 fall; arterioscleros i 5; kronisk nephrit i 14; lunggangræn i 5; lungtuberkulos i 3; lefvercirrhos i 4; sepsis i 3; amyloiddegeneration i 1; empyema pleuræ i 2; peritonit i 3.

Bronchopneumonier: 42 fall.

Ålder:	Män:	Kv.:	Summa:
10—20	—	3	3
21—30	4	2	6
31—40	5	3	8
41—50	1	—	1
51—60	5	4	9
61—70	4	4	8
71—80	1	4	5
81—90	—	2	2
	20	22	42

Komplicerande sjukdomar, resp. hufvudsjukdom: malign tumör i 2 fall; arterioscleros i 3; kronisk nephrit i 4; tuberkulos i 2; lefvercirrhos i 2; sepsis i 3; peritonit i 5; vulnus capitis i 1; hjärnblödning i 3; hjärntumör i 3; benbrott i 4; lues i 2; hjärtsjukdom i 3; tyfus i 1.

Digestionsorganens sjukdomar.

Ulcus ventriculi vel duodeni: 13 fall.

Ålder:	Män:	Kv.:	Summa:
21—30	2	1	3
31—40	1	1	2
41—50	2	1	3
51—60	—	—	—
61—70	2	2	4
71—80	—	1	1
	7	6	13

Dödsorsaker voro: i 1 fall shock, i 4 fall blödning, i 3 perforativ peritonit, i 2 pneumoni, i 2 tuberkulos och i 1 cancer.

Peritonitis acuta: 36 fall.

Ursprung:	Män:	Kv.:	S:ma:
Gangræna scroti + lymfangit	2	—	2
Cystis ovarii	—	1	1
Cancer coli	1	—	1
Cancer recti	1	—	1
Hernia incarcerata	1	2	3
Appendicit	6	4	10
Panchreatitis acuta	1	1	2
Ulcus perforans ventriculi	—	3	3
Strangulatio intestini	4	—	4
Invaginatio "	1	—	1
Enterit	2	1	3
Cholecystit	—	1	1
Sepsis puerperalis	—	1	1
Gangræna intestini	—	1	1
Pyonephros	—	1	1
Thrombosis v. portæ	—	1	1
	19	17	36

Cirrhosis hepatis: 18 fall.

Ålder:	Män:	Kv.:	Summa:
21—30	1	—	1
31—40	1	—	1
41—50	3	1	4
51—60	7	2	9
61—70	2	—	2
71—80	1	—	1
	15	3	18

Af dessa voro atrophiska	7	+	1	fall
hypertrophiska	5	+	—	"
cirrh. cardiaque.	3	+	2	"

Cholelithiasis har iakttagits i 10 fall.

Panchreatitis acuta i 2 fall.

Urin- och könsorganens sjukdomar.

Akut nephrit och parenchymatös degeneration, i samband med infektiösa processer, har förekommit 43 ggr.

Kronisk nephrit ¹⁾ parenchymatös 39 fall. Af dessa 21 män och 18 kvinnor. ²⁾ interstitiell 45 fall, 28 män och 17 kvinnor.

Svulster.

Cancer:

Samtliga fall 33.

Ålder:	Män:	Kv.:	Summa:
41—50	4	2	6
51—60	5	—	5
61—70	10	8	18
71—80	2	2	4
	21	12	33

Cancer ventriculi: 13 fall.

Ålder:	Män:	Kv.:	Summa:
41—50	3	—	3
51—60	3	—	3
61—70	3	4	7
	9	4	13

I 3 fall hade tumören tydligen utgått från ett ulcus.

I 1 fall fanns i ventrikeln jämte canceren ett benigt papillom.

Cancer intestini: 1 fall af cancer duodeni ex ulcere hos 56 års man, 1 fall af cancer coli transversi, 69 års man. 1 fall af cancer flexuræ sigmoideæ, 61 års man. 1 fall af cancer recti, 64 års man.

Cancer oesophagi: 1 fall, 71 års man.

Cancer sinus. sphenoidalis: 1 fall, 61 års kvinna.

Cancer maxillæ superioris: 1 fall, 65 års man.

Cancer pharyngis: 1 fall, 69-årig man.

Cancer thyroideæ: 1 fall, 47-årig man.

Cancer mammæ: 1 fall, 61-årig kvinna.

Cancer pulmonis: 1 fall, 67-årig kvinna.

Cancer pulmonis bronchiale: 1 fall, 70-årig man.

Cancer vesicæ felleæ: 1 fall, 80-årig kvinna.

Cancer prostatae: 2 fall, resp. 73 och 61 år.

Cancer uteri: 2 fall, 44 resp. 72 år.

Cancer ovarii: 2 fall, 43 resp. 70 år.

Andra svulster af betydelse.

Sarkoma ovarii 1 fall, 71 års kvinna.

„ *thyroideæ* 1 fall, 59 års man.

„ *cerebri*, primärt 1 fall 28 års man.

„ „ metastatiskt från opererad hudtumör 2 fall,
47 års man, 40 års kvinna.

„ *vertebræ*, 1 fall, 46 års man.

„ *glandularum mesenterii* 1 fall, 48 års man.

Summa 7 fall.

Glioma cerebri, 5 fall: 50 års man, 48 års man, 32 års man,
40 års man, 31 års man.

„ orbitæ, 1 fall, 3 års man.

Endothelioma pleuræ, 1 fall, 44 års man.

Hypernephrom, malignt, 3 fall, 40 års man, 63 års kvinna
och 69 års kvinna.

För sjukhuset ha utförts 128 histologiska undersökningar
med följande resultat:

Digestionsorgan: Läppar: cancer 2 fall.

Tunga: kroniskt ulcus 1 fall.

Tandkött: granulotionsknopp 1 fall.

Spottkörtlar: cancer parotidis 1 fall.

Ventrikel: Cancer 1 fall.

Colon: cancer 1 fall, kronisk inflammation 1 fall.

Appendix: akut inflammation 13 fall, kronisk inflammation
9 fall, inga förändringar 5 fall.

Tunntarm: incarceration med nekros 1 fall.

Endokrina körtlar: struma colloides 2 fall.

Urinorgan: njurtuberkulos 4 fall, hydronephros med kronisk
nephrit 1 fall.

Könsorgan: masculina: epididymis och *testis:* enkel inflamma-
tion 2 fall, hæmorrhagisk infarcering 1 fall, tuberkulos 2
fall; cancer *prostatæ* 1 fall, cancer *penis* 1 fall.

feminina: *skrap:* abortrest 1, cancer 1. glandulär hyper-
plasi 3, ingen förändring 1 fall. *Tuba:* kronisk inflam-
mation 3 fall, tuberkulos 1. *Ovarium:* benigt adeno-

- kystom 1, parovarialcysta 1, cancer 1 fall. *Uterus*: cancer 1 fall, sarkomvandladt myom 1, beningnt myom 1. *Mamma*: cancer 4, fibroadenom 1 fall.
- Bensystem*: periostalt sarkom 1 fall, chondromyxosarkom 1 fall. Tuberkulos 1 fall, kronisk inflammation 3 fall.
- Ledgångar etc.*: kronisk *arthritis* 1 fall, tuberkulös 1 fall. Tuberkulos i *senskida* 1 fall.
- Hud*: Cancer: cancroid 10 fall, cancer medullare 1 fall. Sarkom 4 fall. Lymfangiom 2 fall. Papillom 2 fall. Lipom 1 fall. Endoteliom 1 fall. Tuberkulos 1 fall. Kronisk inflammation 2 fall.
- Lymfkörtlar*: Tuberkulos 9 fall. Kronisk inflammation 1 fall.
- Näsa, larynx och pharynx*: Cancer *nasi* 1 fall. Cancer *laryngis* 1 fall, tuberkulos 1 fall, ödem 2 fall, kronisk inflammation 2 fall. Cancer *antri Highmori* 1 fall.
- Diverse*: 3 fall.

Följande bakteriologiska undersökningar ha utförts för sjukhuset:

Widals reaktion	63
Tuberkelbacillundersökning	
Sputum	27
Urin	36
Var	4
Cerebrospinalvätska	1
Difteriundersökning	10
Actinomycosundersökning	3
Bakteriologisk kultur och direktundersökning	42
Wassermans reaktion	43
Summa	229

Följande *cytologiska undersökningar* ha utförts för sjukhuset:

Blod	9
Cerebrospinalvätska	8
Pleuravätska	8
Urin	1
Fæces	1

Summa 27

Från andra sjukvårdsinrättningar hafva följande preparat undersökts histologiskt:

Digestionsorgan: Cancer *linguæ* 2, cancer *buccæ* 1, *alveolar-fibrom* 1, cancer *proc. alveolar* 1, *lymfosarcoma tonsillæ* 1, *adenoma glandulæ submaxillaris* 1, *ulcus ventriculi* 2, cancer *ventriculi* 6, *tuberculosis intestini* 4, cancer *intestini* 9, *sarcoma intestini* 2, *ulcus intestini* 1, *appendicitis chronica* 2, *endotelioma peritonei* 1.

Respirationsorgan: *Fibrom från näsan* 1, *nästuberkulos* 2, *larynxtuberkulos* 1, *lues pulmonis* 1.

Lymfkörtlar: *Tuberkulos* 4, *Sternbergs tuberkulos* 2 (1?) cancer 2.

Endokrina körtlar: *Binjuretuberkulos (Adison)* 1, *sarcoma thyreoideæ* 1, cancer *thyreoideæ* 1.

Urinorgan: *Papilloma vesicæ* 2, *d:o carcinosum* 2, *tuberkulosis renis* 1, *nephritis apostematosa* 1, *hypernephroma malignum* 1.

Genitalorgan: *femina:* *Adenokystoma ovarii* 5, *d:o papilliferum* 2, *d:o carcinomatosum* 2, *cystis ovarii* 2, cancer *ovarii* 1, *sarcoma ovarii* 1. *Tubargraviditet* 4, *tuboovarialgraviditet* 1, *kronisk salpingit* 7, *tuberkulös salpingit* 3. *Uteruscancer* 7, *adenomyoma uteri* 2, *myoma uteri* 7, *myoma uteri sarcomatosum* 6, *sarcoma uteri* 1, *kroniskt uterussår* 3. I *skrap* *benigna slemhinneförändringar* 94, *inga förändringar* 9, *myom* 14, *atroph* 4. cancer 14, pa-

- pillär cancer 2, sarcomatöst myom 1, abortrester 17. Fibroangioma *placentæ* 1. Fibromyoma *vaginæ* 2, placentarväfnad från *vaginæ* 1. Papilloma *vulvæ* 1. Cancer *mammæ* 20, adenofibroma *mammæ* 8, d:o intracanaliculara 5, adenofibrosarcoma *mammæ* 1, kronisk mastit 5.
- Genitalorgan*: maskulina: *Epididymitis* septica acuta 2, chronica 1, tuberculosis epididymidis 1, sarkoma *testis* 1, gumma *testis* 1, lipomyxosarcoma *funiculi* 1, hypertrophia *prostatæ* interstitialis 1.
- Bensystem*: Lymfangiosarkom 1, chondrom 1.
- Hud etc.*: Angiom benignt 9, malignt 1; fibrom 1, lipomyxosarkom 1, cylindrom 2, cancer 7, sarcom 10, tuberkulos 3, actinomycos 2, kronisk inflammation 5, hæmatom 1.
- Diverse*: 15.

Å Hälsovårdsnämndens bakteriologiska laboratorium ha verkställt följande undersökningar:

Tuberkelbacillundersökningar	
i sputum	138
i urin	47
i var	2
	Summa 187
Widals reaktion	44
Tyfuskultur försök (fæces, urin, blod)	22
d:o (vatten)	2
Gonococcundersökningar	15
Wassermans reaktion	107
Diverse (cytologiska m. fl. undersökningar).	42
	Summa 419
Difteriundersökningar	2,188
	Summa S:m 2,607

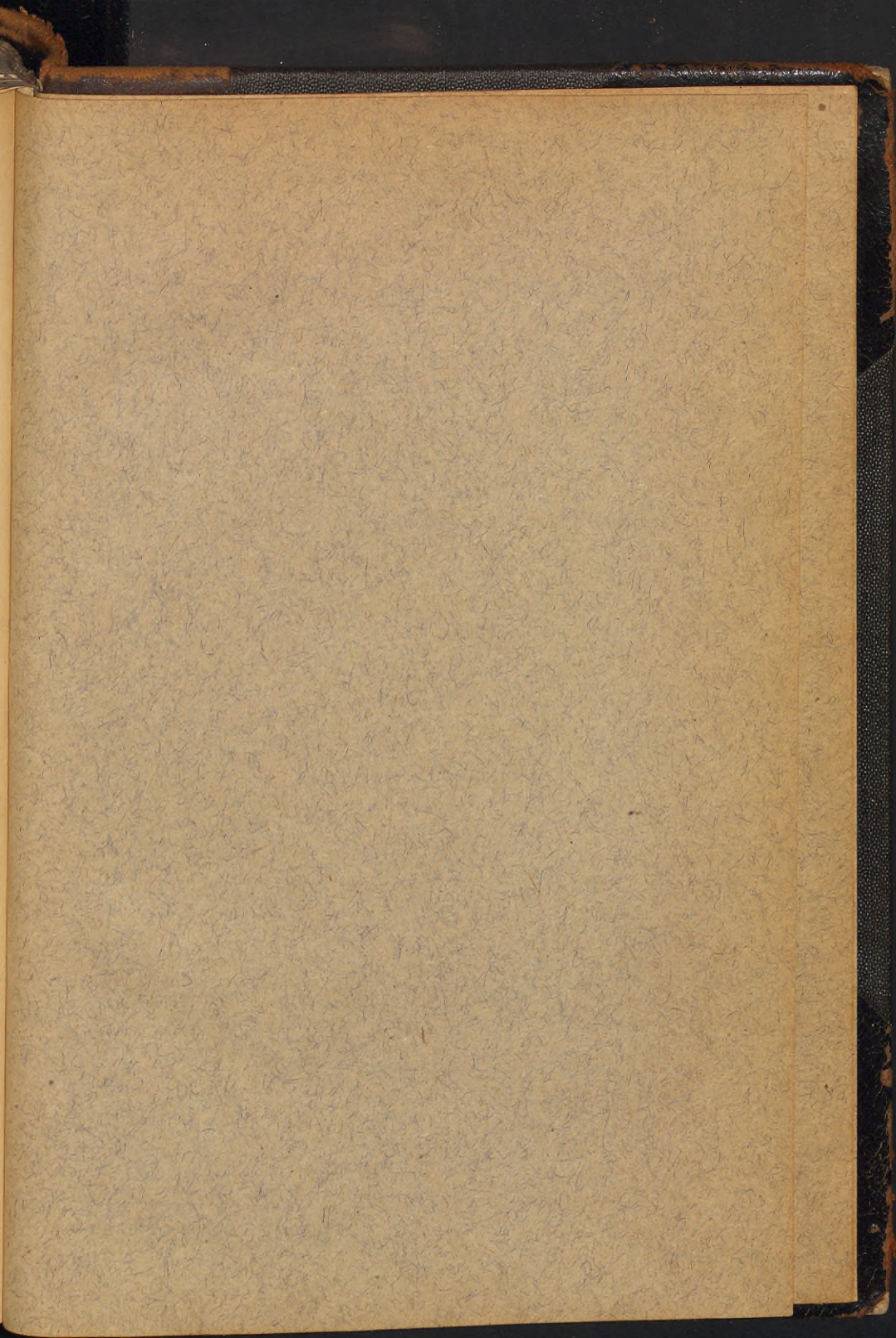
1910 års materiel omfattar sålunda:

Obduktioner	350
Histologiska undersökningar . . .	503
Bakteriologiska, cytologiska och serologiska undersökningar . .	2,863

C. O. Forselius

Prosektor.

1910 års resultat vid undersökningarna
 2. Omfattningen af undersökningarna
 3. Obduktioner 177, 178 och 179
 4. Histologiska undersökningar 302
 5. Bakteriologiska cytologiska och
 6. Parasitologiska undersökningar 1703
 7. Röntgenundersökningar 1 och 2
 8. Medicinska undersökningar
 9. C. O. Forsellius
 10. Medicinska undersökningar
 11. Medicinska undersökningar
 12. Medicinska undersökningar
 13. Medicinska undersökningar
 14. Medicinska undersökningar
 15. Medicinska undersökningar
 16. Medicinska undersökningar
 17. Medicinska undersökningar
 18. Medicinska undersökningar
 19. Medicinska undersökningar
 20. Medicinska undersökningar
 21. Medicinska undersökningar
 22. Medicinska undersökningar
 23. Medicinska undersökningar
 24. Medicinska undersökningar
 25. Medicinska undersökningar
 26. Medicinska undersökningar
 27. Medicinska undersökningar
 28. Medicinska undersökningar
 29. Medicinska undersökningar
 30. Medicinska undersökningar
 31. Medicinska undersökningar
 32. Medicinska undersökningar
 33. Medicinska undersökningar
 34. Medicinska undersökningar
 35. Medicinska undersökningar
 36. Medicinska undersökningar
 37. Medicinska undersökningar
 38. Medicinska undersökningar
 39. Medicinska undersökningar
 40. Medicinska undersökningar
 41. Medicinska undersökningar
 42. Medicinska undersökningar
 43. Medicinska undersökningar
 44. Medicinska undersökningar
 45. Medicinska undersökningar
 46. Medicinska undersökningar
 47. Medicinska undersökningar
 48. Medicinska undersökningar
 49. Medicinska undersökningar
 50. Medicinska undersökningar
 51. Medicinska undersökningar
 52. Medicinska undersökningar
 53. Medicinska undersökningar
 54. Medicinska undersökningar
 55. Medicinska undersökningar
 56. Medicinska undersökningar
 57. Medicinska undersökningar
 58. Medicinska undersökningar
 59. Medicinska undersökningar
 60. Medicinska undersökningar
 61. Medicinska undersökningar
 62. Medicinska undersökningar
 63. Medicinska undersökningar
 64. Medicinska undersökningar
 65. Medicinska undersökningar
 66. Medicinska undersökningar
 67. Medicinska undersökningar
 68. Medicinska undersökningar
 69. Medicinska undersökningar
 70. Medicinska undersökningar
 71. Medicinska undersökningar
 72. Medicinska undersökningar
 73. Medicinska undersökningar
 74. Medicinska undersökningar
 75. Medicinska undersökningar
 76. Medicinska undersökningar
 77. Medicinska undersökningar
 78. Medicinska undersökningar
 79. Medicinska undersökningar
 80. Medicinska undersökningar
 81. Medicinska undersökningar
 82. Medicinska undersökningar
 83. Medicinska undersökningar
 84. Medicinska undersökningar
 85. Medicinska undersökningar
 86. Medicinska undersökningar
 87. Medicinska undersökningar
 88. Medicinska undersökningar
 89. Medicinska undersökningar
 90. Medicinska undersökningar
 91. Medicinska undersökningar
 92. Medicinska undersökningar
 93. Medicinska undersökningar
 94. Medicinska undersökningar
 95. Medicinska undersökningar
 96. Medicinska undersökningar
 97. Medicinska undersökningar
 98. Medicinska undersökningar
 99. Medicinska undersökningar
 100. Medicinska undersökningar

INNEHÅLLSFÖRTECKNING:

H Köster.

Årsberättelse	Sid. 5.
Ekonomisk öfversikt	" 11.
Rapport öfver intagna å medicinska afdelningen	" 1.
Dödsorsakerna å d:o d:o	" 13.

T. Lundén.

Rapport öfver intagna å kirurgiska afdelningen	" 23.
" " operationer å d:o d:o	" 30.
Dödsorsakerna å d:o d:o	" 59.

J. E. Arfwedson.

Redogörelse för sjukvården å tuberkulosafdeln.	" 73.
--	-------

M. Sundqvist.

Redogörelse för sjukvården å ögonafdeln.	" 81.
--	-------

T. Sellgren.

Redogörelse för sjukvården å öronafdeln.	" 1.
--	------

C. O. Forselius.

Redogörelse för obduktionerna samt de patol.-anat. och bakteriologiska laboratoriernas verksamhet	" 1.
--	------

M

